

HANDELINGEN
VAN HET
GENOOTSCHAP VOOR GESCHIEDENIS
GESTICHT ONDER DE BENAMING
SOCIÉTÉ D'ÉMULATION
TE BRUGGE.

DRIEMAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT
VOOR DE STUDIE
VAN GESCHIEDENIS EN OUDHEDEN
VAN VLAANDEREN

DEEL LXXVIII VAN DE VERZAMELING

JAAR 1935, n° 3 en 4

BRUGGE

DRUKKERIJ E. VERCRUYSSÉ-VANHOVE, S. CLARA STRAAT, 1.

1935

INHOUD

BIJDRAGEN.

	Blz.
J. DE LANGHE. — De Monding van het Oude Zwijn . . .	121-139
W. VAN HILLE. — Généalogie de la famille Cadock en West- Flandre	140-174

MEDEDEELINGEN EN OORKONDEN.

P. HILDEBRAND. — Een Jordaens of een Rubens te Wingene ?	175-177
P. ALLOSSERY. — Priesterlijke benoemingen	177-193
KRONIEK	194-200
BOEKENSCHOUW	25*-54*

Watering van Groot Reigarsvliet

KALVERKEETE
POLDER

POLDER VAN DE
GROOTE KEUVELE

1 B.G.F.
PALINGS
OUDE SLUIS

XVI B.G.R. REIG.

XV B.G.R. REIG.

KWINTINSLUIS

ZWIJN
BRUGSCHEN
BILK

OUDE ZWIJN

GEUZE BILK

BLOELOOZEN
DIJK

SCHAAPBRUG
OUDE
HUIDIGE

LOONIS
VLIET

GREVENINGE
DIJK
KALS. SLUIS

GREVENINGE POLDER

W. H. ...

W. H. ...

...

...

...

...

...

Watering van Valk

POLDER VAN DE KLEINE KEUVELE

1 B. VALK.

DIJK VAN 'T NIEUWELAND
HALVE MAAN

NIEUWELAND
KALS. HAZEGRAS

HAUWEELPUT

KANAAL

BRUGGE

NAAR

LEGERVAART

1656

XXVI B. GREV.

DIJK

VAN

'T NIEUWELAND

BAESPOLDER

XXVII B. GREV.

BAES-
BAESDREVE
POLDERDIJK

KLEIN -

Watering

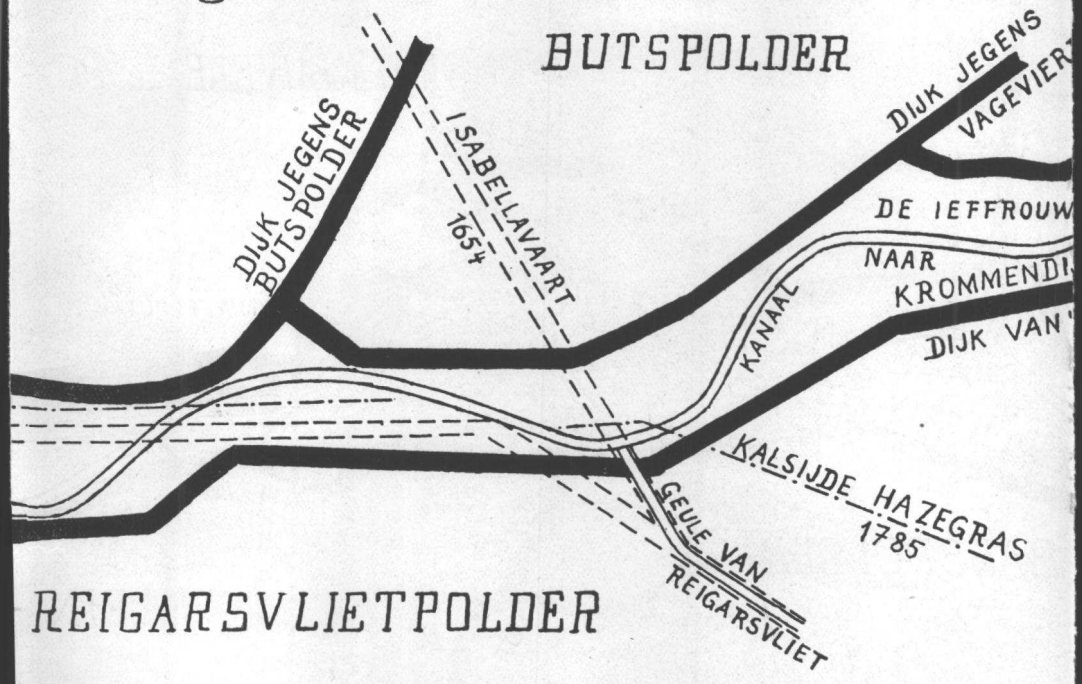
van Gr

De monding va

MEUNIKENDIJK
R.R.
TEE
NIS

De morning vs

arsgote

BUTSPOLDER

DIJK JEGENS
BUTSPOLDER

SABELLAART
1654

DIJK JEGENS
VAGEVIERT

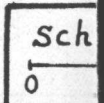
DE IEFFROUW
NAAR
KROMMENDIJK
DIJK VAN

KALSJDE HAZEGRAS
1785

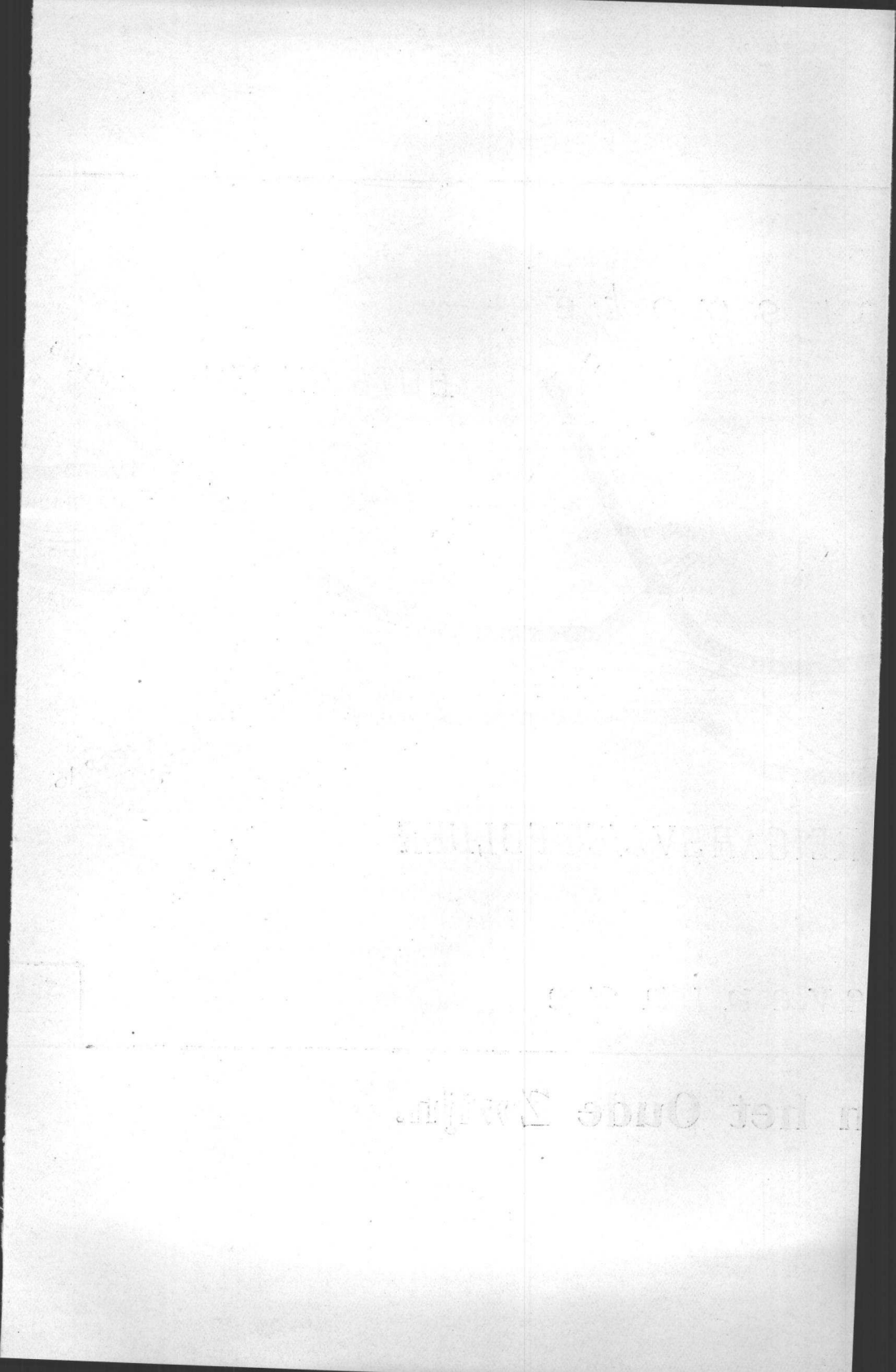
GEULE VAN
REIGARSVLIET

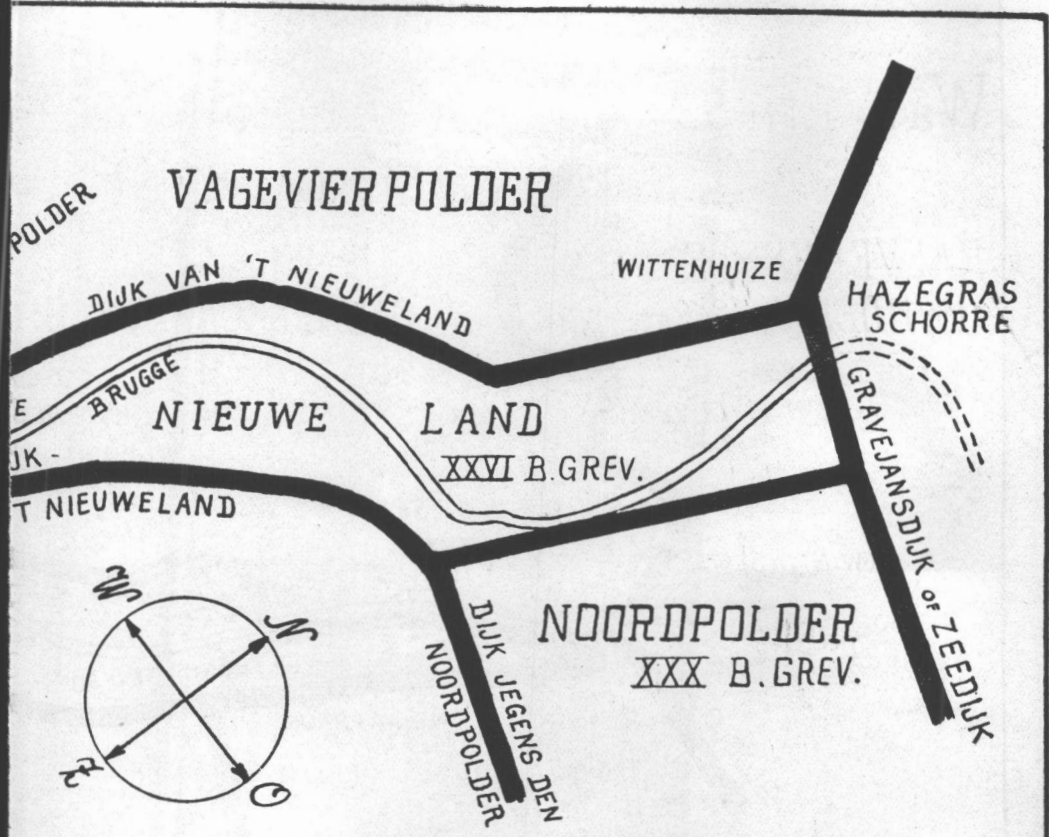
REIGARSVLIETPOLDER

eveninge

n het Oude Zwijn.

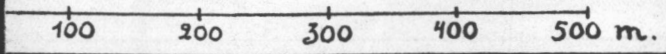

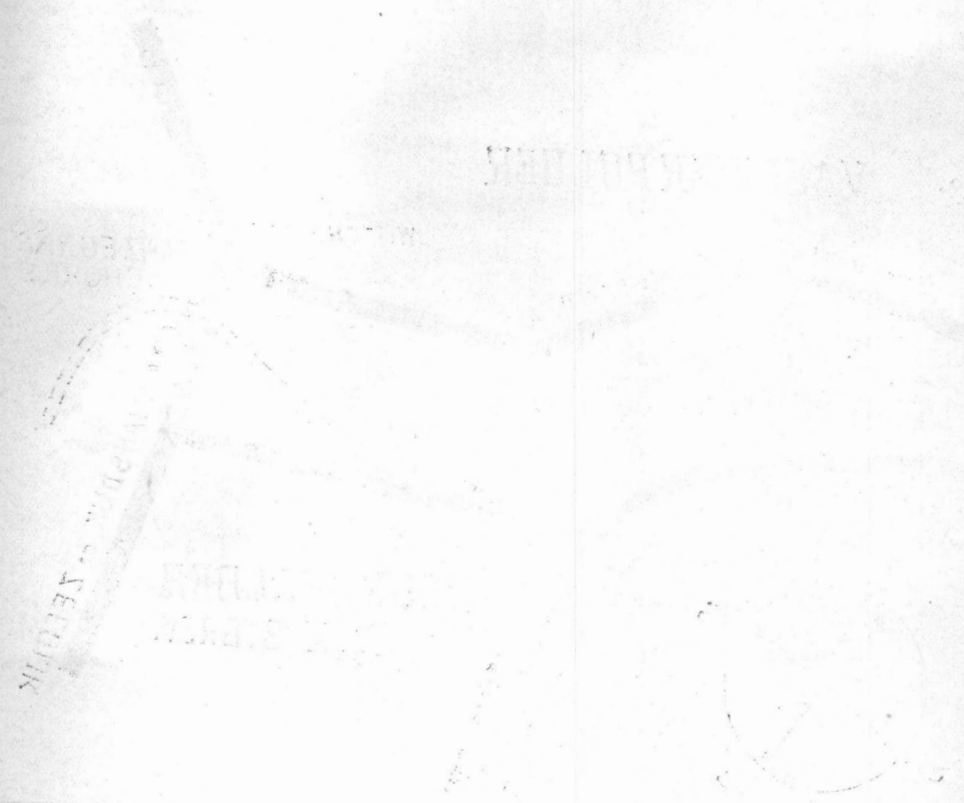
MONDING VAN HET OUDE ZWIJN

XVe E

Maat in meters

J.E. de Langhe

Vertical text, possibly a label or part number, oriented vertically along the left side of the drawing.

Horizontal text at the top of the drawing area, possibly a title or reference code.

Horizontal text at the bottom of the drawing area, possibly a signature or date.

Horizontal text at the very bottom of the page, possibly a footer or page number.

De Monding van het Oude Zwijn.

Het *Oude Zwijn* was de oude watering van Brugge naar de zee, die liep dóór Koolkerke, voorbij Eienbroeke ten Westen van Oostkerke dorp, dóór het oostelijk en noordoostelijk gedeelte van Westkapelle om zich op een plaats, genaamd Reigarsvliet, onder den vorm van een kleinen zee-arm in de zee te werpen.

Deze waterloop werd zonder twijfel gegraven, rechtgetrokken in de bedding van een voormalige, oorspronkelijke kreek. A. DE SMET (1) heeft kunnen nagaan dat er in de oorkonden gesproken wordt over schorrenland en inpolderingen langs het Oude Zwijn, hetgeen dus wijst op een oorspronkelijk breed slikken- en schorrenland langs de oevers van een kreek, die na het wegtrekken van de zee overgebleven was. Ook de naam *Zwijn* wijst op een natuurlijken inham, een kreek.

De eerste kanalisatie van deze kreek is waarschijnlijk zeer vroeg gebeurd, terzelfdertijd als het aanleggen van het eerste groote dijkensstelsel: *Vlamingdam*, *Evenedijk*, *Kalverkeetedijk* en *Bloeloozendijk*. Het kanaal diende én als rechte verbinding tusschen Brugge en de zee én ook voor de afwatering van het nieuw ingewonnen polderland, dat naar de Heerlijkheid van Groot-Reigarsvliet te Reigarsvliet (Westkapelle) zou genaamd worden: Watering van Groot-Reigarsvliet (2). Uit dezen tijd dagteekent ook het ontstaan van verschillende oude gemeenten van het Noord-Vrije: Oostkerke, West-

(1) A. DE SMET. *Het waterwegennet ten Noord-Oosten van Brugge in de XIIIe eeuw.* — RBPhH, 1933, blz. 1023-1059: 1934, blz. 83-121.

(2) J. DE LANGHE. *Kalverkeete — Reigarsvliet.* — B. 1933, blz. 232.

kapelle, Ramskapelle, enz. De oudste kern van deze gemeenten mag niet in een christengemeente gezocht worden, maar wel in leenhoven, heerlijkheden, groote zelfstandige landbouwbedrijven, die in dat vruchtbare polderland tot stand kwamen, ja zelf de inpolderingen gedaan hadden. Aldus vinden wij op Westkapelle de oeroude heerlijkheden van Kalverkeete en Groot-Reigarsvliet als oudste bezitters en uitbaters van den Kalverkeetepolder en Reigarsvlietpolder, zooals wij op een andere plaats hebben aangetoond (cf. voorg. blz., n. 2).

A. DE SMET, l. c., heeft aan het noordoostelijk net der voormalige waterverbindingen tusschen Brugge en de zee een nauwgezette en uitstekende studie gewijd. Het is dan ook niet onze bedoeling dit onderzoek te herhalen. Wij zullen in onderhavige bijdrage alleen een nauwkeurig en gedétailleerd onderzoek doen over de eigenlijke monding van het *Oude Zwijn*, d. w. z. den kleinen zeearm, waarin het kanaal op Reigarsvliet uitmondde. Deze monding wordt in bovenvermelde studie alleen in groote trekken onderzocht. Het is onze bedoeling het ontstaan van den zeearm en zijn insluiting door dijken geleidelijk te vervolgen en onze topographische bevindingen op de hierbij gereproduceerde kaart vast te leggen.

Voor deze studie is een grondig, kritisch onderzoek van het schaarsche materiaal noodig geweest: oude kaarten en oorkonden, huidige topographische en toponymische overblijfsels. Het onderzoek wordt zeer bemoeilijkt door het feit dat de Spanjaarden in de 17^e eeuw groote topographische veranderingen hebben aangebracht aan de oude monding: planeeren van het grootste gedeelte der insluitende dijken, rechtekken van de krinkelende kreek en afleiden van haar loop langs de gekanaliseerde Kleine en Groote Geule van Reigarsvliet, graven van den Isabellavaart, enz.

Bronnen.

HEDENDAAGSCHE BRONNEN: volksmond, kadaster, militaire stafkaarten, enz.

Ons onderzoek werd zeer vergemakkelijkt door de persoonlijke kennis van de huidige topographie.

GESCHIEDKUNDIGE BRONNEN:

A) Kaarten.

- 1) Kadastraal plan van Westkapelle geteekend door Popp (= POPP).
- 2) *Caerte Figurative van een Leen-Goed ende Heerlyckheydt ghe-naempt de Calver-keete, 1788.* Rijksarchief te Brugge, verzameling Mestdagh 1894/1-2 (= **KAAART KALV. 1788**).
- 3) *Plan du terrain dit te hasegars au village de Cnocke, 1784.* Rijksarchief te Brugge, n° 114 (= **PLAN HAZ. 1784**).
- 4) *Croquis der emplacements van wilest de oude Isabelle Sluijse ende actuele nieuwe Isabelle Sluijse geconstrueert 1785.* Rijksarchief te Brugge, n° 732 (= **CROQUIS ISAB. SLUIS**).
- 5) Kaart van Pourbus van de streek ten Noorden en ten Oosten van Brugge uit het einde der 16^e eeuw. Gruuthuse Museum (= **KAAART POURBUS**).
- 6) Kaarten behorende bij de verder te vermelden renten-registers der abdij van Sint Kwintens ten Eilande in Vermandois.

Rijksarchief te Brugge, n° 561 en 747 (= **KAAART. VERM.**)

B) Ommeloopers.

- 1) Ommeloper der Watering van Greveninge, 1602. Rijksarchief te Brugge, fonds Jonckheere n° 3655 (= **OMM. GREV. 1602**).
- 2) Ommeloper van Sint Anna ter Muiden, 1573-77. Rijksarchief te Brugge n° 3554. (= **OMM. STE ANNA 1573-77**).
- 3) Ommeloper van Westkapelle, 1674. Rijksarchief te Brugge. Aanwinsten n° 3590 (= **OMM. WESTK. 1674**).
- 4) Dischommelopper van Westkapelle, 1553. Parochiaal archief te Westkapelle (= **OMM. WESTK. 1553**).
- 5) Ommeloopers voor de renten der abdij van Sint Kwintens ten Eilande in Vermandois 1647-1680. Rijksarchief te Brugge, Kerkelijk fonds, n° 416 (= **REG. VERM. 1647 en 1680**).
- 6) Ommeloper der Watering van Groot-Reigersvliet, 1689. Rijksarchief te Brugge. Fonds van het Vrije, reg. n° 15.985 (= **OMM. REIG. 1689**).
- 7) Ommeloper der Watering van Groot-Reigersvliet, 1567-77. Rijksarchief te Brugge, fonds Jonckheere, Vrije, reg. n°s 15.981-86 (= **OMM. REIG. 1567-77**).
- 8) Ommeloper der Watering van Groot-Reigersvliet, 1447. Archief St Jans Hospitaal Brugge. Register A, n° 8 (= **OMM. REIG. 1447**).

* *

Vóór het opwerpen van den Kalverkeetedijk en den Bloeloozendijk was het Oude Zwijn niets anders dan een kinkelende kreek in een schorren- en slikkenland. Voor het kanaliseeren was het noodig in 't Noorden

langs de zee over een stevig dijkensstelsel te beschikken: het stelsel van *Kalverkeetedijk* (of *Kalverkeedijk*) en *Bloeloozendijk* (of *Bloeloozendijk*, enz.). Westwaarts sloot dit dijkensstelsel aan met de dijken van de watering van Eiensluis (Evenedijk, Vlamingdam) en Oostwaarts met het dijkensstelsel van het eigenlijke Zwijn (Damme-Sluis). Dit laatste verband heeft thans geen spoor meer achtergelaten en biedt een onopgelost vraagstuk.

Het verbindingspunt van den Kalverkeedijk en den Bloeloozendijk is de plaats waar het Oude Zwijn dóór het dijkensstelsel liep. Op deze plaats was er natuurlijk een sluis noodig. Deze oude sluis vinden wij in de ommeloopers onder den naam van *Kwintinssluis* vermeld (1).

De vermelde Waastkappellehoek bevatte het 35° begin der watering van Groot-Reigarsvliet, maar niet het aanpalende 16° begin. Volgens medegedeelden tekst grensde de Waastkappellehoek dus niet aan het verbindingspunt van Kalverkeedijk en Bloeloozendijk. De hier bedoelde Kwintinssluis ligt dus op de scheiding van het 16° en het 35° begin van Groot-Reigarsvliet, d. w. z. op de plaats waar het hedendaagsche *Kromwater* het water van den Zuidwatergang en den Noordwatergang in het Oude Zwijn loost. Dit *Kromwater* werd vroeger ook Kwintinssluis genaamd (2). Wij staan hier dus voor een overdracht van benaming, die wij aldus pogen te verklaren: na het verdwijnen van de eigenlijke en oorspronkelijke Kwintinssluis aan den Bloeloozendijk werd de naam overgedragen op de sluis aan het *Kromwater* en van daar op het *Kromwater* zelf.

(1) *Reg. Verm. 1647*: ...et pardevant le lieu ou *Quintins Stuus* souloit coucher (f. 73).

Reg. Verm. 1680: waestcappellehouck... retournant jusques au lieu ou jadis *quintin stuus* au vieu canael dit t'oude Zwin noort peu distant du dit Zwinebrugghe (f. 70).

(2) A. DE SMET, o. c., 1933, bl. 1042. Wij zullen hier geen teksten aangeven om dit te staven. Deze zullen in een eerlang te verschijnen Toponymie van Westkappelle gepubliceerd worden.

In 1674 wordt de ligging van het 15° begin van Groot-Reigarsvliet als volgt opgegeven:

“... tusschen den dyck jegens nnieuwelant ende den oostdyck (= Bloeloozendijk) beede ande suutoostz° wylen toude zwyn, streckende van de voors° (= voorseyde) hof° (= Palinghuize) suutwestwaert tot an *qynten sluis* jegens tnaervolgende begin” (= 16° begin Groot Reig.) (1). Deze tekst plaatst dus zeer duidelijk Kwintinssluis op het Oude Zwijn op de scheiding van het 15° en het 16° begin van Groot-Reigarsvliet, d. w. z. op het verbindingspunt van Kalverkeedijk en Bloeloozendijk. Daarmede is de plaats van deze sluis zeer nauwkeurig bepaald.

Sporen van de Kwintinssluis zijn thans niet meer overgebleven. Bovenstaande teksten schijnen er op te wijzen dat in de 17° eeuw ook alleen nog de naam bestond. Zij is buiten dienst getreden toen de jongere dijkensels werden aangelegd (o. m. Gravejansdijk, zie verder). Reeds vóór den helft der 16° eeuw werd de Kalverkeedijk geplaneerd. Dat weten wij omdat hij op de Kaart van Pourbus als dijk niet meer aangeduid is, wel als een weg (*Zomerweg*). Wij denken dat de overblijfsels van de Kwintinssluis opgeruimd werden toen de Kalverkeedijk geplaneerd werd.

Over den datum van haar ontstaan kunnen wij alleen gissingen geven. Het oude dijkensels (Kalverkeedijk en Bloeloozendijk) bestond reeds in de 12° eeuw. Dus ook Kwintinssluis en het gekanaliseerde Oude Zwijn.

*
* *

Op de plaats van Kwintinssluis, aan den buitenkant der dijken, liepen er twee natuurlijke waterlopen in het Oude Zwijn. Op den linkeroever een kringelende kreek, thans scheidingswatergang tusschen het 15° en het 16° begin van Groot-Reigarsvliet en zuidwestelijke

(1) *Omm. Westk.* 1674, f° 40.

grens van den Brugschen Bilk. Deze kreek wordt in *Omm. Westk.* 1674 overigens *het Swin* geheeten. De Kalverkeedijk lag juist achter deze kreek. Op den rechteroever een ader, voormalige kreek, die thans op de stafkaarten verkeerdelijk *Roomsvliet* geheeten wordt, maar waarvan de eigenlijke naam *Loonsvliet* is (1).

*
* *

Een paar eeuwen na het aanleggen van Kalverkeedijk en Bloeloozendijk, misschien rond 1150, werden op het schorrenland twee groote inpolderingen gedaan, die voor de verdere ontwikkeling der streek van de grootste beteekenis geweest zijn.

Dit geschiedde door het aanleggen van twee dijken: den *Keuveldijk* aan de linkerzijde en den *Greveningedijk* aan de rechterzijde van de breede, nog niet ingedijkte kreek waarin het Oude Zwijn bij de Kwintinslus uitmondde. Aldus werden de *Keuvelpolder* en den *Greveningepolder* ingewonnen. In dezen laatsten ontstond weldra een nieuwe parochie: Sint Anna ter Muiden (d. w. z. Sint Anna op de Monding), die reeds in het begin der 13^e eeuw vermeld wordt (*Mude*). De *Greveningepolder* ontleent zijn naam aan een plaats *Greveninge*, die reeds in de 9^e eeuw vermeld wordt (2).

Welke betrekking van migratie bestaat er tusschen dit *Greveninge* in pago *Rodanensi* en het *Greveninge* of *Grevelingen* (*Graveninga* in de 11^e eeuw) in Fransch-Vlaanderen?

De *Keuvelpolder* werd ingewonnen door het aanleggen van den *Keuveldijk* of *Meunikedijk* door de

(1) *Omm. Westk.* 1674: 14^e Begin *Greveninge*: ...een adere die men naempt *den loonsvliet* ande suutsyde ende ant westeynde (f. 209).

(2) Volgende teksten ontleenen wij aan DE FLOU: in pago *Rodanensi* in loco qui dicitur *Greveningas* (811-870); in pago *Rodanensi* in loco dicitur *Greveninge* pratum qui potest alere berbices XXX (11^e eeuw). K. DE FLOU, *Woordenboek*, IV, 913 (*Rodanensis* is afgeleid van *Rodenburg* = *Aardenburg*).

Benedictijnermonniken van Vaucelles in Frankrijk (1). De Meunikendijk vormt het gescheid der wateringen van Valkarsgote en Groot-Reigarsvliet.

Langs de twee oevers der breede uitmondingskreek van het Oude Zwijn keerden de twee dijken, Meunikendijk en Greveningedijk, inwaarts om spits bij de Kwintenssluis naar elkaar toe te loopen. Van dezen scherpen hoek tusschen de twee dijken is thans volstrekt niets meer te bespeuren. De Kaart van Pourbus is de eenige oorkonde, die ons dit scherp toeloopende dijkensstelsel zien laat. Alhoewel deze toestand moeilijk met de huidige topographie kan in overeenstemming gebracht worden en ook nergens in de ommeloopers vermeld wordt, kunnen wij onmogelijk zijn vroeger bestaan betwisten wegens de groote betrouwbaarheid en betrekkelijk groote maatkundige nauwkeurigheid dezer kaarte van Pourbus. Het is eenvoudig niet aan te nemen dat Pourbus zich op dit hoogst belangrijk punt vergist zou hebben, zooveel te meer daar hij op deze plaats de afstanden correct opgeeft — zooals wij hebben nagegaan — en dus ter plaatse moet geweest zijn.

Dit scherp toeloopend dijkensstelsel wijst in elk geval op een inpoldering op beide oevers van het Oude Zwijn. Het is nochtans zeer eigenaardig dat ten tijde van Pourbus het Oude Zwijn niet tusschen de spits toeloopende dijken liep, zooals wij natuurlijkerwijze zouden verwachten, maar wel achter den linker oeverdijk bleef loopen om zich pas op de hoogte van de huidige Schapenbrug in den zeearm te werpen.

Deze plaats waar het Oude Zwijn dóór den dijk loopt ligt niet ter hoogte van de hofstede ten Palinghuize in den oostelijken hoek van het eerste begin van Groot-Reigarsvliet naar de meening van DE SMET (2).

(1) J. DE LANGHE, *Keuvelhofsteden te Knoke en Westkapelle*. — B. 1934, blz. 211; J. OPDEDRINCK, *Knoke. Histoire et Souvenirs*. Knoke, 1918, blz. 15.

(2) *O. c.*, 1933, blz. 1045.

Deze meening wordt tegengesproken door de kaart van Pourbus zelf. Een nauwkeurige vergelijking van deze kaart met de huidige topographie bewijst haar maatkundige nauwkeurigheid voor wat de gansche monding van het Oude Zwijn betreft. Volgens haar is de afstand tusschen Kwintinssluis en den doorsteek van het Oude Zwijn dóór den oeverdijk nagenoeg 250 m., d. w. z. *de afstand tusschen den Bloeloozendijk en de Schapenbrug. Daaruit besluiten wij dat het Oude Zwijn in den zee-arm liep ter hoogte van de Schapenbrug, en niet ter hoogte van de Palingstede (= Hofstede ten Palinghuize).* Op deze plaats moet de tweede sluis van Reigarsvliet gelegen hebben. De oude sluis in den oostelijken hoek van het eerste begin van Groot-Reigarsvliet heeft met het eigenlijke Oude Zwijn niets te maken. Het vraagstuk van deze sluizen zullen wij verder behandelen.

De oorspronkelijke Schapenbrug, waarover het hier gaat, is de brug, *die den Zomerweg met den Greveningedijk verbond.* De Zomerweg verliet den Kalverkeedijk aan den noordelijken hoek van het 16° begin van Groot-Reigarsvliet, liep dwars dóór het 15° begin en vervoegde bij middel van de Schapenbrug den Greveningedijk langs denwelken Sint Anna ter Muiden en Sluis konden bereikt worden. Door het aanleggen van de Kalsijde naar het Hazegras (1785) en deze naar Sluis werd deze topographie gansch veranderd. De oorspronkelijke Schapenbrug verdween en werd vervangen door een nieuwe Schapenbrug op de plaats waar de Sluissche kalsijde over het Oude Zwijn loopt. *Deze nieuwe Schapenbrug ligt 25 m. beneden, d. w. z. stroomafwaarts van de oude Schapenbrug, in tegenstelling met de meening van De Smet volgens dewelke deze vroegere Schapenbrug een 80 tal meter beneden de huidige Schapenbrug zou liggen.* Voor deze laatste stelling is er geen enkel argument te vinden. DE SMET schrijft in voetnota: "Die ver-

takking van den Zomer wech of Kalverkeedijk is niets anders dan de vertakking die wij op de kaart van Drubbele van 1838 (1) langs het 15° begin van Gr. Reigarsvliet zien gaan tot aan het vroeger Schapenbrug" (2). Wat hier voor een vertakking van den Zomerweg genomen wordt is niets anders dan het stuk van de Hazegraskalsijde tusschen het punt waar zij de Sluissche kalsijde verlaat en het punt waar zij het Oude Zwijn bereikt. De kaart van Drubbele stelt de Hazegraskalsijde zoodanig voor alsof zij een doorlopende voortzetting van den Zomerweg-Kalverkeedijk zou zijn, hetgeen totaal onjuist is. De Kaart Kalv. 1788 plaatst de Schapenbrug zeer duidelijk op een 25 m. *boven*, d. w. z. stroomopwaarts van de plaats waar de Sluissche kalsijde over het kanaal loopt.

* * *

Vooraleer deze studie voort te zetten is het noodig kennis te maken met een benaming, die in de oorkonden gedurig weerkeert, nam. *het Nieuwe Land*.

De ingepolderde bedding der monding van het Oude Zwijn (de laatste inpoldering geschiedde in het begin der 15° eeuw door het aanleggen van den Gravejansdijk — zie verder) werd *Nieuweland*, d. w. z. nieuw ingepolderd land, genaamd. De oeverdijken heeten daarom zeer eenvoudig *dijken van 't Nieuweland*. Deze dijken zijn natuurlijk niet ineens aangelegd geweest maar behooren tot de verschillende dijkenselsels waardoor op verschillende tijden de polders der streek zijn ingewonnen geweest.

Het Nieuweland, dus de ingepolderde bedding van den voormaligen zeearm, is thans het 26° begin der watering van Greveninge.

* * *

(1) Kaart van Eiensluis en Groot-Reigarsvliet door P. Drubbele, 1838.

(2) *O. c.*, 1933, blz. 1048.

In de oorkonden der 14e en 15e eeuw wordt er over een *nieuwe sluis te Reigersvliet*, alsook over *de twee sluizen op het oude Zwijn* gesproken (1).

Wij hebben dus te doen met twee sluizen: *een oude en een nieuwe sluis op het oude Zwijn te Reigersvliet*.

Waar lagen deze twee sluizen?

Wij zijn het ééns met DE SMET om de oude sluis met de Kwintinssluis te identificeren.

Voor wat de tweede sluis betreft is het logisch haar te plaatsen op het punt waar het Oude Zwijn in het Nieuweland loopt — punt waarvan wij de ligging boven hebben gevonden. Wij kunnen dus niet met DE SMET deze tweede, nieuwe sluis identificeren met een andere sluis, die door de ommeloopers in den oostelijken hoek van het eerste begin van Groot-Reigersvliet aangeduid wordt, op een plaats dus die 270 m. van de tweede sluis van Reigersvliet (ter hoogte van de voormalige Schapenbrug) verwijderd is. Het vraagstuk van deze andere sluis zullen wij verder behandelen.

BESLUIT:

Het Nieuweland, ingepolderde monding van het Oude Zwijn, liep op een spits toppunt uit. De linkerdiijk van dit toppunt behoorde tot het dijkensstelsel van den Keuvelpolder, de rechterdiijk tot het dijkensstelsel van den Greveningepolder. Het Oude Zwijn stak door den Kalverkeediijk-Bloeloozendiijk niet rechtstreeks in den top van het Nieuweland maar bleef over een afstand van 250 m. achter den linkeroeverdiijk om pas ter hoogte van de Schapenbrug in het Nieuweland te loopen. Op elk der doorsteken dóór de dijken lag er een sluis:

(1) *Omm. Reig. 1447*: ...tusschen den tweem andren sluusen van Reghersvliete.

... ende lopt allomme tusschen den Ouden Zwene da comt van beder ouden sluusen allomme.

Stadsrekening Brugge 1332-33: Janne Walkiere te ere nieuwer sluis boef die ghemaect was te Reinghersvliete. enz. — Zie DE SMET, *o. c.*, 1933, blz. 1044-1045.

de oudste op den doorsteek Kalverkeedijk-Bloeloozendijk (Kwintinssluis), de jongere op den doorsteek van den linkeroeverdijk (linkerdijk van het Nieuweland).

*
* *

Bovenstaande besluit geeft den topographischen toestand in de 14^e eeuw. Maar het is klaar dat deze toestand niet oorspronkelijk kan geweest zijn. Het Nieuweland loopt spits uit, hetgeen alleen te verklaren is door aan te nemen dat oorspronkelijk het Oude Zwijn op het toppunt in het Nieuweland liep. Anders is het *ingedijkte* toppunt volkomen onbegrijpelijk. Het stuk van het Oude Zwijn tusschen de twee sluizen behoort dus niet tot de oorspronkelijke bedding maar is later gegraven achter den dijk van het Nieuweland. Met welke bedoeling?

De eenige logische verklaring, die wij kunnen uitdenken, is *dat dit 250 m. lang stuk tusschen de twee sluizen gegraven werd om dienst te doen als sas*. Het onderzoek van de historische mogelijkheid van deze stelling moeten wij aan anderen overlaten.

*
* *

Van dezen vroegeren toestand is er op het huidig oogenblik niets meer overgebleven. In den Spaanschen tijd werd de benedenloop van het Oude Zwijn gekanaliseerd en rechtgetrokken. Het oorspronkelijke toppunt van het Nieuweland, dat de kaart van Pourbus ons heeft aangetoond, heeft zelfs op de kadastrale kaart niet de minste sporen achtergelaten, hetgeen nochtans n andere dergelijke gevallen meestal niet het geval is.

*
* *

De sluis in den oostelijken hoek van het eerste begin van Groot-Reigarsvliet.

De Meuniken- of Keuveldijk vervoegde den dijk van het Nieuweland op de plaats waar nu de hofstede ten Palinghuize of Palingstede ligt, in het gescheid van het

eerste begin van Groot-Reigarsvliet en het eerste begin van Valkarsgote. De Meunikendijk was op deze plaats reeds in de 16^e eeuw geplaneerd aangezien hij op de kaart van Pourbus niet meer geteekend is.

Het eerste begin der watering van Groot-Reigarsvliet wordt in 1567-1577 als volgt beschreven :

“Beghinnende in de prochie van Waescappelle noordt oost van der kercke ende an de noortsyde daer wylendt de *Oude Sluuse* lach, nu zynde den Brusschen bilck, ter hofstede daer Heijndrijck Aertsin up wuendt toebehoorende Joncheer Chaerles filius Philips de Beer, heere van Meulebeke ende is ghenaeemt de hofstede ten Paliynchuisse, liggende in 't gescheet van dese waterynghe ende de waterynghe van Valckaersgote” (1).

De *Omm. Westk. 1674* situeert ditzelfde begin als volgt: “... in den houck vandaer wylen doude sluuse lach ende tgescheet vanden beghinne van valcaersgote eene cromme houckende platse mette voors^o hof^o ten palynckhuuse ten suutoosthoucke daer op staende... str. metten suutoosth^o an wylen toude zwin jegens den brugschen bilck.” (2). Uit deze teksten kunnen wij besluiten dat er een sluis gelegen heeft in den hoek van dit eerste begin van Groot-Reigarsvliet gevormd door den voormaligen Meunikendijk (gescheed van Groot-Reigarsvliet en Valkarsgote) en den dijk van het Nieuweland. Wij hebben hooger gezien dat deze sluis niet kan geïdentificeerd worden met de tweede sluis op het Oude Zwijn. Deze oude sluis bij de Palingstede kan voor niets anders gediend hebben dan om een gedeelte van het links liggende polderland af te wateren evenals de hooger vermelde sluis op het Kromwater. Het was dus geen eersterangsche sluis op het eigenlijke Oude Zwijn, maar een tweederangsche sluis op een afwateringswatergang, die op deze plaats in

(1) *Omm. Reig. 1567-77.*

(2) *Omm. Westk. 1674, f° 1.*

de kreek van het Oude Zwijn uitloosde. Achter den Meunikendijk lag er een thans gedeeltelijk nog bestaande watergang, dienende voor de afwatering van den Keuvelpolder. Thans wordt deze watergang *Droogenbroodgeleed* genaamd. Hij werd waarschijnlijk gegraven terzelfdertijd als het opwerpen van den Meunikendijk en liep waarschijnlijk bij de huidige Palingstede in het Nieuweland door de vermelde sluis. Toen de Meunikendijk afgevoerd werd (in de 15^e eeuw) werd deze watergang van af den N. W. hoek van het eerste begin afgeleid, loopende op het gescheid van het eerste en tweede begin, naar het boven vernoemde kringelende Zwijn, dat bij Kwintinssluis in het Oude Zwijn loost. Het gedeelte op de scheiding van het eerste begin van Gr. Reig. en het eerste begin van Valkarsgote werd gedempt zoodanig dat ook de sluis overbodig werd. De Omm. Reig. 1567-77 spreekt reeds van *wijlen de oude sluis*, d. w. z. dat de sluis toen reeds niet meer bestond.

De Kaart Kalv. 1788 geeft een kanaaltje dat de plaats van deze voormalige sluis verbindt met de kringelende kreek in het Nieuweland, die wijlen het kanaal van Brugge was (zie verder). De overblijfsels van dit kanaaltje zijn thans nog niet volledig verdwenen. Wij hebben het op onze kaart aangebracht samen met de overblijfsels van een eindje dijk, dat langs dit kanaaltje in het Nieuweland ligt. Dit stukje dijk is thans amper nog te bespeuren. Het wordt door de Kaart Kalv. 1788 niet opgegeven maar wel door de Kaart van Pourbus. Wij kunnen niet vermoeden wat zijn functie geweest is.

*
*
*

Keeren wij terug tot de inpolderingen op de beide oevers van den zeearm.

Op den linkeroever werden opvolgendelijk volgende dijken aangelegd:

de dijk jegens Butspolder ;

de dijk jegens *Vagevierspolder* waardoor *Butspolder* werd ingepolderd ;

de dijken rond *Vagevierspolder* (*Gravejansdijk* of *Zeedijk* en laatste stuk van den dijk van het *Nieuweland*).

Op den rechteroever :

de dijk van *Baespolder*, waardoor *Baespolder* werd ingewonnen ;

de dijk jegens den *Noordpolder* waardoor *Klein-Reigarsvlietpolder* werd ingewonnen ;

de *Zeedijk* waardoor de *Noordpolder* werd ingepolderd.

Laten wij een woordje zeggen over deze verschillende inpolderingen.

Door de monniken van de *Groote Keuvele* op *Knokke* werd de dijk aangelegd, die in de ommeloopers *Dijk jegens Butspolder* en thans *Ouden Dijk* (thans geplaneerd) genaamd wordt. In den nieuwen polder werd een groote hofstede ogericht, leen van de *Groote Keuvele*, en derhalve *Kleine Keuvele* genaamd (1). Deze dijk jegens *Butspolder* begint aan den dijk van 't *Nieuweland*, dweerscht den jongeren *Isabellevaart* (aangelegd in 1654), loopt voorbij de *Kleine Keuvele*, dan verder op het grondgebied van *Knokke* in 't gescheid van het 3° en 7° begin der wateringe van *Valkarsgote* tot aan den *Gravejansdijk* of voormaligen *Zeedijk*.

Het gedeelte van den dijk van 't *Nieuweland* tusschen de *Palingstede* en den dijk jegens *Butspolder* is zeer krom en kringelend, zooals het op onze kaart te zien is. De grootste bocht omsluit een groote weide, die wegens haar vorm door het volk *Halve Mane* genaamd wordt. Op onze kaart zien wij een halvekringvormig uitspring-sel van den dijk in 't *Nieuweland* den z. g. *Hauweelput* omsluitend (deze benaming vinden wij op *Croquis Isab. Sluis en Kaart Kalv. 1788*). Deze *Hauweelput* herinnert blijkbaar aan een vroegere dijkbraak.

(1) J. DE LANGHE, *Keuvelhofsteden te Knokke en Westkapelle*. — B. 1934, blz. 211.

Butspolder werd ingepolderd door het aanleggen van den *Dijk jegens Vagevierspolder*. Deze laatste polder, liggende buiten wateringe en zijnde dus van betrekkelijk jongen datum (begin der 15^e eeuw), ontstond toen de Zeedijk of Gravejansdijk en de dijk van 't Nieuweland doorgetrokken werden om elkaar bij het hof ten Wittenhuuze jegens 't Hazegras te vervoegen. Deze hofstede ten Wittenhuuze, ook Vijfhuuze en Wittenberge genaamd, ontstond in den hoek van deze twee dijken. Nadere bijzonderheden over deze polders behooren niet tot dit onderwerp.

De linkerdijk van 't Nieuweland is thans tusschen den Butspolderdijk (Ouden Dijk) en den Zeedijk volledig afgevoerd. Tusschen de Palingstede en den Butspolderdijk is hij nog goed bewaard.

Op den rechteroever zien wij eveneens verschillende polders tot stand komen.

Baespolder omvat gansch het 27^e begin van Greveninge, en is van het 16^e en het 28^e gescheiden door de thans verdonkerde *Baesdaeve*, waarschijnlijk een voormaligen dijk, loopende van den Greveningedijk naar den dijk van 't Nieuweland. Door den dijk jegens den Noordpolder kwam de *Polder van Klein-Reigarsvliet* tot stand. Deze polder omvat het 16^e, 17^e, 28^e, 29^e, 32^e, 33^e, 34^e en 36^e begin der watering van Greveninge. Hij werd waarschijnlijk aangelegd op het einde der 13^e eeuw door de Heerlijkheid van Groot-Reigarsvliet. De groote hofstede, Klein-Reigarsvliet genaamd (kadastrale ligging C 155), die den polder van Klein-Reigarsvliet uitbaatte, was leen van Groot-Reigarsvliet.

De dijk jegens den Noordpolder werd waarschijnlijk door de Spanjaarden volledig afgevoerd. Hij ligt in Greveningewatering, tusschen het 29^e, 32^e en 34^e begin eenerzijds in Klein-Reigarsvlietpolder, en het 30^e, 31^e en 35^e begin anderzijds. Wij vinden dezen dijk nog op de kaart van Pourbus.

De *Groote Geule van Reigarsvliet* was een breede kreek in den Klein-Reigarsvlietpolder. Zij liep door den dijk jegens den Noordpolder op de scheiding van het 29° en 32° begin van Greveninge en zou later dienst doen als belangrijke waterweg naar het Isabellafort en naar de zee.

De *Kleine Geule van Reigarsvliet* mogen wij met voorgaande niet verwarren. In *Omm. Westk. 1674* wordt het 28° begin van Greveninge als volgt beschreven :

“ ... een adere ende een deel vande cleene guele comende wtte groote guele van reygarsvl. ende den dyck van tnieuwe lant alle seere crom ende drayende ande noorts° ”.

Deze Kleine Geule van Reigarsvliet was een kreek tusschen den zeearm in 't Nieuweland en de Groote Geule van Reigarsvliet. Het Jezuietevaardeken werd door de Spanjaarden in haar bedding gegraven. Op de plaats waar deze Kleine Geule dóór den dijk van 't Nieuweland liep is er waarschijnlijk een sluis geweest, alhoewel wij haar nergens vermeld hebben gevonden. Het vraagstuk van deze geulen van Reigarsvliet zullen wij in een andere studie behandelen.

De *Noordpolder* (14° eeuw) ontstond door het aanleggen van den *Zeedijk* en het stuk van den dijk van 't Nieuweland tusschen dit Nieuweland en den Noordpolder.

Van den rechterdijk van het Nieuweland bestaat thans enkel nog het gedeelte langs Baespolder. Het overige is volledig verdwenen. De herinnering blijft bestaan op den volksmond in den naam *Krommendijk*, d. w. z. het land tusschen de kreek in 't Nieuweland en den rechterdijk van 't Nieuweland tusschen den Isabellavaart en den Zeedijk.

* * *

Tot dan toe bleef de zeearm, monding van het Oude Zwijn, open aan de zee. In de oudere oorkonden wordt hij *Haven van Reigarsvliet* (1) genaamd. Kort na het

(1) A. DE SMET, o. c., 1933, blz. 1050.

winnen van den Vagevierspolder en den Noordpolder werd ook de zeearm voor goed afgesloten van de kreken in de Hazegrasschorren, dus van de zee, door een verbindingsdijk tusschen de twee zeedijken. Deze afsluiting geschiedde in den loop der 15^e eeuw. Zooals wij zagen werd het nieuw ingepolderd land *Nieuwland* genaamd. Het omvat het 26^e begin van Greveninge, dat in *Omm. Grev. 1602* als volgt beschreven staat.

“XXVIe beghin. Tnieulandt. Beginnende inde prochie van waescap^e oost noortoost vande k^e int nieulandt ten suuth^e van den bruchschen bilcq tusschen tghescheet van de wateringhe van valckaertsgote ende reygarsvliet ande noortsijde paes polder (1) ende cleen reygarsvliet ande suutsyde streckende alsoo noortoostw^t totten seediick ten witten huuse ant hasegars”.

* * *

De Kreek in het Nieuweland.

Het weiland tusschen de krinkelende kreek in 't Nieuweland en den linkerdijk van dit Nieuweland wordt in *Omm. Westk. 1674* als volgt beschreven :

“Mhr maerten de croy een lange cromme platse metten dyck ande noortwestsyde hier toeganghe jegens tghescheet van reygarsvl. ende valcaersgote ende mette suutoostsyde seere crom ende drayende jegens dadere int nieuwelant dat wylen tcanael van Brugge was”...

Omm. Grev. 1602 : “... de adere int nieulandt dat wylent tcanael von br. was.”

Kaart Kalv. 1788 : “verdonckerde adere wylent het canaal van Brugghe.”

De krinkelende kreek is dus het overschot van den voormaligen verbindingsweg tusschen Brugge en de zee. Haar gedeelte tusschen de Kleine Geule van Reigarsvliet en den Zeedijk is thans nog bewaerd onder vorm van een gewonen watergang, die veel smaller is dan

(1) Paes polder = Baespolder.

de vroegere kreek. Sedert de afsluiting van het Nieuweland door den *Zeedijk* dient deze watergang alleen nog voor de afwatering van het benedendeel van 't Nieuweland naar de Kleine Geule van Reigarsvliet (thans Isabella- en Jezuietevaart). De watergang scheidt dit deel van 't Nieuweland in twee deelen : het linkerdeel van oudsher de *Jeffrouwe*, en het rechterdeel *Krommendijk* (zie boven) genaamd. Beide namen bestaan nog op den volksmond. *Omm. Westk. 1674* : " d'ijffrauwe, een lange cromme draijende platse... jegens d'adere int nieuwelant. "

De naam *Jeffrouwe* wordt gegeven aan krinkelende, draaiende stukken land.

De naam *Krommendijk* is ontleend aan den dijk van 't Nieuweland.

Plan Haz. 1784 : " digue tortueuse. "

Omm. Westk. 1674 heet het 29° begin van Greveninge *Crommendijkhoek*.

Het gedeelte van de kreek tusschen de Schaa Brugge en de Kleine Geule van Reigarsvliet is moeilijker terug te vinden omdat door het rechte trekken van het Oude Zwijn in den Spaanschen tijd (= *Legervaart*) de vroegere kreek bijna volledig verdonkerd werd. Haar sporen zijn nochtans in 't Nieuweland nog aanwezig. Wij hebben hun ligging zorgvuldig topografisch opgenomen. Bij middel van deze gegevens, van de aanduidingen der Kaart Kalv. 1788 en van de kadastrale plans hebben wij den krinkelenden loop der kreek nauwkeurig kunnen bepalen en op onze kaart aangebracht. In de groote bocht (Halve Maan) heeft de kreek zich verschillende keeren verplaatst. Haar vertakking is ook op de kaart van Pourbus te zien. De overeenstemming van deze bevindingen met de aanduidingen der kaart van Pourbus voor wat betreft de bochten der dijken, de krinkelingen van de kreek en de maat der afstanden is volkomen,

(1) K. DE FLOU, *Topon. Woord.*, Bd. XI, blz. 405.

hetgeen een afdoende bewijs is voor de nauwgezetheid en volstrekte betrouwbaarheid van dit in alle opzichten merkwaardigste document der behandelde streek.

* * *

Na de volledige afsluiting van het Nieuweland bij het Hazegras geschiedde de verbinding met de zee langs de Kleine en Grootte Geule van Reigarsvliet. Reeds in 1480 stond deze nieuwe weg open.

Omm. Grev. 1602 : 30 beg. : "... suutw^t tot ande groote guele van reijgarsvliet bijt gat van mijn h^o van Ravestein duergesteken 1480."

Idem : "bij deurgesteken vanden seedyck by myn heere van Ravestein ghedaen int jaer 1480 ten tyde van Roomschen Conynck Maximilianus."

Werd ook in ditzelfde jaar de afsluitdijk bij 't Hazegras aangelegd zoodanig dat het noodig werd de Grootte Geule van Reigarsvliet opnieuw in verbinding te stellen met de zee, dus den Zeedijk door te steken? Het is immers waarschijnlijk dat door het aanleggen van den Zeedijk deze Geule volkomen van de zee was afgesloten geweest. Het is dan ook noodig geweest op dezen nieuwen doorsteek een sluis te bouwen. Deze nieuwe waterweg werd door de Spanjaarden grondig verbeterd en gekanaliseerd. Het Oude Zwijn werd rechtgetrokken van af de Kwintinssluis tot aan de Kleine Geule van Reigarsvliet. Het onderzoek van deze werken, die in de 17e eeuw uitgevoerd werden, behoort niet tot het bestek van deze studie.

J. DE LANGHE.

Généalogie de la Famille Cadock en West-Flandre.

INTRODUCTION (1)

Ce nom *Cadock* est fort répandu en Flandre Française. Il fut porté par quelques personnes de l'ancienne ville et chàtellenie de Furnes, toutes rattachables à un ancêtre commun. Il apparait sous diverses formes : Cadox, Cadoq, Cadocq, etc... Nous adopterons l'orthographe *Cadock* consacrée par l'état civil moderne.

Ce nom est d'ailleurs fort ancien. Déjà en 1196, nous rencontrons Lambert Cadoc — dont nous sommes loin, d'ailleurs, de vouloir faire un ancêtre des Cadock, dont nous nous occupons — qui fut un grand homme de guerre, amiral, et chef de bande au service du roi Philippe-Auguste, pour lequel il conquit la Normandie, après avoir été, primitivement, ennemi de ce prince qu'il avait même blessé de sa main dans un combat. Il fut successivement Bail'i de Pont-Audemer et chàteau de Gaillon. Il fonda dans cette ville une chapelle consacrée par Luc, évêque d'Evreux, Guillaume, évêque d'Avranches et Guido, évêque de Lisieux. Il fut ensuite seigneur héréditaire de Gaillon en Coeni, sénéchal de Normandie et créé chevalier. Il possédait une nef de

(1) Pour abrèger nos citations, nous employerons les sigles suivants; AEB signifie Archives de l'Etat à Bruges; F signifie Fonds de la chàtellenie de Furnes aux archives de l'Etat à Bruges, Etats de Biens et sera suivi du numéro de l'Etat de biens cité; M indiquera le Fonds Merghelynck à la Bibliothèque Royale de Belgique et sera suivi du numéro de la pièce y consultée; les dates de naissances, décès ou mariages seront, sauf avis contraire, citées d'après l'état civil ancien, consulté, soit dans les communes, soit au greffe du tribunal de 1re Instance de Furnes.

100 tonneaux qui fut détruite à la bataille de Damme. Etant Bailli de Pont-Audemer, il se montra très dur pour ses inférieurs et semble même avoir commis d'innombrables exactions, il fut poursuivi, emprisonné et condamné à payer 14200 livres au Roi et il ne fut relâché que sous le règne de Saint Louis, le 10 Août 1227.

Les poètes Guillaume le Breton (1) et Eustache le Moine chantèrent ses exploits. Il épousa une certaine Lucie qui lui donna une fille qui épousa Genac de St. Emeri, chevalier.

Il eut deux neveux : Barthélemy, chanoine d'Evreux et Etienne Cadoc, écuyer, tous deux fils de Jean Cadoc (de Woes).

Lambert Cadoc portait comme sceau : " Une enceinte crénelée à porte fermée sur laquelle s'élève un donjon accosté de deux dauphins ", avec cette légende : " S. Caducei Castellani de Gaillon " et comme contre-sceau un écu : " Portant au premier un semi de fleurs de lys, au second deux fasces et sur le tout une bande ".

Le cartulaire de St. Yves contient une charte de Lambert Cadoc, bourgeois de Lisieux en 1253 (2).

A l'époque moderne, nous trouvons en Flandre Gallicane, et cités au hasard de nos notes : Louis Cadock, échevin de la ville et de la châtellenie de Bergues St Winoc en 1749 (3).

En 1701, nous trouvons à Bergues St. Winoc, un Jacques, fils de Corneille Cadock (4). Le 10 Mai 1727 décéda à Bergues St. Winoc, Philippe Jacques, et le 2 Juin 1726, François, tous deux fils de François Adolphe de Ruescas, écuyer, et de dame Marie-Thérèse Ca-

(1) *Philippides*, T. VIII v. 396, éd. DELABORDE, T. II, p. 193.

(2) Sur ce personnage, voyez BOUQUET, *Recueil XXIV. Queremoniae Normannorum* : Introduction (liste des Baillis, etc.... et les pages 6-10-11-12-14-16-34-16-37-38-41 et les notes 62-65-66-67-68-752). Voyez aussi HENRI MALO, *Renaud de Bourgogne*.

(3) M. 92 et archives de la ville de Bergues.

(4) Archives de Bergues ; minutes du notaire royal Ackerman.

dock, que Merghelynck nomme à tort Cardonck (1).

En 1729, un Jean Cardock fut député de Petite Sytthe pour la rédaction des cahiers destinés aux Etats Généraux (2).

En 1654, une Francine Cardock, bourgeoise de Cassel et fille de Maillard, décéda à Bulscamp, et laissa comme héritiers, Jean de Boom, son époux, Jean Cardock, son frère, les deux enfants mineurs d'Antoine de Fresnes, ses neveux, dont la mère était Wilhelmine Cardock, décédée à Duinkerke, et enfin, Cornélie, François, Marie et Tristan Cardock (3).

En 1735, Auguste Casimir Cardock, né à Loobergues, châtelain de Bergues et habitant Bulscamp, prend la Keure de Furnes (4).

En 1672, un Henry Cardock décéda curé à Waesmunster, pays de Waes (5), et au XVIIIe siècle, à Gand, vivaient deux frères Adrien et Charles Cardock, le premier, avocat, le second, notaire (6).

ARMES

La famille Cadock en West-Flandre porte : " d'argent au chevron de gueules accompagné de trois an cres de sable, heaume d'argent grillé et liseré d'or, probablement fourré de gueules, assorti de ses bourlets et lambrequins et en cimier un ancre de l'écu " (7). La devise était : Spes animæ nutrix.

(1) *Généalogies inédites. Famille de Ruescas.*

(2) H. SAINT LÉGER et PHILIPPE SAGNAC, *Les cahiers de la Flandre maritime.* Paris, Picard et fils, 1906.

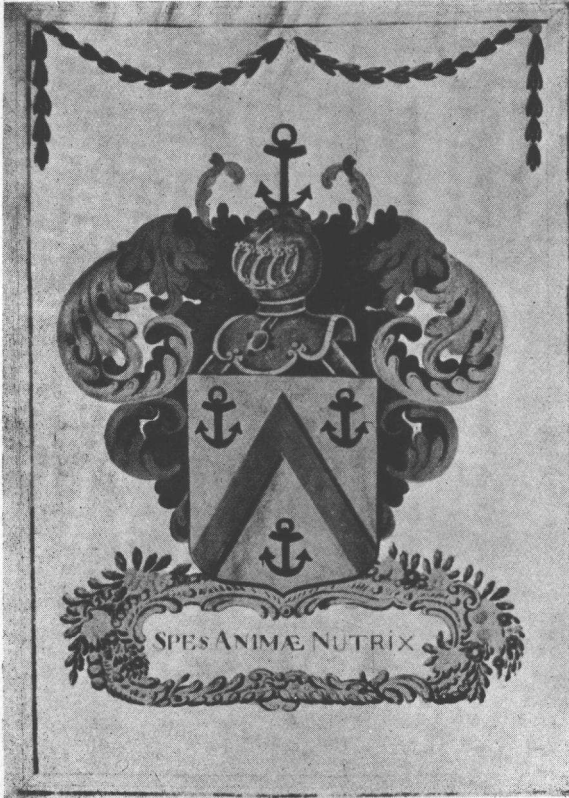
(3) F. 37727.

(4) M. n° 15, T. I.

(5) *Epitaphier Wasien* (p. 27), appartenant à Monsieur Robert Schoorman, conservateur honoraire des archives de l'Etat à Gand, que nous remercions bien vivement de l'amabilité avec laquelle il nous a communiqué cette pièce.

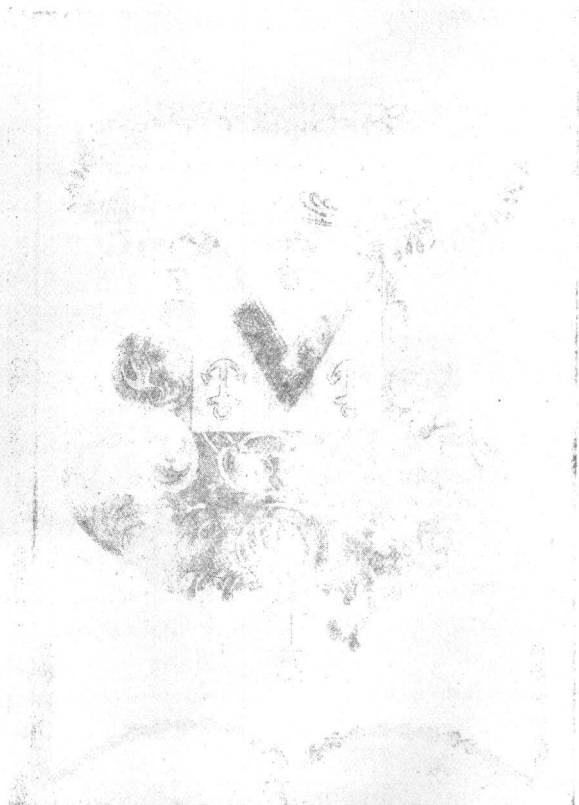
(6) Archives de l'Etat à Gand. Familiestukken n° 1030.

(7) La matrice d'un ancien sceau des Cadock est actuellement possédée par Monsieur C. Verwilghen, secrétaire général au Ministère du Travail.

Reproduction d'un vieux parchemin portant les armoiries de la famille Cadock (Propriété de Mr Carl Verculyker Secrétaire Général au Monastère du travail.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

I. *Jean Cadock*, probablement originaire de la Flandre Française, eut un fils :

1) *Jacques Cadock* qui suit II.

II. *Jacques Cadock*, donné comme fils de Jean dans un acte d'admission à la Keure de la ville et châtellenie de Furnes, du 9 Septembre 1631 (1), qui le déclara né à Furnes.

Il est connu également par trois actes (2), qui le donnent comme père de Paul Cadock. Il décéda à Adinkerke en 1633, deux ans après son épouse, *Claire Bogaert*. Il était veuf en premières noces de *Catherine* mère de :

1) *Paul Cadock*, qui suit III.

III. *Paul Cadock* dit le Vieux, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né à Adinkerke le 9 septembre 1597. Il contracta deux alliances. En premières noces, il épousa *Catherine Schrevel*, décédée à Adinkerke en 1637, dont il eut plusieurs enfants et dont quatre seulement survécurent à leur mère (3), et en secondes noces à Adinkerke, le 2 août 1663, *Louise Cornelis*, décédée à Furnes (Ste Walburge), le 1 octobre 1679. Lui-même décéda à Furnes (Ste Walburge) le 21 décembre 1685.

Il eut du premier lit :

1) *Adrien Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né à Adinkerke le 31 Mars 1622, décédé jeune (4).

2) *Jacques Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né à Adinkerke le 26 Septembre 1626 et y décédé en 1633.

3) *Marie Cadock*, ceursœur de la ville et châtellenie de Furnes, née à Adinkerke le 9 septembre

(1) M. 15, T. I.

(2) F. 21309 - 35917 - 34641.

(3) F. 35917 - 28966.

(4) F. 35917 - 28966.

1628, et décédée sans postérité avant 1654 (1).

4) *Nicolas Cadock*, ceurfrère de la ville et châteltenie de Furnes, né à Adinkerke le 19 avril 1631, et décédé jeune (2).

5) *Catherine Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Adinkerke le 9 décembre 1633, décédée sans postérité avant 1656 (3).

6) *Anna Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Adinkerke le 16 mai 1636, épousa à Adinkerke en premières noces, après contrat du 13 mars 1655, où elle était assistée de son frère François Cadock, *Michel van Bambecque*, ceurfrère de la ville et châteltenie de Furnes, fils de Guillaume et de Catherine, fille de Philippe Millecamp, veuf de Jacquemine de Clercq, fille de Jacques et de Catherine Coolaert. Il décéda à Wulveringham, le 3 avril 1661 (4).

Elle épousa en secondes noces à Adinkerke, le 18 avril 1662, *Pierre de Rycke*, ceurfrère de la ville et châteltenie de Furnes, fils de Pierre et de Francine Reubens, fille de François; il était veuf en premières noces de Pétronille....., et en secondes noces de Catherine..... (5); il décéda à Wulveringham le 8 janvier 1673. Elle épousa à Adinkerke, le 17 mars 1675, en troisièmes noces *Pierre Chales*, et en quatrièmes noces à Wulveringham, le 16 mai 1694, *Jacques Carney*. Elle décéda à Wulveringham le 16 mars 1712.

7) *Paul Cadock* dit le jeune, ceurfrère de la ville et châteltenie de Furnes, épousa à Furnes (Ste Walburge) le 16 février 1623, après contrat du 27 Janvier devant Me Cardinael, notaire à Furnes, *Marie Brynaert* (6). Les

(1) F. 35917 - 28966.

(2) F. 35917 - 28966.

(3) F. 35917 - 28966.

(4) F. 34641 (signé Durey); elle eut du premier lit: *Jean*, né en 1656 et *Joachim*, né en 1661; ce dernier seul survivait en 1673.

(5) F. 34666 (signé de Brouckère: du second lit naquit *Marie-Elisabeth*, née en 1672.

(6) F. 31962.

témoins de ce mariage furent : Jacques van Tieghem de Steenkerke et Jean Timmermans d'Adinkerke. Il décéda à Furnes (Ste Walburge) le 21 décembre 1625. Sa veuve se remaria à Jean de Roo, fils de Pierre, et décéda en 1691, sans laisser de descendants. Elle avait eu néanmoins de Paul Cadock deux enfants, décédés jeunes (1).

A) *Marie Cadock*, née à Furnes (Ste Walburge) le 21 Février 1684, baptisée par le curé de Breyne ; eut comme parrain Marc Tisaert de Ste Walburge et comme marraine Jeanne Timmermans, veuve de Jean Breynaert d'Adinkerke.

B) *André Cadock* né en la même paroisse le 30 Novembre 1624, tenu sur les fonts baptismaux par Jean Flory d'Adinkerke et par Pétronille Cadock, son épouse. Il avait été baptisée par sa mère, vu l'urgence, mais le doyen de Breyne célèbre par après les cérémonies accompagnant le baptême (2).

8) *François Cadock* ceurfrère de la ville et châtelain de Furnes, décéda à St Nicolas, près Furnes, le 2 août 1656. Il avait épousé *Marie Guillebert*, fille de Jean et d'Anne, fille de Laurent Fierens. Après contrat de ce mariage du 7 avril 1675, elle se remaria à *Adrien Lauwereyns*, fils d'Adrien et de Wilhelmine Huygens. Elle décéda en 1682 (3).

Il eut une fille :

Pétronille Cadock, ceursœur de la ville et châtelain de Furnes, décédée à St Ricquier le 12 avril 1677, ayant épousé *Adrien Lauwereyns*, fils d'Adrien ci-dessus. Elle n'eut pas de postérité (4).

Il eut du second lit :

9) *Elisabeth Cadock*, ceursœur de la ville et châtelain

(1) F. 31962.

(2) Registres Paroissiaux de Furnes.

(3) F. 33928 et 20244.

(4) F. 33972. Ses héritiers furent : Anne Cadock, épouse de Rycke, héritière du premier lit ; Marc, Paul, Pétronille et Marie Cadock,

de Furnes, née à Adinkerke le 26 mai 1645, décédée avant 1677 (1).

10) *Jacqueline Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Adinkerke le 26 mai 1649, décédée avant 1677 (2).

11) *Marc Cadock* qui suit IV.

12) *Pétronille Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes (3) épousa à Furnes (Ste Walburge) le 16 octobre 1667, *Jean Flory* d'Adinkerke. Les témoins de ce mariage furent : Jean Boutte et Jean Smit (4).

13) *Marie Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes (5). Elle contracta trois alliances. Elle épousa en premières noces *Jean Fierens*, fils de Jacques, franchôte du Franc de Bruges, veuf en premières noces de Marie Clare et décédé lui-même à Wulpen le 15 février 1676, sans postérité (6). Elle épousa en secondes noces, après contrat du 30 août 1679 devant Mr Norbert Cardinael, notaire à Furnes, signé et scellé par Nicolas de Bruyne, tabellion royal, et étant assisté de son frère Paul Cadock, *Jacques van Tighem*, fils de Pierre et veuf d'Elisabeth, fille de Romain de Burck (7). Ce mariage

enfants de Paul Cadock et de Louise, fille de Jacques Cornélis, héritiers de demi lit; et du côté maternel Engelbert et Jacquemine, enfants d'Adrien Lauwereyns et de Marie, fille de Jean Guillebert, ses demis frères et sœurs.

(1) F. 33972. Acte signé Kempe et Mestdagh.

(2) F. 33972. Acte signé Kempe et Mestdagh.

(3) F. 33972. Acte signé Kempe et Mestdagh.

(4) F. 26888. Acte signé van der Woude.

(5) F. 33972. Acte signé Kempe et Mestdagh.

(6) F. 26888. Acte signé van der Woude.

(7) F. 36924, signé Coene. De cette union naquirent à Steenkerke *Marie-Jeanne* (10 décembre 1680, baptisée le 12, parrain Jean de Croes, marraine Marie Laureyns, tous deux de Furnes); *Isabelle-Rose* (13 octobre 1624, parrain Paul Cadock de Ste Walburge, marraine Catherine Croes de St Denis); *Anne-Thérèse* (2 février 1686, parrain Joachim van Bamlecque de Wulveringham, marraine Anne Cadock du même lieu); *Jacqueline* (16 juin 1627, parrain Jacques de Spot, époux de Cornélie Thibaut, marraine Pétronille Vereecke de Ste Walburge). (Ce nom s'orthographe aussi van Teghem, Tycken).

fut célébré à Steenkerke en 1679. Les témoins en furent : Paul Cadock et Jacques de Spot. Il décéda à Furnes (St Nicolas) Bewesterpoort, le 25 janvier 1693, s'étant réfugié dans cette ville craignant les bandes de soldats qui, à cette époque, ravageaient le pays (1), comme le dit pittoresquement son état de biens. Elle épousa en troisièmes noces *Corneille Lequien*, ceurfrère de la ville et châtelain de Furnes, décédé à Bulscamp le 26 mai 1721, étant d'ailleurs remarié à Jeanne Thérèse Huysse, fille de Camille et de Marie Wullaert, qu'il avait épousée après contrat du 27 juillet 1719, scellé et signé par P. Thibaut, tabellion royal pour la ville et châtelain de Furnes (2).

IV. *Marc Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelain de Furnes, né à Adinkerke en 1667, décéda à Oostkerke le 12 janvier 1695. Il épousa *Suzanne Bellet* de Saint-Omer, fille de Jacques et de Marie de Gryse, qui se remaria à Norbert Marranes, fils de Josse ; petit-fils de Corneille, maître des pauvres et marguillier à Wulveringham ; et arrière petit-fils de Corneille, marguillier et chef-homme de ce lieu (3). Marc Cadock fut inhumé dans l'église d'Oostkerke après des "exequis summis" (4). Les époux eurent plusieurs enfants, trois seulement leur survécurent et en héritèrent, concurremment avec les enfants d'une fille prédécédée (5).

Dans l'église d'Oostkerke se trouve la pierre tombale, dont voici le texte :

*
*
*

D. O. M.
Sepulture

(1) F. 11874, signé Barwoudt.

(2) F. 26324, signé Biancourt. Il eut de son union *Isabelle-Rose* qui épousa *Pierre Wyckaert*, fils de Pierre.

(3) M. n° 38.

(4) Registre Paroissiale d'Oostkerke.

(5) F. 19267 - 32172.

van
 Sr Joannes Jacobus
 Marannes F^s Judoci
 overl. den 4^{en} Maerte 1722
 en van
 Jo^o Susanna Bellet
 F^a Joannis
 syn huisvr. ovl. den 8 Janry
 1708 te vooren weduwe van
 Sr Marcus Cadock
 ovl. den 12 janry 1696.
 Leeser wilt nader knielen
 en bidden voor de zielen.

* * *

De cette union naquirent :

- 1) *Philippe Cadock*, qui suit V.
- 2) *Guillaume Cadock*, qui suit V Bis.
- 3) *Marc Cadock*, né en 1676 (1), ceufrère de la ville et châtelanie de Furnes, décédé à Oostkerke, sans postérité, le 26 janvier 1705, ne laissant comme héritiers que ses deux frères ci-dessus et sa mère Susanne Beun. Il épousa, après contrat du 30 juillet 1703 devant Maître du Flocq, notaire à Furnes, et devant les témoins Pierre Dyrick, curé à Ramscappelle et P. van Imschoot de Furnes, étant assisté de son frère utérin, Jean Marannes, *Marie Catherine Keingiaert*, fille de Pierre. Il fut inhumé dans l'église d'Oostkerke, après des "exequis summis" (2) sous une prière dont voici le texte :

* * *

D. O. M.
 Sepulture
 van den Eersamen
 Marcus Cadock
 F^s Marcus

(1) F. 19267.

(2) Registres paroissiaux d'Oostkerke.

ovl. den 26 januarii 1705

ende van

Marie-Cath^r Keiniaert

F^a Pieter

Syn huysvr. ovl. den

.....

.....

.....

In vrede moeten zy rusten.

*
* *

4) *Anne Cadock*, ceursœur de la ville et châtellenie de Furnes, décédée avant son père (1) à Oudecappelle le 25 avril 1692, ayant épousé à Stuvekenskerke le 10 mai 1690 *Norbert Beun*, ceufrère de la ville et châtellenie de Furnes par son père, lequel avait été reçu le 2 mars 1633. Il était fils de Jacques et de Petronille Poorters et décéda à Ramscappelle le 7 juillet 1719, sans laisser de descendants vivants, s'étant d'ailleurs remarié à Anne Marie Loysseune, fille de Jean et d'Anne van Damme, fille de Jean (2).

5) *Elisabeth Cadock*, ceursœur de la ville et châtellenie de Furnes, décédée à Oostkerke le 1 mai 1691, inhumée après des "summis exequiis" (3).

V. *Philippe Cadock*, né en 1673 (4) à Grande Synthe,

(1) F. 19267.

(2) Il eut d'Anne Cadock : *Isabelle*, âgée de 16 mois le 11 juin 1692 et décédée avant 1705 (F. 21307) et *Suzanne*, âgée de 3 mois à la même date (F. 36515 signé Reynaert) et décédée avant 1719 (F. 25326 signé de Spot). Ses enfants eurent comme tuteurs Marc Cadock, grand-père (F. 36514), Corneille Lequien (F. 23023 signé Barwoudt) et Philippe Cadock (F. 23023 année 1612).

(3) Registres paroissiaux d'Oostkerke.

(4) Grande et Petite Synthe entre Mardyck et Dunkerque : achter Senthinis, Sentines, etc. cfr. ARMAND HEINS, *Excursions pittoresques aux anciennes granges de la Flandre Maritime*, Gand 1905, n° 20. Sa filiation est prouvée par l'acte F. 21909 qui le dit fils de Marc, petit-fils de Paul, ancien petit-fils de Jacques. E. C. Steenkerke 6 février 1724. "Maria Cecilia Cadock celebs, 70 annorum, fa. legitima

fut ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes; il possédait quatre fiefs (1). Il habita successivement Wulveringham où il fut marguillier de 1711 à 1713 et membre du collège des notables de 1709 à 1711; à Eggewaertscappelle où il décéda le 5 février 1722 et fut inhumé dans l'église (2). Après contrat de mariage du 9 octobre 1699 devant maître François Godschalck, notaire et tabellion à Ypres, le futur époux étant assisté de son frère utérin Jean Marannes et de Suzanne Bellet, sa mère, la future épouse de ses père et mère et de Pierre van der Mersch et Jean Merlevelde, ses parents, et devant le sieur et Maître Christophe Navigheer, premier conseiller pensionnaire d'Ypres comme témoins (3), il épousa *Jeanne Thérèse Bossaert* à Vlamertinghe (4), décédée à Steenkerke le 16 novembre 1760, inhumée dans l'église après des "summis exequiis (5). Elle était fille de Jean Bossaert et de Catherine van de Vivere (6); petite-fille de Paul Bossaert et de Maycken Willaert; de Florent van de Vivere et de Maycken, fille de Georges Bouckelioen (7).

Par acte du 17 février 1726, elle fit donation à l'église d'Eggewaertscappelle de terres, à charge de faire célébrer annuellement 26 messes, mais cette donation tomba,

Philippi ex majori Synthi et Theresiae Bossaert, ex Vlamertynghe et sepulta in choro B. M. Virginis. Solemnissimis exequiis ».

(1) M. 1 fief à Oostkerke, 2 à Oeren et 1 acheté le 20 mars 1719 à Jos. Rodolphe de Decker.

(2) Registres paroissiaux d'Eggewaertscappelle. « Philippus Cadock is overleden, na alle de H. Sakramenten ontvangen te hebben op 6 februari 1722 en hij ligt in de Kerke. R. I. P. »

(3) M. 33, T. III, p. 79.

(4) Acte cité plus haut.

(5) Registres paroissiaux de la commune de Steenkerke.

(6) Unis à Poperinghe le 9 octobre 1699; elle était cousine germaine de Marie Christine Bossaert qui épousa en 1695 Louis van Woumen, échevin de Dixmude, fils de Louis van Woumen et de Marie Liebaert; arrière grand-père de Louis van Woumen, époux de Caroline van Hille, fille de Pierre-Philippe van Hille et de Marie-Caroline Cadock.

(7) F. 27004 et 21309.

par suite d'inexécution des charges. Ses enfants survivants Jeanne Françoise, épouse de Jacques Maelstaf, et Pierre Cadock, habitant Poperinghe, la relevèrent le 9 septembre 1786, en donnant un capital au marguillier Pierre David (1).

Les époux Cadock-Bossaert furent inhumés à Eggewaerts cappelle sous une pierre placée près de l'autel de la Sainte Vierge et dont voici le texte (2) :

*
* *

D. O. M.

Sepulture

van Philippus Cadock

F^s Marcus, overl. den 6 february 1722, oudt

52 jaer en van seine huysvrouwe

Joanna Therese Bossaert F^a Jan. overl.

den 16 9^{ber} 1760 oud 80 jaer, t'samen in

huwelycke gheweest 23 jaer en gheprocreet

9 kinderen

Joanna franc^a overl. den 8 february 1788 oudt 87

jaer, Pieter Jacobus overl. den 25 february 1704

Anna Marie overl. den 7 maerte 1761, Philippus

Joseph overl. den 7 february 1776, Pieter Joannes

overl. den 14 mey 1712, Trse overledenen den

19 juni 1726, Marie Cecilia overledenen

den 7 jan. 1784 oud: 72 jaer, Joannes

Bap^{ta} overl. den 25 february 1743, Pieter

Jacobus overl. den.....

Bidt voor de zielen.

*
* *

Les époux Cadock-Bossaert eurent :

1) *Jeanne Françoise Cadock*, née à Wulveringhem le

(1) F. 27000 f° 60. Voyez aussi pour Philippe Cadock F. 19267 et A. E. B. Furnes 843.

(2) Renseignement communiqué par le R. M. Delrue, curé à Eggewaerts cappelle, que nous remercions bien vivement.

2 août 1701, tenue sur les fonts baptismaux par Jean Bossaert de Poperinghe et par Suzanne Bellet, épouse de Jean Marranes de Saint-Omer. Elle naquit ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, mais renonça à cette civilité par acte du 10 février 1725 pour épouser son premier mari, bourgeois d'Ypres (1), mais ce dernier ayant adopté par après la bourgeoisie de Furnes, elle redevint ceursœur de cette ville et châteltenie (2). Le 18 avril, étant veuve de son premier mari et habitant Sainte-Catherinecappelle, elle renonça une nouvelle fois à la civilité de Furnes pour adopter la bourgeoisie de Nieuport le 19 avril suivant, mais, redevenue veuve et demeurant à Eggewaertscappelle, elle renonça par acte du 1 août 1750 à la bourgeoisie de Nieuport pour reprendre celle de Furnes par acte du 2 septembre suivant (3). Après contrat devant Maître Jean-Baptiste de Tollenaere, notaire héréditaire à Furnes, vu et scellé par Pierre Thibaut, tabellion de la ville et châteltenie de Furnes (4), elle épousa à Eggewaertscappelle le 12 février 1725 *Jacques Joseph Maelstaf*, maître des pauvres, marguillier et membre du collège des notables de cette commune, né à Caeskerke et décédé à Pervyse (ammanie) le 11 mars 1735, fils de Ferdinand et de..... van den Abeele. Les témoins de ce mariage furent : Jean Bonville d'Eggewaertscappelle et Pierre Vermeersch (alias van der Meersch) de Boesinghe. Il possédait deux fiefs tenus l'un de la cour de Vladsloohov : et de l'autre de la cour féodale et seigneurie de Nieucappelle (5).

Elle épousa en secondes noces *Charles du Floo*, fils de

(1) M. 15, T. 1.

(2) M. 15, T. 1 et registres de bourgeoisie de Furnes.

(3) F. Actes cités plus haut.

(4) A. E. B. Comptes communaux d'Eggewaertscappelle.

(5) Ce dernier acheté à Théodore de Verdegans et à Marie-Françoise Griemminck, conjoints et sis à Oostkerke, Zannekinshoecke. F. 29885. Acte signé Tack.

Nicodème et de Micheline Muusche et petit-fils de Jacques et de Catherine Spreeuwe. Son second époux décéda à Pervyse. Elle-même décéda à Steenkerke le 7 février 1788, après avoir testé devant Pierre Burvoets, curé à Steenkerke, et Breynaert, partageur juré de la ville et châtellenie de Furnes. Son désir était d'être inhumée dans l'église sous la même pierre que son frère, mais par un codicile écrit peu après les édits de l'empereur Joseph II, défendant les inhumations dans les églises, elle demanda à être inhumée dans le cimetière, après un service de première classe et à voir son nom gravé sur la pierre tombale de son frère. Elle désigna comme exécuteur testamentaire son petit-fils par alliance François van der Heyde, partageur juré de la ville et châtellenie de Furnes et fut inhumée à Steenkerke où un superbe mausolé fut élevé à sa mémoire (1).

(9) F. 21309 - 29885 (signé Vermeersch), 17117 - 27000 (signés Breynaert et van der Heyde), 18983 - 14836 (signé de Spot). Ce dernier acte donne toute l'ascendance jusqu'à Paul Cadock-Cornelis. Le texte de cette pierre nous a été aimablement communiqué par feu R. M. Rosseel, curé de la paroisse.

Elle eut de son premier mariage, d'après les documents qui précèdent, les enfants suivants qui eurent comme tuteur Pierre Vermote, habitant Caeskerke (franc de Lille) :

1) *Jean Jacques Philippe Maelstaf*, né à Eggewaertscappelle le 1 avril 1726, marguillier, maître des pauvres et chef-homme d'Alveringhem (cfr. comptes de cette commune) époux de *Jacqueline de Beer*, et décédé en 1780, laissant :

A) *Jacques Jean Maelstaf*, théologien au grand séminaire.

B) *Pierre François Maelstaf*, décédé avant 1780.

C) *Jean-Baptiste Maelstaf*, décédé avant 1780.

D) *Marie Thérèse Caroline Maelstaf*, décédée avant 1780.

E) *Pierre Jacques Maelstaf*.

F) *Marie Cécile Maelstaf* qui épousa *Philippe Mestdagh*.

G) *Jeanne Cécile Françoise Maelstaf*.

Les époux Maelstaf-de Beer furent inhumés sous une pierre qui se trouve encore dans l'église d'Alveringhem et dont voici le texte :

Sepulture

van

Sr Joannes Jacobus Philippus Maelstaf

geboren tot Eggewaertscappelle i^s.

Jacobus Josephus verweckt by

*
*
*

D. O. M.

Gedachtenisse van
Joanna Françoise
Cadockfilia Sieur Philippus, gewonnen by Joanna
Theresia Bossaert, overleden binnen de
Prochie van Steenkerke, op den 8^{en}

Joanna Françoise Cadock f^a Sr Philippe
in t' syne tyde kerkmeester, dischmeester
en hooftman deser prochie
overleden in 1780 oud 54 jaren
ende van

Jacoba Francisca de Beir
syne huysvrouwe

f^a Sr Matthys verweckt by
Maria Theresia Lanczweert
f^a Joannes François

geboren te Beveren in 17.....
hebbende geprocreert zeven kinderen
waarvan nu nog in 't leven
te weten

Jacobus Joannes Josephus
Petrus Franciscus
Joannes Baptista

Johanna Theresia Francisca
Petrus Jacobus Albert
Maria Theresia Caroline.

2) *Jacques François Maelstaf*, né le 29 juin 1731. Il fut chef-homme de Steenkerke (Voyez comptes de cette commune). Je trouve que le 21 janvier 1791 (A. E. B. Furnes, Dixmude, Passeeringen n° 1219, f° 219 v° et 220), Pierre-Philippe van Hille et Pierre Rabant en leur qualité de marguilliers de l'église de St Nicolas de Dixmude acceptent une fondation faite par Jacques Malstaf, stockhouder juré à Dixmude. Est-ce le même ?

3) *François Joseph Maelstaf*, né le 4 mars 1735, qui épousa *Brigitte Vieren*, remariée à *Henri Zwaenepoel* en 1789 et ayant de son premier mariage : *Anne Marie Maelstaf* et *Pierre Maelstaf*.

4) *Marie Cécile Eugénie Maelstaf*, qui naquit le 4 janvier 1730 et épousa *Jacques van den Abeele*, chef-homme d'Alveringhem (Voyez comptes de cette commune, A. E. B.).

5) *Jeanne Claire Cécile Maelstaf*, née le 14 janvier 1783, qui épousa *François van der Heyde*, chef-homme d'Alveringhem et partageur et estimateur juré de la ville et châtellenie de Furnes (Voyez comptes de cette commune, A. E. B.).

Februarius 1788 oudt achtentachtich
jaer, dewelke voor haeren eersten man
heeft getrouwt gehad Sr Jacobus Josephus
Maelstaf, filius Ferdinandus, overleden
binnen de prochie van Pervyse, op den 11^{en} Maerte
1735 — Saligher Memorie —

by dewelcken zy gewonnen heeft 5 kinderen
te weten, Joannes Jacobus Philippus, ghebooren
den 1^{en} April 1726, getrouwt geweest met
Josephine de Beer, overleden den 2^{en} December
1780, Jacobus Franciscus. ghebooren den 29^{en}
Januarius 1731 in Houwelycke met Isabelle
Van Kemmelbeke, overleden den.....

Franciscus Josephus, ghebooren den
4^{en} Maerte 1735 in Houwelycke met Brigitta
Vierin, overleden den 17^{en} November 1776,
Marie Cecilia Eugenia, ghebooren den 4^{en}
Januarius 1730 getrouwt met Jacobus
Vanden Abeele, overleden den.....

Joanna Claera Cecilia, ghebooren den 26^{en}
Januarius 1733 in Houwelycke met
Dominicus Franciscus Van der Heyde
overleden den.....

ende voor haeren tweeden en lesten
man heeft dito Joanna Francisca Cadock
getrouwt gehad Sieur Carolus Dufflo
overleden binnen de Prochie van Pervyse,
den 26 Juny 1763 by den welcken
zy ghewonnen heeft 3 kinderen
al minderjaerich gestorven.

Godt wilt hunne zielen
verleenen d'eeuwighe ruste,

* * *

2) *Jean François Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie
de Furnes, jumeau de la précédente et décédé jeune (1).

(1) F. 27000 - 21309.

3) *Pierre Jacques Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelanie de Furnes, né à Eggewaertscappelle et baptisé le 27 octobre 1703, tenu sur les fonts baptismaux par Jean Marranes d'Oostkerke et par Catherine van de Vyvere, épouse de Jean Bossaert d'Elverdinghe. Il décéda à Wulveringhem, le 25 juin 1704.

4) *Pierre Jacques Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelanie de Furnes, né à Wulveringhem le 21 mars 1704, eut les mêmes parrain et marraine que son frère ci-dessus et mourut jeune (1).

5) *Philippe Jacques Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelanie de Furnes, né à Wulveringhem le 21 mars 1706, eut comme parrain Pierre François van der Meersch de Boesinghe et comme marraine Marie de Coninck, épouse de Guillaume Cadock de Stuivekenskerke. Il mourut jeune (2).

6) *Philippe Joseph Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelanie de Furnes, inscrit dans les registres de baptême de la paroisse de Wulveringhem et dans ceux d'Eggewaertscappelle, né le 19 et baptisé le 21 mars 1707, fut tenu sur les fonts baptismaux par les parrain et marraine de son frère ci-dessus cité. Il releva les fiefs de son père en qualité d'hoir féodal (3), fut maître des pauvres et marguillier de la paroisse d'Eggewaertscappelle (4), et décéda à Steenkerke le 6 février 1784, sans avoir contracté d'alliance.

7) *Pierre Jean Cadock*, ceurfrère de la ville et châtelanie de Furnes, né à Wulveringhem le 9 octobre 1709, tenu sur les fonts baptismaux par Pierre van de Casteel de Loo et par Marie Thérèse Bossaert épouse de Pierre van der Meersch de Vlamertinghe. Il décéda audit Wulveringhem le 16 mai 1712.

(1) F. 27000 - 21309.

(2) F. 27000 - 21309.

(3) M. n° 111.

(4) A. E. B. Comptes de la commune.

8) *Thérèse Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Wulveringham le 5 et baptisée le 7 février 1712, tenue sur les fonts baptismaux par Jean Merlevede d'Elverdinghe et par Anne Cadock, épouse de Jean Carney d'Adinkerke. Elle mourut à Eggewaertscappelle le 9 juin 1726 et fut inhumée dans l'église.

9) *Marie Cécile Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Wulveringham le 25 juillet 1713, tenue sur les fonts baptismaux par Jean-Baptiste Bossaert d'Elverdinghe et par Marie Suzanne Cadock de Stuivekenskerke. Elle mourut à Steenkerke le 6 février 1784 et fut inhumée dans l'église après des "exequiis summissimis" (1) : les biens furent partagés par après par acte du partageur juré Breynaert (2).

10) *Anne Marie Cadock*, née à Eggewaertscappelle le 16 mars 1715, tenue sur les fonts baptismaux par Guillaume Cadock de Stuivekenskerke et par Anne Françoise Bossaert d'Elverdinghe. Elle décéda subitement à Steenkerke le 5 mars 1771 et fut inhumée après des "exequiis majoribus" (3). Elle était ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes et épousa à Eggewaertscappelle le 19 décembre 1728 en présence de Pierre de Mailly et de Philippe Cadock, *Jacques François de Mailly*, maître des pauvres, marguillier, membre du collège des notables et chef-homme d'Eggewaertscappelle (4), décédé à Avecappelle le 14 décembre 1732. Il était fils de Jacques de Mailly et de Jeanne Frouckaert ; petit-fils de Guillaume de Mailly et de Jacqueline Alberdym, de François Frouckaert et de Jeanne T'saac. Arrière-petit-fils de Jacques Alberdym et de Catherine Pardreu, fille de Paul. Il était veuf de Jeanne Constance Coucke, fille de Frédéric Coucke et d'Isabelle van Renterghem.

(1) Registre paroissiaux Steenkerke.

(2) F. 27000.

(3) Registres paroissiaux de Steenkerke.

(4) A. E. B. Comptes de cette paroisse.

filles de Jean, laquelle était décédée le 19 janvier 1727. Le mariage de Mailly-Cadock fut précédé d'un contrat de mariage du 7 novembre 1728 devant P. Thibaut fils, praticien à Oostvleteren, vu et scellé par P. Thibaut père, tabellion de la ville et châtellenie de Furnes. La future était assistée par sa mère et par son beau-frère Jacques Maelstaf; Jacques de Mailly avait hérité de son frère Pierre un fief tenu de la cour féodale et seigneurie de Blauvoet. Après son décès, sa veuve acheta un fief pour son fils posthume Philippe Jacques de Mailly. Ce fief était sis à Avecappelle. Jacques de Mailly testa devant Maître Jean-Baptiste de Tollenaere, notaire à Furnes, et ce testament fut vu et scellé par Pierre Thibaut, tabellion de la ville et châtellenie de Furnes. Il y exprimait le désir d'être inhumée dans l'église d' Avecappelle et d'avoir un service de première classe (1).

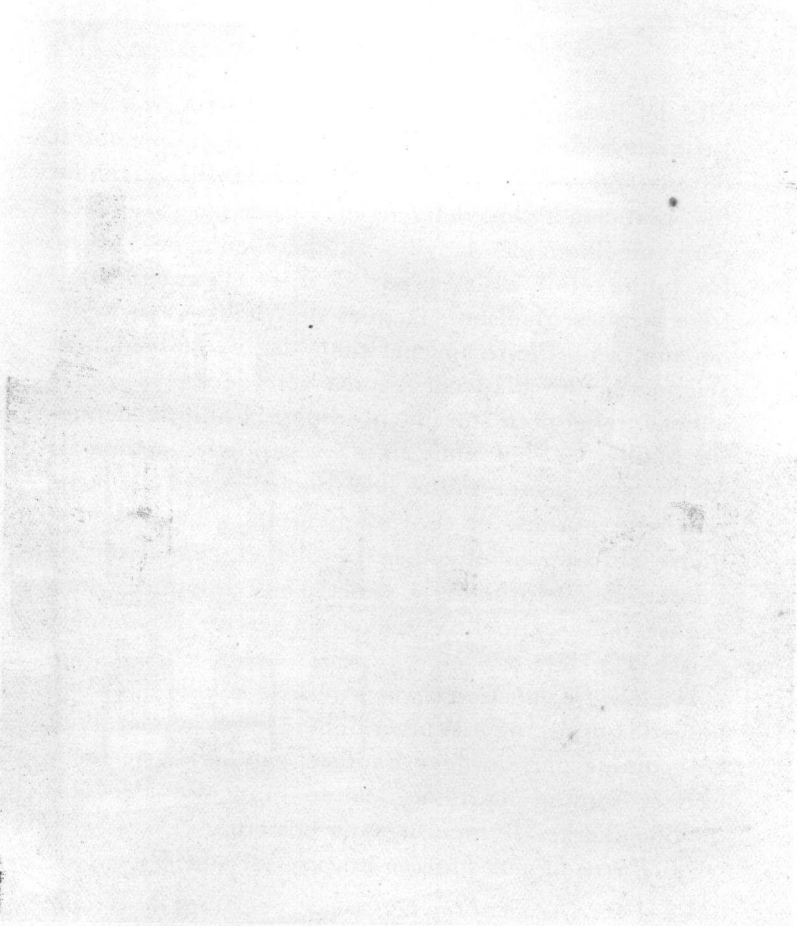
11) *Jean-Baptiste Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né à Wulveringham le 16 janvier 1716, eut comme parrain Jean-Baptiste van de Castele de Loo et comme marraine Jeanne Françoise Provoost de Steenkerke. Il mourut sans postérité (2).

12) *Pierre Jacques François Cadock* qui suit VI.

VI. *Pierre Jacques François Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né à Eggewaertscappelle le 26 et baptisé le 28 février 1718, tenu sur les fonts baptismaux par Pierre Bossaert et par Jeanne Françoise

(1) Voyez sur les de Mailly F. 21304 - 27000 - 24304. Son fils posthume mourut sans postérité, car les biens de sa mère passèrent aux frères de cette dernière. Ce fils eut comme tuteurs : Philippe Cadock et Pierre Jean de Mailly. Le fief, qu'il avait hérité de son frère, avait été acheté le 5 octobre 1709. (En 1613, Anna Hanneron, fille de Jean, écuyer, seigneur de la chambre, bourgeois d'Ypres, épousa Josse de Mailly, seigneur de Baelghem. MERGHELYNCK, *Généalogies inédites*, T. II, p. 515). Voyez aussi M. n° 111 : du premier lit, il eut une fille, laquelle eut pour tuteurs : Philippe Merleid et Pierre-Jean de Mailly.

(2) F. 19267.

1. The first part of the document is a list of names and addresses of the members of the committee.

Immeuble habité par Pierre Jacques François Cadock et construit par lui en 1777.
La façade - etc, quelque peu modernisée.

Cadock. Il décéda à Poperinghe le 4 nivôse an VIII. Par acte du 27 juin 1747, il abandonna la civilité de la ville et châteltenie de Furnes pour adopter la bourgeoisie de la ville et juridiction de Poperinghe le 20 juillet 1767 (1). A la mort de son frère Philippe il hérita de ses fiefs qu'il donna d'ailleurs à son fils en avancement d'hoirie (2) Le 30 mars 1750, il fut reçu à la noble gilde de Saint-Georges à Poperinghe dont il fut roi de 1786 à 1793 (3). Il fut maître de la table des pauvres de Poperinghe et plusieurs fois échevin de la ville et juridiction de Poperinghe (4). Des rapports au conseil privé de S. M. l'Empereur et Roi l'appellent: " Homme fort intègre qui a administré la table des pauvres avec beaucoup de zèle et d'exactitude ". L'évêque d'Ypres le recommande " comme un homme fort intègre " et sa candidature fut appuyée par le bailli de Poperinghe. En 1782, l'évêque d'Ypres le proposa pour remplir les fonctions de bourgmestre (5). En 1773 Pierre-Jacques Cadock fit construire deux superbes immeubles en style Lillois, rue d'Ypres, à Poperinghe, l'un pour lui, l'autre pour son fils. L'un d'eux existe encore légèrement transformé, l'autre est complètement modifié. Le 25 avril 1794 les Français taxèrent les arrondissements de Furnes et d'Ypres de dix millions de livres. La ville de Poperinghe dut payer 83000 livres dont 1400 furent payées par Pierre-Jacques Cadock et 300 par Pierre-Guillaume Cadock (6).

(1) Registre de bourgeoisie, aux archives communales de Furnes et M. n° 15; d'ailleurs il n'aurait pu être échevin, sans être bourgeois de Poperinghe. Voyez GILLIODTS VAN SEVEREN, *Coutumes de Poperinghe*.

(2) M. n° 111.

(3) Arch. comm. de Poperinghe. P. 21, registre d'adm. des confréries, etc.

(4) M. n° 74, T. III.

(5) Archives générales du Royaume. Conseil privé. Administrations Poperinghe. Rapports du 15 mars 1770.

(6) Renseignements fournis par M. O Fiers, commissaire honoraire de l'Etat à Poperinghe que nous remercions vivement.

Il épousa à Poperinghe le 12 juin 1747, en présence de Pierre Loys (1) et de Bonaventure Courtois, *Isabelle-Caroline de Backer*, née à Poperinghe (Paroisse de Saint-Bertin), fille de Guillaume de Backer, échevin de la ville et juridiction de Poperinghe, et de Marie Hancx; petite-fille de Pierre de Backer, échevin de la ville et juridiction de Poperinghe, et de Cornélie Cambray; arrière-petite-fille de Guillaume de Backer et de Catherine Furon, fille de Philippe; de Nicolas Cambray, fils de Richard, notaire à Poperinghe, et de Marie van Renynghe, fille de Jacques van Renynghe, membre du collège des notables de Poperinghe, et de Marie van de Goesteene, et petite-fille de Mathieu van Renynghe, bourgeois d'Ypres, membre du collège des notables de Poperinghe et bourgmestre de la ville et juridiction de Poperinghe.

De ce mariage naquirent deux enfants :

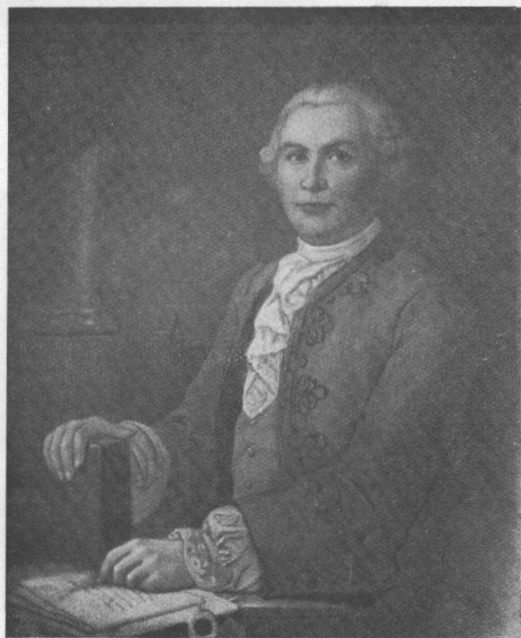
1) *Marie-Caroline Cadock*, née à Poperinghe (St. Bertin) le 9 mars 1742 (2), tenue sur les fonts baptismaux par Philippe Cadock de Steenkerke et par Marie-Thérèse de Backer. Elle naquit bourgeoise de Poperinghe, mais, par acte du 2 janvier 1771, elle donna procuration à Jean-Baptiste Nonckel, procureur près le magistrat de Dixmude, aux fins d'adopter la civilité de la ville et châellenie de Furnes en vue de, et nonobstant, son prochain mariage (3). Elle épousa à Poperinghe le 16 janvier 1772, en présence de son père et Charles-Benoit van Hove, échevin d'Ypres (4), *Pierre-Philippe van Hille*, né à Dixmude le 19 février 1737, tenu sur les fonts baptismaux par Philippe de Jumené et par Isabelle Ryckewaert, cette dernière au nom d'Anne van den

(1) Fils de François et de Catherine de Backer.

(2) E. C. Poperinghe.

(3) Arch. comm. Furnes. Registres de bourgeoisie, M. 15, T. I.

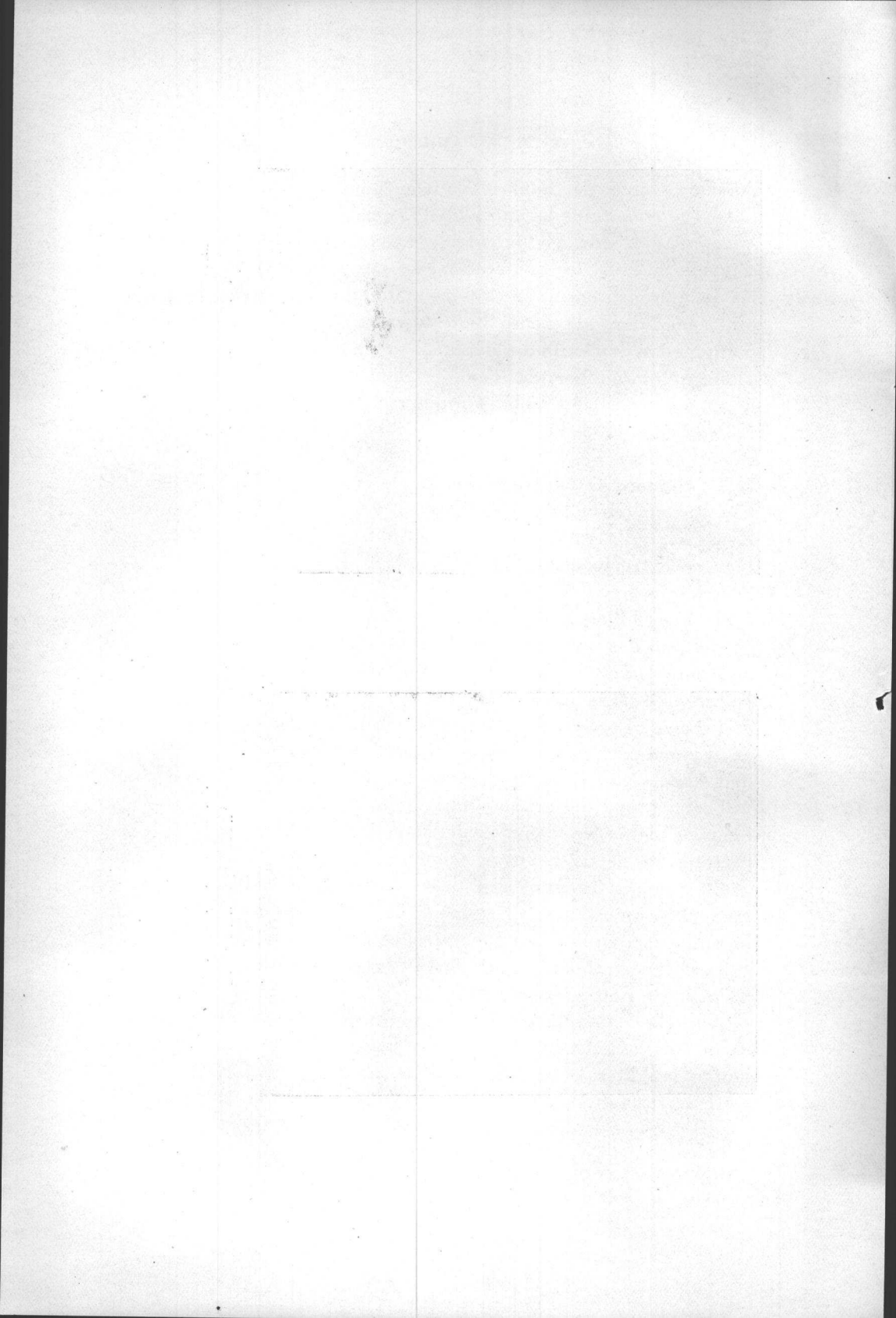
(4) Plus tard ce Charles-Benoit van Hove, membre du comité patriotique et député aux États de West-Flandre, joua un grand rôle sous la révolution brabançonne.

Pierre Philippe van Hille
époux de Marie Caroline Cadock.

Marie Caroline Cadock
épouse de Pierre Philippe van Hille.

Abeele, veuve de Paul de Blauwe, bourgmestre de Dixmude et bailli de la cour féodale et seigneurie de la Vicogne. Il décéda à Dixmude le 1 avril 1803. Il était seigneur de Sluisweele, Groot Weele, etc., licencié dans les deux droits, avocat au conseil de Flandre, représentant héréditaire de l'empereur (ruwaert) à Dixmude, bourgmestre de Dixmude, député aux Etats de West-Flandre, marguillier de l'église Saint-Nicolas, chef-homme de la Société de Rhétorique " Nu morgen niet " et de la gilde de Saint-Sébastien, etc., hôte du Franc de Bruges au Pays de Wynendaele, fils de Pierre-Jean van Hille, seigneur de Sluisweele et Groot Weele, échevin, bourgmestre et bailli de Dixmude, et d'Anne-Thérèse Ryckewaert; petit-fils de Jean van Hille, seigneur de Sluisweele, marguillier et trésorier de l'église de Wercken, échevin de la juridiction du Pays de Wynendaele, marguillier de l'église Saint-Nicolas à Dixmude, gouverneur des pauvres de cette ville, échevin et bourgmestre de Dixmude, etc., et de Pétronille de Bril; de Jean Ryckewaert, notaire, estimateur et partageur juré du Franc de Bruges, échevin de la juridiction du Pays de Wynendaele, ruwaert de Dixmude, et d'Anne van den Abeele.

Il était veuf de Dame Marie-Jeanne-Laurence de Leeuwe, dame de Conynckrijk, laquelle était fille de Pierre-François de Leeuwe, seigneur de Conynckrijk, licencié-ès-lois, bourgmestre de la commune de Dixmude, bourgmestre des échevins de Dixmude, tuteur du béguinage, commissaire au renouvellement de la loi, etc.

Il avait eu comme tuteur son beau-frère messire Pierre-Clément de Potter, écuyer, seigneur de Droogenwalle, échevin de Dixmude, conseiller de Bruges, époux de dame Marie-Gertrude van Hille, et fils de Pierre-Guillaume de Potter, chevalier, seigneur de Droogenwalle, Kerckhove, Ghybalde, Scheurvliet, Solsquenswerve. Heule et Haveskerke, conseiller, maître des requêtes et

doyen du grand conseil de Malines, et comme co-tuteur Jean van Iwaede, notaire à Eessen (1).

Marie-Caroline Cadock fut reçue consœur à la gilde Saint-Nicolas de Dixmude le 7 novembre 1773 (2), et décéda à Menin (3).

2) *Pierre Guillaume Cadock* qui suit VII.

VII. *Pierre Guillaume Cadock*, bourgeois de Poperinghe, y né le 1 février 1750, tenu sur les fonts baptismaux

(1) Voyez W. VAN HILLE, *Notes sur la ruardise de Dixmude*, — AnEm. 1927, p. 58.

(2) A. E. B. Furnes. Annexe Dixmude. Registre de cette gilde.

(3) Parmi leurs enfants, laissèrent postérité :

1) *Caroline Joséphe Jacqueline Françoise van Hille* qui épousa *Louis van Woumen*, bourgmestre de Beerst.

De ce mariage naquirent :

A) *Charles Robert van Woumen* (1800-1869), conseiller communal à Dixmude, sénateur, chevalier de l'Ordre Léopold, époux de *Norbertine de Ruyscher*, fille de Pierre-Jean de Ruyscher, échevin de Dixmude, et de Rose-Pétronille Merlebecq.

B) *Virginie-Louise van Woumen*, qui épousa son cousin germain *Charles-Robert van Hille*, fils de Pierre-Clément-Emmanuel van Hille, (licencié dans les deux droits, avocat au conseil de Flandre, adjoint au maire de Dixmude, maire du canton de Dixmude, conseiller de préfecture, membre de conseil départemental, juge de paix du canton de Dixmude) et de Marie van Woumen.

C) *Louis-Jacques van Woumen*, époux d'*Isabelle-Mélanie Verwilghen*, fille de Jean-Antoine Verwilghen, né à Lokeren en 1759, et d'Anne-Marie-Catherine van den Bussche.

D) *Charlotte-Clémence van Woumen*, qui épousa *Charles-Benoit Holvoet* (1796-1852), notaire et bourgmestre à Moorslede, notaire à Beerst, membre des Etats Provinciaux de la Flandre orientale, président de la chambre des notaires de l'arrondissement de Furnes, fils de Jean Holvoet, juge de paix du canton de Passchendaele

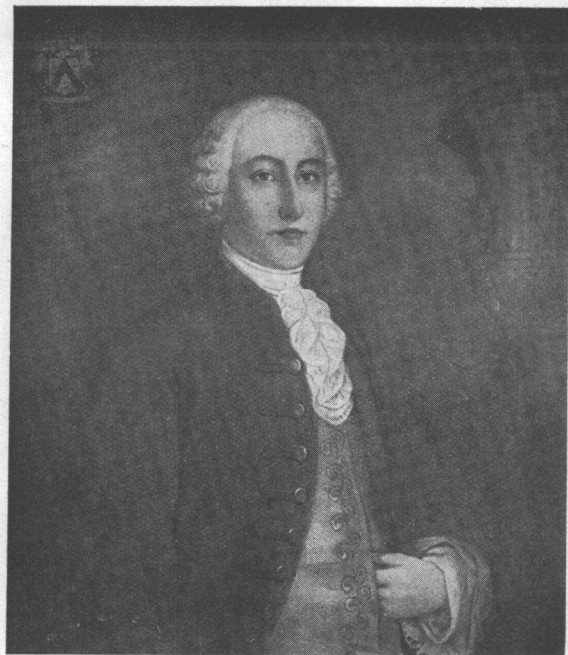
Leur fille *Flora-Caroline-Céline-Zoë Holvoet* (1829-1893) épousa son cousin *Edouard-Louis-Jean van Hille*, fils de Jean van Hille et de Sophie-Alexandrine Cadock que nous rencontrerons ci-après.

2) *Jean van Hille*, que nous rencontrerons plus loin.

3) *Thérèse-Adelaïde van Hille* qui épousa *Pierre-Jacques de Breyne*, licencié-ès-lois, avocat au conseil de Flandre, député aux Etats de West-Flandre, premier échevin de Dixmude.

De ce mariage :

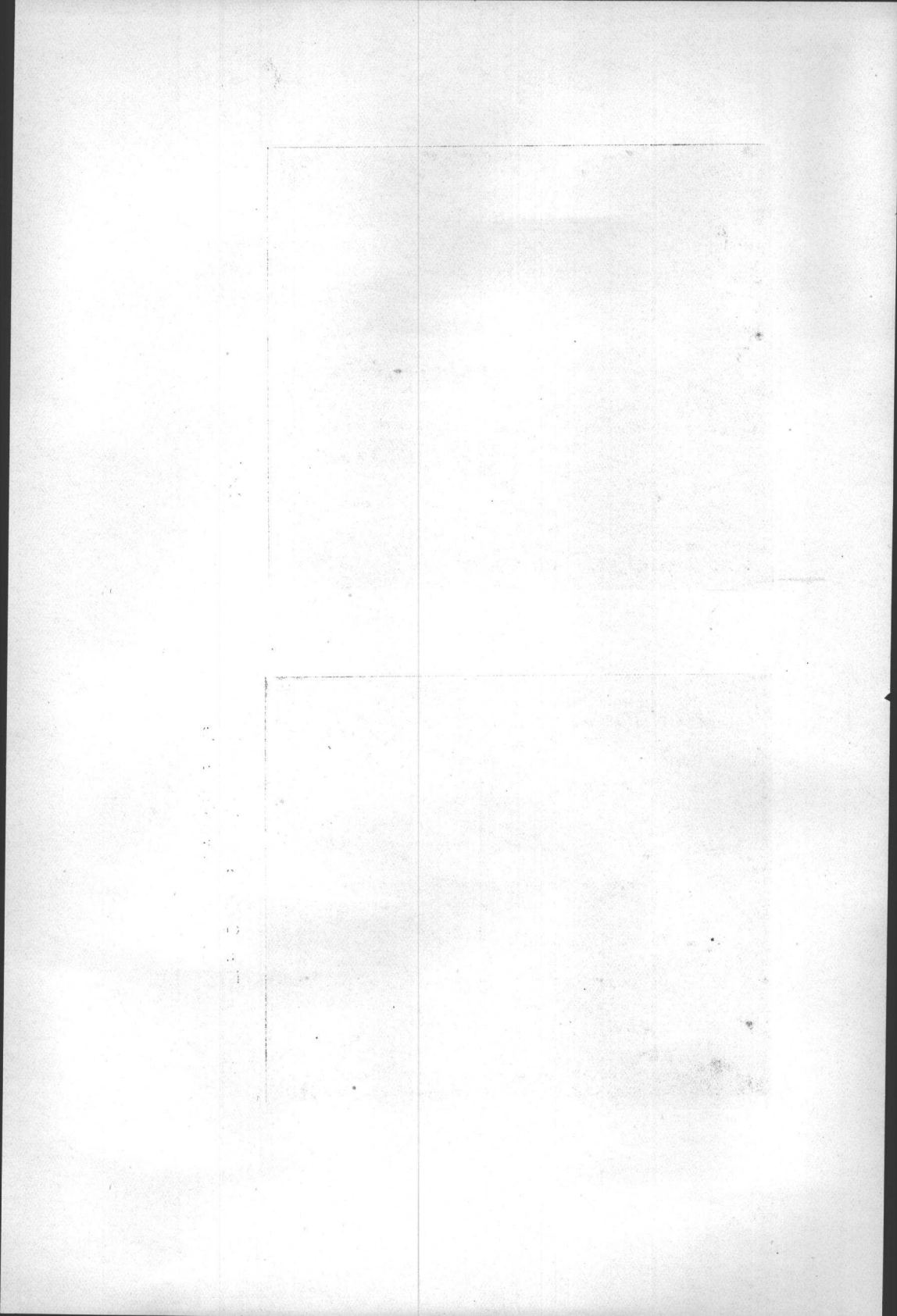
A) *Pierre-Philippe-Antoine de Breyne* (1801-1886), docteur en droit, conseiller communal, échevin et bourgmestre de Dixmude, conseiller provincial, membre de la chambre des représentants, colonel de la garde civique active, officier de l'Ordre de Léopold, époux d'*Emilie*

Pierre Guillaume Cadock
époux de Dorothée Alexandrine van den Broucke

Dorothée Alexandrine van den Broucke
épouse de Pierre Guillaume Cadock

par Ghislain André Bouchier et par Cornélie de Backer (1). Il fut licencié dans les deux droits de l'université de Louvain le 27 février 1772 (2), avocat au conseil de Flandre (3), échevin et trésorier de la ville et ju-

Peellaert, fille de Robert Peellaert et de Caroline-Amélie Cadock que nous rencontrerons plus bas.

B) *Caroline-Thérèse de Breyne* qui épousa *Auguste-Joseph Woets* (1800-1879), docteur en médecine, président de la commission médicale de la Flandre occidentale, membre d'honneur de l'Académie Royale de Belgique, officier de l'Ordre de Léopold, fils de Jean Woets, échevin de Dixmude, et de Marie van Hille, fille de Pierre-Philippe van Hille, cité ci-dessus et de Marie-Jeanne-Laurence de Leeuwe, sa première épouse.

4) *Emilie-Alexandrine van Hille* qui épousa *Joseph-Vincent-Pierre La Franco de Montigny*, seigneur de Montigny, licencié-ès-lois, conseiller de la chambre d'Ypres, avocat impérial à la chambre héréditaire de S. M. l'Empereur et Roi, auditeur militaire au service des Provinces Belges, juge au tribunal civil de Bruges, président du tribunal de première instance de Furnes, décédé à Furnes le 9 septembre 1817. Il ne put recevoir les derniers sacrements qu'après avoir retracté devant témoins le serment qu'il avait prêté à la loi fondamentale. (Voyez Mercuriales de M^r le Procureur Général de l'avay. Episodes judiciaires de l'ancien Royaume des Pays-Bas, 1868, où il cite : Archives du Parquet : Rapports du Procureur criminel de la Flandre occidentale du 23 octobre 1817). Il était fils de Pierre-Augustin La Franco, seigneur de Montigny, licencié-ès-lois, échevin d'Ypres, et de Marie de Wilde, dame de le Heyde, fille de Pierre-Albert de Wilde, seigneur banneret de Gheluvelt et de Marie Zannequin.

De ce mariage :

A) *Pauline-Emilie-Valérie La Franco* qui épousa *Léopold-Joseph-Jean-Ghislain Thomas*, fils de Pierre-Thomas, notaire à Bruxelles, et de Marie Bergé.

B) *Marie-Valérie-Sophie-Clémence La Franco* qui épousa *Florimond Guibert de Ruysscher*, fils de Pierre-Jean, échevin de Dixmude, et de Rose-Pétronille Merlebecq.

5) *Louis-Joseph van Hille* qui épousa *Anne-Thérèse de Grave* et n'eut qu'une fille : *Charlotte van Hille*, décédée célibataire à Poperinghe le 16 avril 1892.

(1) E. C. Poperinghe, Ghislain Bouchier était fils d'Adrien et d'Isabelle de Backer.

(2) Son diplôme fut visé le 20 août 1806 par Beyts, Inspecteur Général des Ecoles de droit, spécialement chargé des écoles de Bruxelles, Strasbourg et Coblenz, Procureur Général à la Cour Impériale de Bruxelles.

(3) M. *Généalogies inédites*. Généalogie van den Broucke.

ridiction de Poperinghe (1), conseiller pensionnaire, puis premier conseiller pensionnaire civil et criminel de la ville et juridiction de Poperinghe (2), député aux Etats de West-Flandre, député provisoire du peuple souverain, député du magistrat et administrations laïques de la West-Flandre (3), maître-trésorier et doyen de la noble gilde de Saint-Georges (4), conseiller de préfecture sous l'empire, capitaine de la garde nationale. Il releva les fiefs que son père lui abandonna en avancement d'hoirie. Il n'était âgé que de 27 ans lorsque des rapports au conseil privé de S. M. l'Empereur et Roi parlent de lui comme suit: " Un des meilleurs sujets et recommandable pour cette place de confiance " et " connu déjà comme un sujet de la plus grande expectative par ses lumières et ses jugements " (5). Lors de la révolution française, il fut envoyé à Bruxelles comme " observateur " par la ville de Poperinghe et il envoya aux magistrats de Poperinghe la lettre suivante que nous extrayons du " Register onderhouden voor d'enregistrature der arresten, bescheiden en andere documenten zoo van de Representanten als van het Comité Central van België (6).

(1) Il fut nommé conseiller pensionnaire en remplacement de son beau-père, nommé premier pensionnaire le 26 octobre 1764 par S. E. Mgr de Choiseul, cardinal-archevêque de Besaçon, grand aumônier du roi de Pologne, primat de Lorraine, abbé mitré de St. Bertin. Son beau père avait été nommé conseiller pensionnaire par l'abbé mitré Charles de Gherbode, le 29 juin 1751, en remplacement du beau-père de son épouse, qui était Jean Raulé, premier conseiller pensionnaire et bourgmestre de Poperinghe, époux de Marie Bulteel. Ce dernier avait succédé à son père qui avait épousé Marie-Anne van de Goesteene dont la famille avait exercé pendant longtemps la même charge.

(2) M. n° 118 et Archives de l'Etat à Gand. Conseil de Flandre, Registre Q, Serments des magistrats.

(3) A. VAN DE PEERBOOM, dans *Annales de la Société Historique Archéologique et Littéraire d'Ypres*, 1865, T. III, p. 322 ss.

(4) Arch. comm. de Poperinghe. Registre de cette confrérie, p. 21.

(5) Archives Générales du Royaume. Conseil privé Autrichien. Administrations, Poperinghe.

(6) Archives communales de Poperinghe.

*Liberté**Egalité*

Bruxelles, le 12 janvier 1795.

Citoyens Collegues,

La première nouvelle que je m'empresse de vous apprendre est bonne, aussitôt que je suis arrivé à Bruxelles le 11 dito à 5 heures du soir, je suis allé chez le représentant du Peuple, lequel m'a parfaitement bien reçu, témoignant cependant son étonnement, que nous avions jusqu'à ce jour différé de nous représenter, mais il m'a en même temps interrogé sur le nombre et les ressources du peuple indigent, et sur les démonstrations verbales du médiocre, et par la resourse à satisfaire à leur besoin, il a bien goûté cependant cette nécessité, pourquoi il a expédié une ordonnance de paiement de 8000 livres, que je n'ai pas négligé au moment de toucher chez le payeur de l'armée.

Le 12 janvier 1795, je me suis présenté à l'assemblée générale des députés des 8 Provinces, a l'hotel de galle, laquelle était complete, a l'exception des députés de Dixmude, Warneton, 8 paroisses, Wervicq et quelques autres du Brabant, il était fort avance dans leur besoigne au point que ici reste un des membres à présenter au représentant une mémoire contenant principalement l'épuration la plus prompte tant de l'administration generale de la Belgique, que celles des arrondissements, en remplantant les membres, que la voix publique reprouve.

2° une reorganisation des municipalités ou magistrats des Communes.

3° la réunion avec la France, le retablissement des juges de paix, les tribunaux civils et criminels conformement aux lois françaises.

4° la création d'une commission centrale des subsistances et des Charrois, composé de 16 membres à proposer par cette assemblée, qui résiderait a Bruxelles, a raison de deux membres de chaque arrondissement.

5° que les 8 commissions militaires cessent à cet égard.

Les points ci-dessus, citoyens, sont ceux, dont jusqu'à présent j'ai pu m'éclaircir, à mesure que je deviendrai témoin des autres je ne laisserai pas de vous en donner aussitôt connaissance, je me porte bien, et j'espère que mon séjour ne sera pas longtemps, à cause comme j'apprend, qu'il n'y a plus qu'un objet de commerce à évacuer, entretemps je suis fraternellement, et vous supplie de faire mes compliments à ma moitié, et ma famille.

On présume, que la 2° levée de $\frac{m}{5}$, n'aura pas lieu à Bruxelles.

Dans ce moment à 10 heures du soir j'attend sonner le carillon, et toutes les cloches de la ville pour une victoire remportée, je ne puis cependant marquer, si c'est Gorcum ou Breda.

Il a des députés de la Hollande passés à Bruxelles pour négocier à Paris le traitement de la paix, et on estime que la guerre ne durera plus longtemps.

Dieu le veuille pour leur repos et le nôtre.

Signé : Cadock.

*
* *

Après contrat du 5 mai 1778 il épousa le 11 mai de la même année à Poperinghe en présence de sa mère et des parents de l'épouse, *Dorothee-Alexandrine van den Broucke*, bourgeoise de Poperinghe, y née (St. Bertin) le 26 mars 1760, tenue sur les fonts baptismaux par Jacques Laurent de Souter et par Dorothee-Isabelle Henne-man (1), fille de Pierre-Louis van den Broucke, licenciés-lois, échevin, premier conseiller pensionnaire civil et criminel de la ville et juridiction de Poperinghe, avocat tant au parlement de Flandre à Douai qu'au conseil de

(1) E. C. Poperinghe. En 1767 dans le cortège der Kruysbroeders, Dorothee van den Broucke portait les gants de la passion. A cette époque son père était prince de cette société. (*Annales Soc. Hist. Arch. et Litt. d'Ypres*, T. IX, 1872).

Flandre à Gand, et d'Isabelle Diedeman, fille de Pierre et d'Isabelle Druant, fille de Pierre Druant et d'Anne du Flocq ; petite-fille de Louis van den Broucke, échevin de la ville et juridiction de Poperinghe, et d'Anne Masselis (1).

Pierre Guillaume Cadock fut le dernier hoir mâle de sa famille et décéda à Poperinghe le 22 septembre 1815. Son épouse y décéda le 29 avril 1831. Sous la révolution française ces époux émigrèrent en Allemagne (2).

De son mariage naquirent à Poperinghe :

1. *Pierre-Louis Cadock*, né à Poperinghe en 1779 et décédé, âgé de 4 ans le 20 avril 1783, audit Poperinghe.

2. *Sophie-Alexandrine Cadock*, née à Poperinghe (St. Bertin) le 24 janvier 1780, tenue sur les fonts baptismaux par Pierre Cadock, son grand-père, et par Isabelle Diedeman, sa grand-mère. Elle décéda à Dixmude le 21 novembre 1864. Après contrat sous seing privé, enregistré à Ypres, elle épousa à Poperinghe le 23 novembre 1803, *Jean-Baptiste van Hille*, son cousin germain, né à Dixmude le 6 août 1775, tenu sur les fonts baptismaux par Pierre-Jean de Ruyscher, échevin de Dixmude, et par Isabelle de Backer, sa grand-mère, fils de Pierre-Philippe van Hille et de Marie-Caroline Cadock, cités ci-dessus. Il décéda à Dixmude le 21 janvier 1848. Il fut conseiller municipal, adjoint au maire, conseiller communal, échevin, bourgmestre de Dixmude et conseiller provincial (3).

(1) MERGHELYNCK, *Généalogies inédites*, Généalogie de la famille van den Broucke.

(2) Voyez Manuscrit de Philippe van Renynghe possédé actuellement par Mr Charles van Renynghe de Voxvrie.

(3) Parmi leurs enfants, laissèrent postérité :

1) *Edouard-Louis-Jean van Hille*, époux de *Flore-Caroline-Celina-Zoë Holvoet* (1829-1893) que nous avons cités ci-dessus.

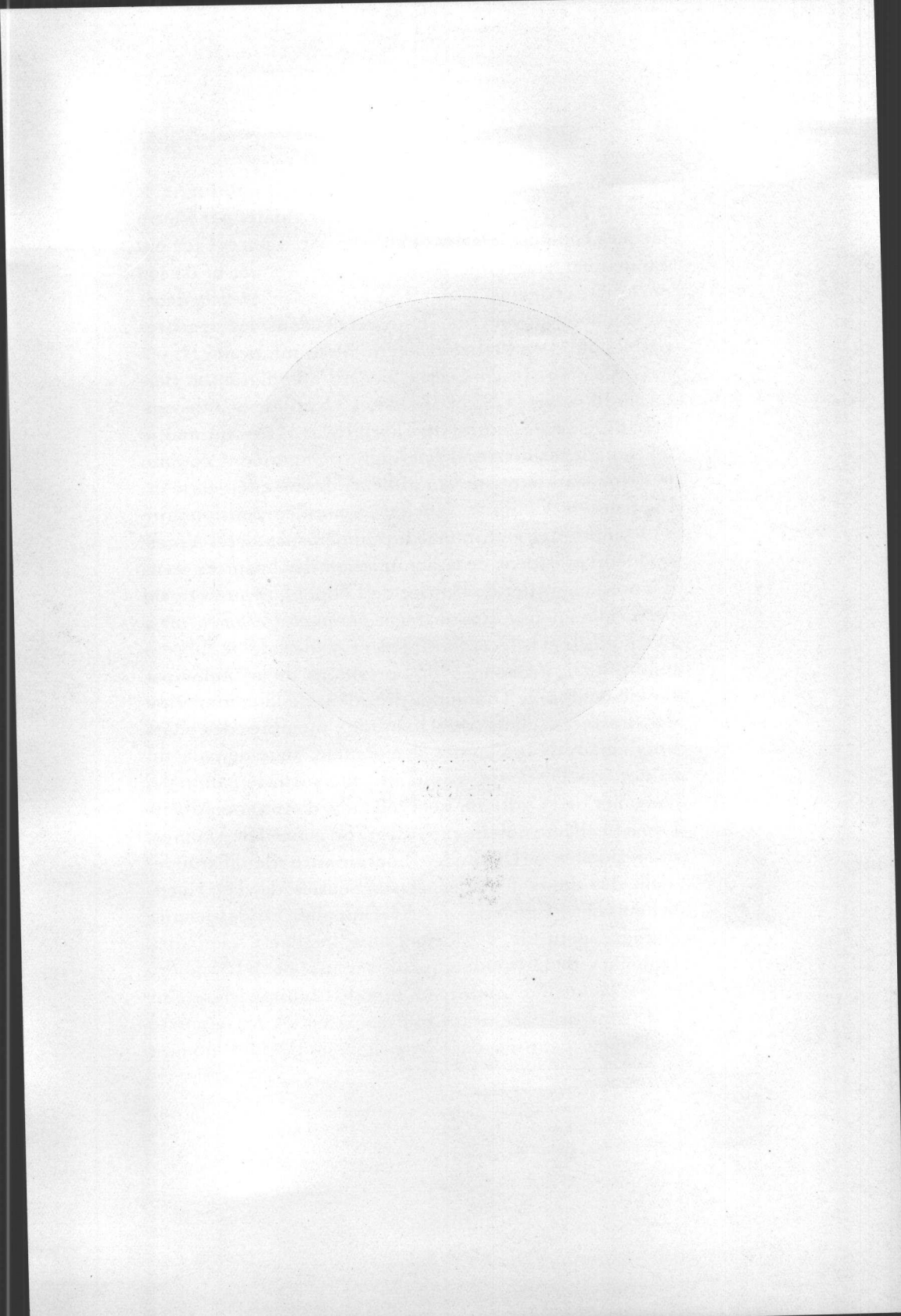
2) *Justine-Lucie-Romanie van Hille*, épouse de *Robert-Pierre Verwilghen* (1809-1879), docteur en droit, échevin de Dixmude, avocat, juge de paix des cantons de Dixmude et de Saint-Nicolas, fils de Jean-Antoine Verwilghen et de Marie-Catherine van den Bussche.

3) *Marie Thérèse Agathe Cadock*, née à Poperinghe le 12 mars 1781, tenue sur les fonts baptismaux par Pierre Jacques Guillaume Cadock au nom de Pierre Clement Emmanuel van Hille, enfant issu du premier lit de son oncle, cité ci dessus, et par Thérèse de Backer. Elle décéda le 4 août suivant et on inscrivit dans les registres paroissiaux : " ad felicem aeternitatem migravit " (1).

4°) *Caroline Amélie Cadock*, née à Poperinghe (St. Bertin) le 18 janvier 1783 et décédée à Dixmude le 2 décembre 1815; après contrat du 2 avril 1806 (2), devant maître Ghelein de résidence à Poperinghe où figuraient comme témoins Jean-Baptiste van Hille, ci-dessus cité, et Jean-Baptiste de Coninck, ancien conseiller pensionnaire d'Ostende, juge au tribunal de première instance d'Ypres sénateur, président de la commission des hospices civils d'Ypres, chevalier de l'Ordre de Léopold, beau-frère du futur, elle épousa *Robert-Antoine-François Peellaert*, né à Dixmude le 11 décembre 1769 et y décédé le 14 septembre 1852, licencié-ès-lois, président de la municipalité du canton de Dixmude, président de la commission des hospices civils de Dixmude, membre des états provinciaux de la Flandre occidentale, juge de paix du canton de Dixmude, capitaine de la garde nationale, chevalier de l'Ordre de Léopold, fils d'Antoine-Albert-Louis Peellaert, notaire reçu au grand conseil de Malines, de résidence à Dixmude, bourgmestre de Dixmude, bailli des cours féodales et seigneuries de Ten Ryen, Scheurvliet, Eggaerts et Avecappelle, et de Jeanne Beghin; petit-fils d'Albert Louis Peellaert, clerc des orphelins de Dixmude, procureur et notaire à Dixmude, et de Jacqueline Mazeman, fille de Philippe Mazeman et d'Anne de Backer (ce qui apparentait les époux); également petit-fils de Pierre Ignace Beghin, notaire

(1) Registres paroissiaux de Poperinghe.

(2) Entre son mariage et celui antérieur de sa sœur avaient parus les articles du Code civil exigeant que les contrats de mariage fussent passés devant notaires.

Josephine Claire Cadock.
1785-1859.

et bourgmestre de Dixmude, bailli des cours féodales et seigneuries de Lichtervelde, Diepenhof et Boits-houcke, et d'Isabelle Delbeke (1).

5) *Joséphine Claire Cadock*, née le 26 mars 1785, eut pour parrain Pierre Philippe van Hille, son oncle, et pour marraine Cornélie de Backer. Elle décéda à Dixmude en célibat le 5 décembre 1859.

6) *Bénédicte Angélique Cadock*, née à Poperinghe le 6 mai 1786, y épousa le 17 novembre 1819, *Jean Benoit de Roo*, qualifié de rentier dans son acte de mariage, lieutenant de la garde nationale, né à Poperinghe le 11 février 1790, tenu sur les fonts baptismaux par Benoit de Roo, bailli de la "Noord en Zuydvierschaere" de Crombeke et fils de Jean Auguste de Roo, licencié en médecine, échevin de Poperinghe, et de Marie Albertine de Longin, fille de Jean François Emmanuel de Rycquier de Longin, seigneur de Denterghem, et de Marie Isabelle de Limon, fille de Guillaume de Limon, écuyer, et d'Isabelle Claire Merghelynck (2); petite-fille d'Albert Ferdinand de Rycquier de Longin, capitaine d'infanterie, et d'Anne Claire Lauwereyns, fille de Charles, écuyer, seigneur de Rosendale; arrière-petite-fille de Norbert de Rycquier, bourgmestre de la ville et port de Nieupoort, et d'Anne de Longin, fille de Philippe de Longin, seigneur de Rosendale, capitaine de cavalerie et de Théodora Imbona de Saxbourg (3).

(1) Ces époux n'eurent qu'un enfant qui laissa postérité: *Emilie Peellaert* qui épousa *Pierre-Philippe-Antoine de Breyne*, cité ci-dessus, fils de Pierre, licencié-ès-lois, premier échevin de Dixmude, député aux Etats de West-Flandre, et de Thérèse van Hille, que nous avons déjà cités plus haut.

(2) Jean-François-Emmanuel de Rycquier de Longin eut un fils Josse, seigneur de Wasquehal et Denterghem, qui épousa Euphrosine le Mesre du Pas, fille de Charles, écuyer, licencié-ès-lois, seigneur de Queval, magistrat à Lille, secrétaire du Roi en la chancellerie du Parlement de Flandre.

(3) M. n° 125.

Les époux de Roo-de Longin devinrent bourgeois de Poperinghe

7) *Julie-Philippine Cadock*, née à Poperinghe (St. Jean) le 27 février 1790 et décédée le 27 juin suivant. On inscrit dans le registre de la paroisse: "In regno caelorum verasque divitias et delicias migravit" (1).

8) *Philippe-Ange-Hippolyte Cadock*, décédé à Poperinghe, âgé de 4 ans, le 26 floréal an V.

V^{bis}. *Guillaume Cadock*, ceurfrère de la ville et châtel-
lenie de Furnes, décéda à Stuivekenskerke (Clooster-
Vicogne) le 3 février 1715 (2). Il y épousa le 20 juin 1696
Marie-Julienne de Coninck, y née le 1 mars 1671 et y
décédée le 3 juin 1714. Elle était veuve de Corneille
Speeckaert, fils de Sébastien et de Pétronille Bodeloot,
et fille de Jacques de Coninck et de Catherine, fille
d'Albert du Chastel (dite van de Castele dans certains
actes) (3). Ce mariage fut célébré après contrat du 9 juin
1696 devant Maître Paul de Blauwe, notaire public au
conseil de Flandre, de résidence à Dixmude (4).

De ce mariage naquirent :

1) *Marie-Suzanne Cadock*, ceurcœur de la ville et châ-
tellenie de Furnes, née à Stuivekenskerke le 12 avril
1699 et décédée à Oostduinkerke le 27 février 1727.
Après contrat en date du 23 janvier 1717 devant Maître
Jacques du Flocq, notaire à Furnes, vu et scellé par
Guillaume Spilliaert, tabellion de la ville et châtel-
lenie de Furnes, où elle était assistée de Philippe Cadock, son
tuteur, et est mentionnée comme habitant Eggewaerts-
cappelle (5), elle épousa audit Eggewaertscappelle, le

et renoncèrent à la bourgeoisie d'Ypres par acte du 15 novembre 1788
(M. n° 23, T. III).

Les époux de Roo-Cadock n'eurent qu'un fils qui se fixa à Bruxelles
et décéda sans postérité.

(1) Registres paroissiaux de Poperinghe.

(2) E. C. Stuivekenskerke. Sa filiation est établi par l'acte F. 17315.

(3) Son acte de naissance porte du Chastel. Du premier lit elle eut
Jean-Frédéric Speeckaert, âgé de 19 ans en 1714. Voyez Arch. de
Dixmude ch. pup. Résumé Derresauw. A. E. B. Furnes zuydvier-
schaere 889, F° 714, 888, 280.

(4) F. 17315.

(5) F. 15214 (Acte signé de Schoolmeester et d'Aquet).

4 février 1717, *Laurent Simoen*, natif d'Oeren et habitant Oostduinkerke, fils de Josse et de Marie Boelengier; petit-fils de Josse Simoen et de Michel Boelengier, veuf de Pétronille Balledt, fille de Jacques et de Jeanne, fille de Jean Robyn (1). Les témoins de ce mariage furent: Philippe Cadock et Jean Weille. Il décéda à Oostduinkerke le 15 mai 1720.

Elle épousa en secondes nocés, après contrat du 20 novembre 1720 devant le notaire cité plus haut et assistée comme la première fois (2), *Jean-Jacques de Schoolmeester*, greffier de la paroisse de Coxyde, partageur et estimateur juré de la ville et châtellenie de Furnes (3), né le 12 décembre 1696 de François-Benoit de Schoolmeester et de Marie Mersseman. Il décéda le 21 janvier 1729 (4),

2) *Jean-Jacques Cadock*, ceurfrère de la ville et châtellenie de Furnes, né le 24 mai 1703 et décédé à Stuivekenskerke, lieu de sa naissance, le 18 octobre suivant.

(1) F. 15214. De son premier mariage il eut un fils Laurent, âgé de 9 1/2 ans en 1720, dont les tuteurs furent Philippe de Molder, beau-frère du père à Wulpen, et Michel de Wilde.

(2) F. 1623 (signé de Spot et Frayes) - 16155 - 6590 - 17140 (signé de Vos). M. 33, T. VI, n° 119 qui cite acte notarié de Furnes A. E. B. n° 720, f° 70.

(3) M. n° 121 et F. n° 1623.

(4) Elle laisse du premier lit: *Marie-Jacqueline*, âgée de 9 ans en 1727, *Anne-Genève*, âgée de 7 ans, et du second lit: *Norbert*, âgé de 5 1/2 ans, qui épousa *Thérèse Bouckenare*, dont il eut *Jean* (né en 1749), *Hubert* (né en 1752), *François* (né en 1756), *Marie-Thérèse* (née en 1756) et *Catherine* (née en 1752), *Jacqueline*, âgée de 4 ans et *Thérèse*, âgée de 18 mois au décès de leur mère. Leur tuteur fut Pierre van der Zype.

Jean de Schoolmeester fut l'oncle de Philippe de Schoolmeester, bailli des cours féodales et seigneuries de Syephof, Schiervelde, Walcour et Mattershove, adjoint puis président de l'administration municipale de Furnes, juge au tribunal de première instance de Furnes, marguillier à Wulpen (dont la fille épousa Henri Bernier d'Hongersval, membre de l'ordre équestre), d'Eugénie qui épousa Louis de Spot, et de Catherine qui épousa Henri Marranes, fils de Norbert, premier conseiller pensionnaire et greffier et tabellion de la ville et châtellenie de Furnes, député aux Etats de West-Flandre, juge, puis vice-président au tribunal d'appel de Bruxelles.

3) *Marie Catherine Cadock*, ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes, née à Stuivekenskerke le 31 mars 1706 et décédée à Adinkerke le 22 janvier 1763. Elle contracta deux alliances. Elle épousa en premières noces *Pierre Joseph van der Zype*, chef-homme de Furnes *Bewesterpoort* (1), et de *Marie Lambrecht*; petit-fils de *Jacques Lambrecht* et de *Catherine*, fille de *Charles Dyle*. Il était ceufrère de la ville et châteltenie de Furnes par son père qui avait été reçu le 15 juillet 1710. Ce mariage eut lieu après contrat du 15 mai 1723 vu par *P. Thibbaut*, tabellion de la ville et châteltenie de Furnes. La future était assistée par son beau-frère et tuteur *Jean de Schoolmeester* et habitait *Oostduinkerke*; le futur, étant âgé de 24 ans, était assisté de *Jacques Notaert* et de *Norbert Moerman*, ses tuteurs, ainsi que de *Pierre Pennynck*. Les témoins instrumentaires furent *Pierre Janssen de Furnes (St Nicolas)* et *Ambroise Meyns d'Adinkerke* (2). Il décéda à Adinkerke le 12 mai 1737. Elle épousa en secondes noces, après contrat devant *J. B. Loor*, partageur juré de la ville et châteltenie de Furnes, plus tard échevin de cette ville et châteltenie et bailli des cours féodales de *Panenhof* et *Medicpe* (3), *Gérard Jean Schockaert*, fils de *Jean-Baptiste* et de *Marie Anne Raesschaert*, qui, à l'occasion de son mariage célébré à Adinkerke le 15 novembre 1738, accepta la civilité de Furnes (4). Il était originaire de *Ghyvelde* et décéda à Adinkerke le 3

(1) DE POTTER EN BROECKAERT, *Geschiedenis der stad Veurne*. Gent, 1873.

(2) F. 4103.

(3) M. n° 125 - F. n° 3176.

(4) Elle eut de ses unions (F. 3176 - 3840 - 38142 - 38201 - 18130 - signé *Strabant*), 38134 - 22292 (signé *Vastenhaven*), 17779 - 14325 (signé *Cuypers*) et 17614 (signé *Marranes*).

Du premier lit :

1) *Pierre-Corneille van der Zype*, né en 1724, épousa *Pétronille-Thérèse Janssoone* et en eut :

A) *Pétronille-Thérèse van der Zype*, née en 1751.

B) *Isabelle-Thérèse van der Zype*, née en 1752.

qui eurent comme tuteur *J. B. Janssoone*.

février 1763. Elle-même décéda à Adinkerke le 22 janvier précédent.

4) *Jeanne-Thérèse Cadock*, née à Stuivekenskerke le 3 mars 1712, et décédée à Avecappelle le 4 février 1743. Elle fut ceursœur de la ville et châteltenie de Furnes. Après contrat ou elle figure assistée par Jean de Schoolmeester et Pierre van der Zype, ses beaux-frères, elle épousa *Gilbert Charles Streeck*, ceurfrère de la ville et châteltenie de Furnes, fils de Pierre et de Marie Beuns; petit-fils de Jean et de Pétronille de Poorter, fille de Jean. Il décéda à Wulpen le 29 mars 1765 (1). Il était veuf en premières noces de Marie, fille d'André Christiaen; en secondes noces d'Isabella, fille de Gilles Eeckelaer, décédée sans enfants à Oudecappelle le 24 mars 1722. Il épousa en troisièmes noces, Françoise Vermote, décédée à Oudecappelle le 4 février 1733, fille de Corneille, décédé à Saint-Jacques Cappelle sous la seigneurie de Nieucappelle en 1703, bourgeois d'Ypres par famille, (veuf de Jeanne, fille de Jacques Pierloot) et de Pétronille van Renterghem (remarié à Jean-Baptiste van Severen), fille de Pierre van Renterghem et de Pétronille de Coster; petite-fille de Pierre Vermote et de Catherine Petitpas.

2) *Isabelle-Catherine van der Zype* qui épousa *Jean-Baptiste Janssoone* de Ghyvelde et qui naquit en 1728.

3) *Marie-Pétronille van der Zype* qui naquit en 1732 et épousa *Pierre Eecke* et en eut :

A) *Anne-Thérèse Eecke*, née en 1754.

B) *Norbert-Gérard Eecke*, né en 1757.

C) *Pierre Eecke*, né in 1751,

enfants qui eurent comme tuteur Jacques Meynes de Ghyvelde.

4) *Walburge-Constance van der Zype*, née en 1734, qui épousa *Adrien Boury* de Ghyvelde.

Du second lit :

5) *Jean-Baptiste Schockaert*, émancipé en vue de son mariage le 9 février 1763.

6) *Jean-François Schockaert*, né en 1746.

(1) F. n° 3177 - 861 - 13843 (actes signés Cuypere et van der Leeuwen).

Après le décès de sa quatrième épouse Jeanne-Thérèse Cadock, il épousa en cinquièmes noces, après contrat devant P. F. Acquet, partageur juré de la ville et châellenie de Furnes, en date du 4 octobre 1737, Rosalie-Françoise de Tollenaere, fille de François et de Jacqueline-Françoise Snick, fille de Roger ; petite-fille de Jean de Tollenaere ; et arrière-petite-fille de Roger de Tollenaere et de Marie Merlevede (1).

WILLY VAN HILLE.

(1) Du troisième lit, il eut :

1) *Marie-Françoise Streeck* qui épousa *Pierre Willems*, habitant Lombartzyde, franc de Bruges.

Du quatrième lit (ex matre Cadock) :

2) *Charles Streeck* habitant Wulpen.

Du cinquième lit :

3) *Bénigne-Jacques Streeck*, né en 1758.

4) *Englebert-François Streeck*, né en 1756.

MEDEDEELINGEN EN OORKONDEN

Een Jordaens of een Rubens te Wingene ?

In aansluiting met de belangrijke aanteekening hier onlangs door E. H. ALLOSSERY (1) gegeven, we zijn gelukkig thans een nog ouderen tekst nopens de schilderij te Wingene te kunnen meedeelen. Destijds hebben we hem in het Bisschoppelijk Archief te Brugge afgeschreven; en gaarne danken we hier van harte E. H. English, den knappen archivaris, die ons zoo bereidwillig tot zijn schatten toegang verleende. Onze tekst dagteekent uit 1750, dus uit den tijd van Bisschop de Castillon en Pastoor de Busschere. Daarin wordt de schilderij niet aan Jordaens, maar wel aan Rubens toegeschreven; evenwel heeft men daaromtrent geen zekerheid; het is maar een « vermoeden » (*suspicator*). De tekst is van belang voor zijn gegevens nopens den toestand van het doek in dien tijd en voor het vermelden van een vroeger herstelling. Hij geeft vooral een eigenaardigen kijk op den geestestoestand en den kunstzin (?) van dien tijd. Het origineel doek wilde men nl. vervreemden en het door een kopij vervangen, omdat die waarschijnlijk toch ook schoon zou zijn en alleszins langer meegaan; de oude schilderij was immers in slechten toestand...

De kerk van Wingene was in de tweede helft der zeventien-
de eeuw afgebrand en eerst in 1736-37 werd ze herbouwd. Den
5 Juni 1736 beslisten de inwoners « het verbrande ende ver-
vallen deel van hunne kercke op te bouwen ende te herstellen,
op de oude fondementen ende meuren » (2). Uit dat laattijdig
herstellen der brandschade, heeft men besloten (3), dat de
schilderij maar na dien datum in de kerk kan gekomen zijn.
Een afdoende bewijs is dat echter niet, daar er toch stellig
nog een deel van het gebouw was blijven staan. En zoo de
schilderij daàr niet was, weten we niet wàar ze voorloopig
zou gebleven zijn... Het is toch belangrijk te vernemen, dat
Pastoor de Busschere, die de kerk zelf herbouwde, er in 1750
van overtuigd was, dat het doek meer dan honderd jaar oud

(1) *Een Jordaens te Wingene?* Zie Hooger, blz. 108-109.

(2) Bisschoppelijk Archief te Brugge, *Acta Episc.*, reg. 54, ad 29
martii 1737.

(3) De Somviele (deknaam: D. van den Hauweelschen) in *Rond den
Heerd*, Dl. VII, 1871-72, blz. 44.

moest zijn. Over den oorsprong wist hij niets met zekerheid; maar hij schijnt het meesterstuk toch altijd te Wingene ge- weten te hebben.

Er bestaat een overlevering nopens fabelachtige sommen, die in de 18e eeuw voor het kunststuk zouden geboden zijn. Dat zou onder andere door een Engelschman gedaan zijn, die dan ook voor een kopij van het origineel wilde zorgen. Dat moet omstreeks 1780 gebeurd zijn, zegt men (4). In onzen tekst hebben we nu den historischen grond dier overlevering. Het feit gebeurde echter 30 jaar vroeger dan gezegd wordt — tenware er natuurlijk meer dan ééns liefhebbers zouden gekomen zijn, wat niet onmogelijk is. Engelsche opkoopters wilden inderdaad het doek in 1750 bemachtigen en er een kopij van in de plaats leveren. De pastoor had graag daarop ingegaan en vroeg dus in 't bisdom de noodige toelating. Zijn brief was den 15 Mei geschreven en « na rijp overleg » gaf de bisschop reeds den volgenden dag de gevraagde toelating. Enkel werd voorbehoud gemaakt nopens de keus van den schilder die de kopij moest leveren en nopens het gebruik van den verkoopprijs zelf.

Voorzeker zijn echter de Engelschen niet meer teruggekeerd of kwam er — gelukkiglijk — iets in den weg, daar de schilderij toch nog altijd te Wingene blijft.

Hier volgt nu de tekst, zooals we hem te Brugge vonden (5).

Antwerpen.

P. HILDEBRAND.

[f. 52r.] Illmo ac Rmo Dno Joanni Baptistae Ludovico de Castillon, Episcopo Brugensi, Perpetuo ac Hereditario Flandriae Cancellario etc. etc.

Omni qua par est reverentia, exponit Dnus ac Magister Joannes Baptista de Busschere, pastor loci de Wynghene, quod in ecclesia parochiali sui loci sit insignis quaedam pictura, altitudinis [f. 52v.] circiter decem et latitudinis circiter sex pedum, a famosissimo pictore Rubbens, ut suspicatur, facta, repraesentans Christum natum, a Pastoribus adoratum, et modo in majori altari ecclesiae existens, quae certe est plus quam centenaria; cujus donatoris nulla amplius extat memoria et in variis locis sic trita et ejus pigmenta fracta, ac insuper in duobus vel tribus locis reconcinnata, ut apud nos dudum servari non potuisset, si a decem jam circiter annis tota duplicata non fuisset. Hanc quidam mercatores Angli nuper et etiam Dominica elapsa Magister pictor Brugis existens, viderunt et examinarunt; et pro ea a paucis jam septimanis praefati Angli sponte obtulerunt centum libras magnas cambiales et insuper copiam illius per nominatum pictorem de Visch faciendam, vel ejus loco quinquaginta quinque libras magnas; in cujus venditionem seculares rectores dictae ecclesiae et hic exponens multum inclinant, praesertim quod copia facienda

(4) *Ibid.* blz. 28.

(5) Bisschoppelijk Archief, *Acta Episc.*, reg. 60, ff. 52r.-53r.

verosimillime quoque pulchra atque diutius certe existere posset; et praeterea oblatae pecuniae vel ad organum vel ad alia ornamenta pro superius memorato altari procuranda plurimum juvare possent; sed, cum pictura illa vendi nequeat sine praevio Illmi Dni consensu desuper obtento, hinc exponens omni reverentia ad eum se convertit, humillime supplicans, quatenus Illmus ac Rmus Dnus Episcopus prae-laudatus, casu quo occasio venditionis descriptae picturae redeat, attentis maxime rationibus superius allegatis, in eam consentire non dedignetur. Quod faciendo etc. *Sign.* J. B. DE BUSSCHERE, Pastor in Wynghene, 15a Maji 1750.

[f. 53r.] Tenor Apostillae.

Lecto et mature examinato hoc libello supplice, annuimus et consentimus in venditionem picturae in eo mentionatae, pro summa pariter expressa, ac alia, scilicet quinquaginta quinque librarum gross. pro conficienda alia pictura, in altari loco divenditae reponenda; authorizantes D. Pastorem supplicentem, ad receptionem dictarum summarum, reservantes Nobis earundem dispositionem pro meliori uti judicabimus Ecclesiae bono; proinde cum nemine conveniendum erit de nova pictura pingenda, nisi petito et obtento Nostro consensu. Datum Brugis in Palatio Nostro Episcopali, hac 16a Maji 1750. *Sign.* JOAN. BAPT. LUD. Episcopus Brugensis. *Infra:* de Mandato etc. *Sign.* F. HOONACKER, secret.

Priesterlijke benoemingen.

In het sinds lang verdwenen tijdschrift *Fragmenta*, waarin zooveel kostbare kruimels voor Vlaanderen's geschiedenis zijn bijeenverzameld en bewaard, verschenen van de hand van H. HOSDEY, onder bovenstaanden titel, tal van anders onbekende namen van priesters Vlaanderen aanbelangend. Hij zegt het niet, maar nam alles uit een benoemingsregister, voortkomend van het oud archief van het Bisdom van Doornik, destijds in het algemeen rijksarchief van Brussel, nu in het rijksarchief van Bergen, Evêché de Tournai, onder n° 197, bewaard.

Dit register heeft 168 beschreven bladen, is ingebonden en draagt het bisschoppelijk wapen op het voorblad van den band. Bovenaan de 1e bladz. staat er:

« Registrum Collationum et aliorum Actorum per Dominos Vicarios Reverendi in Christo patris et Domini mei Domini Guillermi miseratione divina Tornacensis Episcopi ac etiam per ipsum Dominum Episcopum, inchoatum per me Jo. Hermetis publicum apostolica auctoritate et Curie Episcopalis Tornacensis notarium juratum et dictorum Dominorum Vicariorum Scribam sive Secretarium. Anno Domini millesimo CCCCmo sexagesimo mensis Septembris die XXVta. »

Het boek gaat over de tijdspanne beginnende op den dag in den titel aangeduid tot en met 26 April 1472 (n. st.).

In het laatst verschenen nummer van *Fragmenta* (Dec. 1891) was H. HOSDEY gekomen aan 23 Juni 1469.

Gezien de belangrijkheid der oorkonde voor Vlaanderen's parochiegeschiedenissen, hebben we gemeend goed te doen zijn werk hie te voltooien. Hierna geven we dus wat verder in het Register onze Westvlaamsche steden en gemeenten aangaat, de wijze aannemend door H. Hosdey aangenomen, maar wat nader het oorspronkelijke volgend.

P. ALLOSSERY.

* * *

23 Juni 1469, verkrijgt Simon de Roddes, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van S. Maartens te Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Michiel Poort, dit alles op voorstel van deken en kapittel van O. L. Vrouw te Kortrijk.

24 Juni 1469, op voorstel van de abdij van S. Maartens te Doornik, verkrijgt meester Joannes Pavonis, priester, de kapelanie van de H. Agnes in het vrouwen klooster van Wevelghem, vrij gekomen door verzaken van wege Ghyselbrecht Cordier.

11 Juli 1469, op voorstel van deken en kapittel van S. Pieters te Rijsel, verkrijgt dezelfde de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Heule, vrij gekomen door verzaken van wege Ghyselbrecht Cordier.

17 Juli 1469, op voorstel of door benoeming van wege Burgemeesters, Schepenen en Raadsleden der stad Brugge, geeft de Bisschop van Doornik aan Joannes Pottier, priester uit het bisdom Kamerijk, het « *servicium prochiale hospitalis* » der Potterie in Brugge, voor den tijd van 3 jaar te rekenen van den dag van heden.

18 Juli 1469, op voorstel van de abdis der S. Trudo abdij bij Brugge, geeft dezelfde Bisschop aan Alielmus De Groote, priester, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Odeghem (1), vrij gekomen door verzaken van wege Jacobus de Mandra, priester, die verwisselt voor de custodia en scolasteria in de parochiale kerk van Straten.

(1) Verdwenen parochie: was waar nu Steenbrugge is.

19 Juli 1469, verzaakt meester Joannes Veranneman aan de kapelanie van S. Joannes Baptista in de O. L. Vrouwerk te Aardenburg, voor Judocus Marael, om te verwisselen voor een kapelanie in de parochiale kerk te Rouselare.

24 Juli 1469, op voorstel van den abt van S. Riquiers (bisdom van Amiens), verkrijgt meester Niklaas Le Vasseur, priester, de parochiale kerk van Breedene, vrij gekomen « ex eo quod magister Petrus Roussere, subdiaconus, eandem pacifice obtinens, se infra annum ad sacrum presbyteratus ordinem nunc facit promovere ».

2 Oogst 1469, op voorstel van Joannes Oste, fs Joannis, te Brugge, verkrijgt Martinus Adoorne, clericus, de « capellania puerperii Beate Marie » in de kerk van het vrouwenklooster van de H. Clara te Brugge, vrij gekomen door de dood van Judocus Baert.

27 Oogst 1469, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Joannes Anket, priester, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Beveren bij Rouselare, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes de Tornaco, die verwisselt voor de kapelanie van Flines in het bisdom Kamerijk.

26 September 1469, op voorstel van denzelfden abt van S. Maartens, verkrijgt meester Robrecht Vinchant de kapelanie, « vulgariter appellatam Sukers », in de parochiale kerk van Kuurne, vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes Monachi, die verwisselt voor de kapelanie der HH. Petrus et Martinus in de kerk der Onnoozele kinderen te Peches (?).

28 September 1469, verkrijgt Dionysius De Peu, clericus uit het bisdom van Poitiers, de kapelanie van O. L. Vrouw in de kerk van Lombartzijde, vrij gekomen door verzaken van wege meester Guillermus Evrad, die verwisselt voor de kapelanie op het kerkhof « de Gaudeluto » in het bisdom van Meaux.

6 October 1469, op voorstel der abdis van S. Trudoabdij bij Brugge, verkrijgt Jacobus Houdermaere, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouw in de kerk van Odeghem, vrij gekomen door verzaken van wege Alielmus De Grootte.

9 October 1469, verzaakt Rogier Cammelin aan de kapelanie van H. Blasius in de parochiale kerk van S. Jan te

Gent voor meester Willermus Cammelin, verwisselend voor eene kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in de O. L. Vrouwekerk te Kortrijk en voor een andere in het Oud Hof, « in vetere curti », van Moorseele.

14 October 1469, op voorstel van deken en kapittel van Doornik, verkrijgt Gilles Grenier, clericus, de kapelanie in de parochiale kerk van Waregem, vrij gekomen door overlijden van meester Victor Rauwels.

26 October 1469, op voorstel van den abt van Hasnon, verkrijgt meester Merlinus de Westbusch, priester, « in artibus magister ac in sacra theologia baccalaureus », de parochiale kerk van Dadizele, vrij gekomen door afsterven van meester Victor Rauwels.

28 October 1469, op voorstel van Pieter De Vlenke, in zijn hoedanigheid van « vicarius » van den abt van S. Quintinus ten eilande in Vermandois, krijgt meester Joannes Artuti, priester, (1) de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Moerkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Leo de Loyancourt, die verwisselt voor de scolasteria van Kortrijk.

Zelfde dag, verkrijgt dus Leo de Loyancourt de gezegde scolasteria, vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes Artuti, die, benevens genoemde kapelanie van Moerkerke, nog eene krijgt in S. Piatius te Doornik.

29 November 1469, op voorstel van deken en kapittel van Doornik, verkrijgt Tussanus Rostu, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Hestrud (= Heestert), vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Regis, die verwisseld heeft voor de kapelanie van S. Pieter in de parochiale kerk van Halewijn.

30 December 1469, op voorstel van den abt van S. Amand in Pevele, verkrijgt Cornelius Ribode, clericus, de parochiale kerk van Bekegem, vrij gekomen door verzaken van wege Gaudiferus Rybode, die verwisseld heeft voor de custodia in de kerk van S. Joris in Werde (bisdom Luik).

13 Januari 1470 (n. st.), verzaakt Tussanus de Bruxella aan de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk

(1) In de benoemingsbrieven wordt hij genoemd: « presbytero, ecclesie tornacensis canonico » In *Registrum* (Acta Episcopalia), Rijksarchief Bergen, Evêché de Tournai, n° 244, f° 183 r°.

van Krubeke voor Gadiferus Ryver, die verwisselde voor de parochiale kerk van Bekegem.

20 Januari 1470 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van Condé, verkrijgt Balduinus Bodehame de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Rekkem, vrij gekomen door overlijden van meester Gregorius Nicolai.

26 Januari 1470 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van S. Donaas te Brugge, verkrijgt Willermus, fs. Christiani Vander Sleke, clericus, de parochiale kerk van S. Jan op den Dijk, vrij gekomen door verzaken van wege Dionysius Vander Maerct.

Zelfde dag, op voorstel van de abdis en zusters van het klooster van S. Trudo bij Brugge, verkrijgt Pieter Buuc, clericus, de kapelanie gesticht in dat klooster, vrij gekomen door verzaken van meester Robrecht de Laen, die verwisselt voor de custodia van de kerk van S. Michiels bij Brugge.

30 Januari 1470 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van Harelbeke, verkrijgt meester Rogier Cammelin de kapelanie gesticht in het Oud Hof, « in vetere curti, » van Moorsele, vrij gekomen door verzaken van wege meester Guillermus Cammelin, die ook verzaakt aan de kapelanie van O. L. Vrouw in O. L. Vrouwekerk te Kortrijk en verwisselt voor de kapelanie van S. Blasius in de parochiale kerk van S. Jan te Gent.

Zelfde dag, op voorstel van de abdij van S. Maartens te Doornik, verkrijgt meester Joannes De Maerle de parochiale kerk van Lendeledede, vrij gekomen door verzaken van wege meester Guillermus Ridon, die verwisselt voor de kapelanie van O. L. Vrouw « ad martires » in de kerk van de abdij van Cysoing.

31 Januari 1470 (n. st.) verkrijgt Christianus Van den Clite de kapelanie van O. L. Vrouw in de kapel van S. Juliaans hospitaal te Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege Absalon Spoet.

2 Februari 1470 (n. st.) verkrijgt meester Petrus Van der Stichghele, clericus, « artium magister », de kapelanie van S. Andries in de parochiale kerk van S. Jacobs te Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Le Bateur.

12 Februari 1470 (n. st.), op voorstel van den abt van S. Quintinus ten eilande in Vermandois, verkrijgt Joannes Le Bateur, priester, de « veterem seu magnam » kapelanie gesticht in de kapel van O. L. Vrouw te Damme, vrij gekomen door verzaken van wege meester Franciscus Cressaner, die verwisselt voor de kapelanie van het S. Joris altaar in de O. L. Vrouwkerk van Utrecht.

23 Februari 1470 (n. st.), op voorstel van den abt van de abdij van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Siger de Heert, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Emelgem, vrij gekomen door verzaken van wege Baldunus Mathie, priester.

2 Maart 1470 (n. st.), op voorstel van den abt van S. Quintinus ten eilande in Vermandois, verkrijgt meester Pieter De Vlenke, priester, de tweede portie der parochiale kerk van Damme, vrij gekomen door verzaken van Rogier De Brouckere, priester.

9 Maart 1470 (n. st.), op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Judocus De Pickere, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Kuurne, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes De Pickere, priester, die verwisselt voor de custodia van Hoogmosschere bij Kortrijk.

10 Maart 1470 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van Harelbeke, verkrijgt Mattheus de Porta de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Moorseele, vrij gekomen door verzaken van wege Robertus Gadifer, « alias de vetere molendino ».

16 Maart 1470 (n. st.) geeft de Bisschop van Doornik aan meester Petrus de Ligno, priester, de parochiale kerk van S. Pieters op den Dijk, vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes Artuti.

Zelfde dag, op voorstel van deken en kapittel van S. Doonaas te Brugge, verkrijgt Gilles Militis, clericus uit het bisdom van Atrecht, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Loppem, vrij gekomen door verzaken van wege Rolandus Caignart, priester.

25 Maart 1470 (n. st.), op voorstel van den proost van O. L. Vrouwkerk te Brugge, verkrijgt Petrus Semmedi, clericus, de parochiale kerk van Koolkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes de Overberch.

2 April 1470 (n. st.), op voorstel van Adolf Van Cleven, ridder en heer van Wijnendaele, geeft de Bisschop van Doornik aan meester Laurentius Bruninck, clericus uit het bisdom Kamerijk, de parochiale kerk van Middelkerke, vrij gekomen door het overlijden van Theodoricus Sterncamp.

4 April 1470 (n. st.) verkrijgt Gossimus Van Rackelbosch, priester, de kapelanie van het H. Kruis in de parochiale kerk van Oostkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes de Overberch, die verwisselt voor de kapelanie van O. L. Vrouw « ad martires » in de abdijkerk van Cysoing.

18 April 1470 (n. st.), op voorstel van den Heer van Ravestein en Wijnendaele, geeft de Bisschop van Doornik aan Joannes Van Domsdale, priester, de parochiale kerk van Westende, vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes Flamingi, die verwisselt voor de custodia der kerk van Oostduinkerke in 't bisdom van Terwanen.

3 Mei 1470, op voorstel van meester Pieter De Vlenke, in zijn hoedanigheid van « vicarius » van den abt van S. Quintinus ten eilandje, verkrijgt Adriaan Mudde de eeuwige kapelanie van S. Laurentius in de parochiale kerk van Damme, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Herreke, priester, die overgaat naar de parochiale kerk van Zande van waar Mudde komt.

8 Mei 1470, op voorstel van deken en kapittel der collegiale kerk van O. L. Vrouw te Kortrijk, verkrijgt Paulus Dornaert, priester, de « capellaniam dominicalem perpetuam fundatam in hospitali sancti Eligii » te Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Petrus Bouckaert, priester, die verwisselt voor de kapelanie van Mosschere (Hoog Mosschere?).

9 Mei 1470, op voorstel van rector, pastoors, kapelanen en andere beneficianten « de gremio et communitate chori » van S. Salvators te Brugge, verkrijgt Robrecht de Palude, priester, het « altare capellaniarum prime misse de gremio chori » in die kerk, vrij gekomen door overlijden van Joannes Scheers.

1 Juni 1470, op voorstel van deken en kapittel van Harelbeke, verkrijgt meester Pieter De Vlenke, priester, de eeuwige kapelanie gezegd van Rollegem, gelegen onder de parochie van Moorseele (= Rollegem-kapelle), vrij gekomen door verzaken van wege Rogier Cammelin.

6 Juni 1470, op voorstel van den abt van S. Pieters bij Gent, verkrijgt meester Joannes Pavonis, priester, de eeuwige kapelanie gesticht aan het altaar van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Keiem, vrij gekomen « propter veri et legitimi possessoris carentiam ».

Zelfde dag, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Rogier de Palude, priester, de parochiale kerk van Wevelgem, vrij gekomen door verzaken van Michiel Droom, die verwisselt voor de eeuwige kapelanie van S. Jan evangelist in de abdij van Cysoing.

8 Juni 1470, op voorstel van zelfden abt van S. Maartens, verkrijgt Jonathas Le Droom, priester, de parochiale kerk van Wevelgem, vrij gekomen door verzaken van wege Rogier de Palude.

12 Juni 1470, Cornelius De Voghel verzaak aan de eeuwige kapelanie gesticht aan het altaar van O. L. Vrouw te S. Pauwels-Waas, verwisselend met meester Guill. Regniault, priester, voor de kapelanie van S. Antonius in S. Donaas te Brugge.

13 Juni 1470, op voorstel van den abt van S. Andries bij Brugge, verkrijgt meester Cornelius Crijn, priester, de eeuwige kapelanie gesticht aan het altaar van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Houtave, vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes Fraye, die verwisselt voor de custodia en de scolasteria in de parochiale kerk van Toydorp (bisdome Utrecht).

15 Juni 1470, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt meester Joannes Flamingi, onderdiaken, « in artibus magister », de parochiale kerk van Beveren bij Rouselare, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Gerardi.

16 Juni 1470, meester Rogier De Coninc, « artium magister », verkrijgt de eeuwige kapelanie gesticht aan het altaar van de H. Catharina in de parochiale kerk van Pittem, vrij gekomen door verzaken van wege Walter Michiels. Dit gebeurt « ad presentationem Guill. Gysperre, scutiferi, tanquam gubernatoris et ad regimen sive administrationem nobilis junioris nati Domini Adriani de Clarout, militis, domini temporalis de Putthem, per burgimagistros et scabinos ville Brugensis, supremos tutores dicti juvenis deputatos ».

20 Juni 1470, meester Niklaas de Wastina verzaakt aan de tweede portie der parochiale kerk van Zomergem voor Gilles Grenier, clericus, verwisselend voor de eeuwige kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Waregem.

Zelfde dag, op voorstel van deken en kapittel van Doornik, verkrijgt Pieter de Ruella de eeuwige kapelanie gesticht in het hospitaal ten Bundere te Moorslede, vrij gekomen door verzaken van wege Guillermus Du Quesnoy, die verwisselt voor de kapelanie van H. Alexius in de abdij van Cysöing.

22 Juni 1470, verkrijgt meester Niklaas Rubei, clericus, de eeuwige kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Beveren, vrij gekomen door verzaken van wege Petrus Scelpin, priester, die verwisselt voor de eeuwige kapelanie van S. Jan Evangelist in de kerk van Harelbeke.

Zelfde dag, op voorstel der abdij van S. Quintinus ten eilande, verkrijgt Gerardus, fs. Joannis, priester, de parochiale kerk van Hoeke, vrij gekomen door verzaken van wege Niklaas, fs. Wilboldi, die verwisselt voor de eeuwige kapelanie van O. L. Vrouw in het hospitaal van Middelburg.

27 Juni 1470, op voorstel der kapelannen der kerk van Harelbeke, verkrijgt Hendrik Calf, priester, de eeuwige kapelanie gelegen onder Tielt en geheeten « Scuverscapelle », vrij gekomen door verzaken van wege Gilles De Coodt, die verwisselt voor de parochiale kerk van Poeke.

13 Juli 1470, verkrijgt Pieter Voskin, priester, de eeuwige kapelanie « de gremio chori » gesticht aan het altaar van O. L. Vrouw in de kerk van S. Walburga te Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege Cornelis Victoris, die verwisselt voor de custodia en de scolasteria gevoegd bij de parochiale kerk van Straten.

18 Juli 1470, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Antonius de Pallude (sic), priester, de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouw altaar in de parochiale kerk van Emelgem, vrij gekomen door verzaken van wege Siger De Heert.

19 Juli 1470, op voorstel van den zelfden abt van S. Maartens, verkrijgt Thomas Flamingi, priester, de eeuwige kapelanie van S. Catharina, gelegen binnen de parochie van Beveren bij Rouselare, vrij gekomen door overlijden van Herveus du Pressoir.

14 Oogst 1470, Gossimus Van Rackelbosch verzaakt aan de parochiale kerk van Roubaix, verwisselend met Joannes de Overberch voor de custodia der kapel van O. L. Vrouw in de kerk van Harelbeke.

8 September 1470, meester Michiel du Roth verzaakt aan de parochiale kerk van Aneulin, verwisselend met Philip Gheluy, priester, « ad canonicatum seu prebendam sacerdotalem ecclesie Messinensis ».

28 September 1470, op voorstel van den abt van Zonnebeker, verkrijgt Jacobus de Bussco, clericus, de eeuwige kapelanie van het altaar van S. Joris in de parochiale kerk van Rouselare, vrij gekomen door afsterven van Pieter De Grise.

2 October 1470, geeft de Bisschop van Doornik aan Niklaas de Abiete, priester, de parochiale kerk van S. Niklaas-Waas en de « capellania castralis » van O. L. Vrouw van Helkijn, beide vrij gekomen door verzaken van wege Joannes De Crudenare, die verwisselt voor een kanunnikaat en prebende in de kerk van Harelbeke.

3 October 1470, verkrijgt Monantius (1) de Rollario, priester, de eeuwige kapelanie van S. Joris « de kermeerse ante curtim loci nuncupati ter Betst » binnen de parochie van Rouselare, vrij gekomen door afsterven van Petrus [De] Gryse. Dit gebeurt op voorstel van Joannes van Lichtervelde, ridder, heer van Staden, in zijn hoedanigheid van erfgenaam van Rogier van Lichtervelde, stichter dezer kapelanie.

16 October 1470, op voorstel van den proost van O. L. Vrouwekerk te Brugge, verkrijgt Hendrik Serwelant, priester, « ecclesiam parochialem domus sive hospitalis beate Marie Magdalene juxta Brugas », vrij gekomen door het overlijden van Victor Ros, priester.

8 November 1470, op voorstel van deken en kapittel van Doornik, verkrijgt Niklaas de Wastina de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van Waregem, vrij gekomen door verzaken van wege Gilles Grenier, die verwisselt voor de tweede portie der kerk van Zomerem.

(1) F. DE POTTER, *Schets eener geschiedenis van de stad Rouselare*. Rousselare, 1875 bl. 210 schrijft: Monrandus. Over die kapel, zie ook A. ANCILLIS, *Analectes pour servir à l'histoire de Roulers*. — AnEm. 1867, blz. 56 en 1864 blz. 271 en vgd.

29 November 1470, op voorstel van het kapittel van S. Donaas te Brugge, de deken afwezig zijnde, verkrijgt Abraham Adaems (1), priester, de parochiale kerk van S. Jan op den Dijk, vrij gekomen door afsterven van Guill. Van der Sleke.

16 December 1470, verkrijgt meester Joannes Guillier, « in decretis baccalaureus », diaken uit het bisdom van Kamerik, « alteram capellaniarum seu duarum missarum cotidianarum per Guillermum de Monbleru in capella sancti Luce opidi (sic) Brugensis fundatarum et celebrari ordinarum. » Dit gebeurde op voorstel van meester Niklaas Finet, aalmoezenier, en Jacob de Villers « magistri hospitum domini ducis Burgondie », uitvoerders van het testament van den stichter Guillermus de Monbleru.

18 December 1470, op voorstel van den abt van Hasnon, verkrijgt Jacobus Breze, clericus, de eeuwige kapelanie van het altaar van S. Vedastus in de parochiale kerk van Meenen, vrij gekomen door verzaken van wege meester Bertrand Weilbrecht.

17 Januari 1471 (n. st.), op voorstel van het kapittel van S. Donaas te Brugge, de deken afwezig zijnde, verkrijgt Paschasius Busquet, clericus, de tweede portie der parochiekerk van Uutkerke, vrij gekomen door afsterven van meester Judocus Van der Sleke.

21 Januari 1471 (n. st.), meester Joannes de Prato verzaakt aan de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouw altaar in de parochiale kerk van Aardenburg, voor meester Jacobus Warin, clericus, verwisselend voor de custodia in de parochiale kerk van Straten.

1 Februari 1471 (n. st.), op voorstel van den abt van S. Niklaas de Pratis (= S. Nicolas des prés) bij Doornik, verkrijgt Guillermus Cammelin de parochiale kerk van Ingoogem, vrij gekomen door overlijden van Joannes Moyer.

8 Maart 1471 (n. st.), Samson Karoli verzaakt aan de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouw altaar in de parochiale kerk van Olsene voor Gilbertus Malfait, clericus, verwisselend voor de custodia der kapel van Hoogmosschere bij Kortrijk.

(1) In *Registrum* (Acta Episcopalia), zelfde archief, n° 198, f° 87 v°, komt die benoeming ook voor en daar staat er: Haddaens.

Zelfde dag, op voorstel van den abt van den Eeckhoutte te Brugge, verkrijgt Isidorus Daniels, clericus, de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van Meetkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Petrus Devos.

8 April 1471 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van Doornik, verkrijgt Petrus Le Vergheur, priester, de parochiale kerk van Spiere, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes de Bethunia.

7 Juni 1471, op voorstel van den abt van den Eeckhoutte te Brugge, verkrijgt Niklaas Dibbout, clericus, de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van Meetkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Isidorus Daniels.

10 Juni 1471, op voorstel van deken en kapittel van Kortrijk, verkrijgt Joannes de Beversluus, clericus, de kapelanie gesticht in het huis of kapel der leproserij van Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege meester Firmin Carpentin, die verwisselt voor de kapelanie van het S. Jorisaltaar in het hospitaal van Scarphout.

Zelfde dag, op voorstel van deken en kapittel van S. Donaas te Brugge, krijgt dan Firmin Carpentin de kapelanie van « Scarphout alias Blanckenbergh ».

12 Juni 1471, op voorstel van deken en kapittel van Kortrijk, verkrijgt Lodewijk Keest, priester, de kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van Marke bij Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Van den Briele.

15 Juni 1471, op voorstel van deken en kapittel van S. Donaas te Brugge, verkrijgt meester Joannes de Campis, « le gum doctor », de tweede portie der parochiale kerk van Klemskerke, vrij gekomen door verzaken van wege Robrecht Beke, die verwisselt voor de parochiale kerk van Kemmele in het bisdom van Terwanen.

17 Juni 1471, de Bisschop van Doornik geeft aan Guill. Martini, priester, de parochiale kerk van Oukene, vrij gekomen door verzaken van wege Guillermus Du Quesnoy, die verwisselt voor de kapelanie « fundatam ad altare prochiale » in de collegiale kerk van O. L. Vrouw te Brugge.

21 Juni 1471, op voorstel van deken en kapittel van S. Donaas te Brugge, verkrijgt Zwederus de Mercatte, priester, de tweede portie der parochiale kerk van Uutkerke, vrij gekomen door verzaken van wege Paschasius Busquets (sic), die verwisselt voor de custodia van Aspelare in het bisdom van Kamerijk.

Zelfde dag, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Joannes De Pickere, priester, de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Kuurne, vrij gekomen door verzaken van wege Judocus de Pickere, die verwisselt voor de custodia van Hoogmoschere bij Kortrijk.

Zelfde dag, op voorstel lijk hierboven, verkrijgt Joannes De Maerle, de kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Kuurne, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes De Pickere, die verwisselt voor de parochiale kerk van Lendeledede.

Zelfde dag, op voorstel van Jan van Heule, heer van Lichtervelde en Hoogmoschere, verkrijgt Judocus De Grave, de kapelanie gesticht in de kapel van Hoogmoschere bij Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Judocus Wittebroot.

Zelfde dag, op voorstel van deken en kapittel van O. L. Vrouw te Kortrijk, verkrijgt Edmundus Lekeux de kapelanie van S. Niklaas in de parochiale kerk van S. Maartens te Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Melchior de Thumesnil, die verwisselt voor de kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in dezelfde kerk.

Zelfde dag, op voorstel lijk hierboven, verkrijgt Melchior de Thumesnil, priester, de kapelanie van S. Elooi in de parochiale kerk van S. Maartens te Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Pipe.

22 Juni 1471, Joannes Aelbrecht verzaakt aan de kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Borst voor Rogier Cammelin, verwisselend voor de kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw in de collegiale kerk van O. L. Vrouw te Kortrijk.

23 Juni 1471, op voorstel van den abt van S. Maartens te Doornik, verkrijgt Joannes De Pickere, priester, de parochiale kerk van Lendeledede, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes De Maerle, die verwisselt voor de kapelanie van O. L. Vrouw in de parochiale kerk van Kuurne.

Zelfde dag, verkrijgt Joannes de Via de kapelanie van H. Andreas in de parochiale kerk van S. Jacobs te Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege meester Petrus Van Stichele, priester, die verwisselt voor de kapelanie van S. Elooï in de parochiale kerk van S. Walburga te Brugge en ze denzelfden dag verkrijgt.

27 Juli 1471, geeft de Bischoep van Doornik aan Guillermus, fs. Joannes Frisel, clericus, de kapelanie van het altaar van O. L. Vrouw, « extra chorum fundatam », in de parochiale kerk van S. Salvators te Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege Willermus de Prato, die verwisselt voor de custodia en scolasteria « adnexa ecclesie prochiali de Straten ».

31 Juli 1471, op voorstel van deken en kapittel van S. Donaas te Brugge, verkrijgt Joannes Pipe, priester, de kapelanie gesticht in de kapel van S. Victor, « in loco qui dicitur Stuvemburch », te Brugge, binnen de parochie van S. Kruis van Brugge, vrij gekomen door verzaken van wege Cornelius Boghart, die verwisselt voor de custodia der kapel van Hoogmosschiere bij Kortrijk.

6 Oogst 1471, op voorstel als hierboven, verkrijgt Regnardus Arbebout, priester, de kapelanie van het altaar van H. Petrus in de parochiale kerk van Dudzeele, vrij gekomen door verzaken van wege Lucas de Via.

14 Oogst 1471, op voorstel van deken en kapittel van O. L. Vrouwekerk te Kortrijk, verkrijgt meester Rogier Cammelin, clericus, de eeuwige kapelanie gesticht in het hospitaal van S. Elooï te Kortrijk, vrij gekomen door afsterven van Siger Bornaige.

24 Oogst 1471, op voorstel van Adolf van Cleven, heer van Ravestein, verkrijgt Gilles Ghiselins, priester, de kapelanie, « vulgariter appellatam de Maldeghem fundatam in ecclesia sancti Petri te Stereep (sic) ad maius altare », vrij gekomen door afsterven van Hilarius Hennekin.

28 Oogst 1471, op voorstel van meester Pieter De Vlenke, in zijn hoedanigheid van « vicarius » van den abt van S. Quintinus ten eilande, verkrijgt meester Jacobus Quarmoot de kapelanie « de choro » aan het altaar van S. Thomas in de parochiale kerk van Damme, vrij gekomen door verzaken van wege Godefridus Gheetwaer, die verwisselt voor de custodia in de kapel of altaar van S. Jan in O. L. Vrouwekerk te Brugge.

2 September 1471, op voorstel van deken en kapittel van O. L. Vrouwekerk te Kortrijk, verkrijgt Rogier Vincke, priester, de kapelanie van het altaar van H. Ghislenus in het O. L. Vrouwehospitaal aldaar, vrij gekomen door verzaken van wege Christianus Caelbaert.

21 September 1471, op voorstel als hierboven, verkrijgt Tstrandus Le Mire «alias de Pernez», priester, de kapelanie van het altaar van S. Niklaas in de parochiale kerk van S. Maartens te Kortrijk, vrij gekomen door overlijden van Melchior de Thumesnil.

27 September 1471, op voorstel van meester Pieter De Vlenke, in zijn hoedanigheid van «vicarius» van den abt van S. Quintinus ten eilande, verkrijgt Arnoldus Helle, priester, de tweede portie der parochiale kerk van Damme, vrij gekomen door verzaken van meester Theodoricus Noppe, die verwisselt «ad capellaniam misse animarum», gesticht aan het hoogaltaar der parochiale kerk van S. Salvators te Brugge.

3 October 1471, geeft de Bisschop van Doornik aan meester Theodoricus Noppe bovengenoemde kapelanie.

22 October 1471, op voorstel van Jan van Heule, heer van Hoogmosschere, verkrijgt Adriaan Biese, clericus, de tweede kapelanie van Hoogmosschere bij Kortrijk, vrij gekomen door verzaken van wege Niklaas Viverman.

31 October 1471, op voorstel van rector, pastoors en kapelanen «de gremio et communitate chori», geeft de Bisschop van Doornik aan Gerardus Multoris, «clerico installato chori ecclesie sancti Salvatoris Brugensis», de eeuwige kapelanie van het O. L. Vrouw altaar, «sub doxali dicte ecclesie alteram prime misse nuncupatam de gremio dicti chori existentem», vrij gekomen door afsterven van Robrecht de Palude.

4 November 1471, geeft de Bisschop van Doornik aan Petrus Semmedi, clericus, de kapelanie, «vulgariter nuncupatam vanden Willemputte», gesticht in de parochiale kerk van Stalhille, vrij gekomen door verzaken van wege meester Maarten Le Builleteur.

6 November 1471, geeft dezelfde aan Roeland Wyart de tweede portie der parochiale kerk van Leffinge, vrij gekomen door overlijden van Stephanus Carpentarii, dit op

voorstel van Jacobus Caillot, « preceptoris preceptorie Flandrie domus sancti Johannis de Jherusalem. »

8 November 1471, op voorstel van deken en kapittel van O. L. Vrouwkerk te Kortrijk, verkrijgt Gerard De Dondere, clericus, de kapelanie gesticht in het O. L. Vrouwospitaal aldaar aan het altaar van H. Ghislenus, vrij gekomen door verzaken van wege Rogier Vincke.

14 November 1471, op voorstel van de abdis van S. Trudo bij Brugge, verkrijgt Antonius Vander Stecke, priester, de parochiale kerk van Odeghem, « alias Sti Trudonis juxta Brugas », vrij gekomen door afsterven van Nicasius Knibber.

22 November 1471, op voorstel van deken en kapittel van Kortrijk, verkrijgt Guillermus vanden Eecke, clericus, de kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van S. Maartens te Kortrijk, vrij gekomen door overlijden van Simon Willecommme.

29 November 1471, de Bisschop van Doornik geeft aan meester Joannes Coolbrant, priester, de kapelanie van het O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van S. Walburga te Brugge, « de gremio chori dicte ecclesie existentem », vrij gekomen door verzaken van wege meester Joannes de Beversluus, die verwisselt voor de kapelanie van S. Paulus in de parochiale kerk van S. Piatas te Doornik.

12 Januari 1472 (n. st.), op voorstel van den abt der abdij van S. Andries bij Brugge, verkrijgt Audomarus de Pratis, priester, de kapelanie van het altaar van het H. Kruis in de parochiale kerk van Gistel, vrij gekomen door verzaken van wege Laurentius De Pratere, die verwisselt voor de custodia van Arlealdi capella « = Aerlebouts-capelle = Slijpe » en Steene, en voor de scolasteria van Aerlebouts-capelle, Lef-finge, Steene, Mannekensvere en Willekenskerke (= Wilskerke).

7 Februari 1472 (n. st.), op voorstel van den heer van Vichte, verkrijgt Jacobus Boyen, clericus, de kapelanie van O. L. Vrouwaltaar in de parochiale kerk van Vichte, vrij gekomen door afsterven van Livinus Stampe.

20 Februari 1472 (n. st.), op voorstel van den Heer van Dudzeele, verkrijgt Gerardus Daudrigues, clericus, (1) de

(1) Dit woord staat bij den naam gevoegd in de benoemingsbrieven in *Registrum* (Acta Episcopalia) in Rijksarchief Bergen, Evêché de Tournai. n° 244, f° 171, r°.

kapelanie, ter eer van O. L. Vrouw en het H. Kruis gesticht «in capella castri de Dudzeele», vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Doubs, die verwisselt voor de parochiale kerk van Elwonsdick «in territorio Bersake», bisdom van Utrecht.

Zelfde dag, op voorstel van den abt der S. Baafsabdij te Gent, verkrijgt Thomas Albi, clericus, de kapelanie van het altaar der H. Maria Magdalena in de parochiale kerk van Baingnarskercke (in Aardenburgambacht, ook Coxyde geheeten), vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Bouchier, die verwisselt voor de custodia der parochiale kerk van S. Andries bij Brugge.

21 Februari 1472 (n. st.), op voorstel van den deken van S. Donaas te Brugge, verkrijgt Gilles Coodt, priester, de parochiale kerk van Waardamme, vrij gekomen door verzaken van wege Joannes Zadoch.

7 Maart 1472 (n. st.), op voorstel van deken en kapittel van Harelbeke, verkrijgt Rogier van Winghene, clericus, de kapelanie van het altaar van S. Pieter in de parochiale kerk van Tielt, vrij gekomen door verzaken van wege Judocus Lamit.

KRONIEK

Afgesloten op 15 September 1935.

In memoriam.

— Wij hadden gehoopt in dit nummer een uitgebreide bijdrage te kunnen geven over onzen afgestorven voorzitter, groot-vicaris **De Schrevel**, maar deze die de taak op zich had genomen komt op het laatste nippertje zeggen dat hij niet gereed is en belooft het artikel voor ons eerste nummer van 1936 !

— De Fransch-Vlaamsche schilder **Remi Cogghe** is overleden te Roubaix, 2 April 1935, in den ouderdom van 81 jaar. Zijn beroemd doek « Hanengevecht in Vlaanderen » is overbekend.

— Zaterdag, 20 April ll., overleed te Oude-God bij Antwerpen een groot Vlaming en uitmuntend kunstenaar, **Juliaan De Vriendt**, wiens naam ook met ons Vlaanderen verbonden zal blijven. Hij, met zijn broeder Albrecht, schilderde immers de machtige panneelen in de gothische zaal van het Brugsche stadhuis.

— Dr **Karel Nelis**, geboren te Brugge, 9 Juli 1875, werd benoemd aan de Leuvense Hoogeschool in 1914 en overleed er op 30 April ll. Hij leverde niet enkel menig geneeskundige bijdrage die zijn naam hoog zal bewaren, maar laat ons ook werken na die over de geschiedenis van het hoogste belang zijn : noemen we slechts zijn anatomische studiën over de oude hertogen van Brabant en hun verwanten, onder meer den H. Albertus.

— Prof. **Lodewijk Scharpé**, geboren te Thielt, 24 Oktober 1869, maar van jongs af naar Brugge overgekomen, overleed in zijn woning te Betekom, 4 Mei 1935. In 1898 hoogleeraar aan de Leuvense Alma Mater, leidde hij het onderwijs in de Germanistenafdeeling op nieuwe wegen. Al het schoone en heerlijke door dien door en door christen Vlaming tijdens die lange tijdspanne verwezentlijkt opsommen valt buiten het bestek dezer korte nota : zijn talrijke oud-leerlingen en hun werken — noemen we slechts P. Reypens, Frank Baur, Jef De Cock, P. Stracke, Ern. Claes, Filip De Pillecijn en de twee meest geliefde, Jules Persijn zaliger en P. Van Mierlo, zijn daar om voor hem te getuigen. Persoonlijk heeft hij machtig veel op gebied van litteratuurgeschiedenis geleverd. Hij was om zeggens de eerste, buiten den eigenlijken Gezellekring, om Gezelle te waardeeren in *Het Beljort* (Gent). Voegen we daar in 't bijzonder slechts bij zijn menig-

vuldige uitgaven van middeleeuwsche Vlaamsche teksten in *Biekerf, Lewensche bijdragen*, enz., onder meer deze van den Brugschen rederijker Cornelis Everaert ; zijn studie over *De Verriesten* en de monumentale *Geschiedenis van de Vlaamsche letterkunde*, in samenwerking met Coopman, doch waar hij het leeuwenandeel had.

— In het klooster der Paters Ongeschoeide Karmelieten te Ieper, overleed, 9 Mei 1935, de Bruggeling **Pater Hendrik a sancta Familia**, in de wereld **Fernand Van Hove**. Jarenlang werkte hij op 't missieveld in Malabar (Eng. Indië). Hij was een stoere werker, voorbeeldig kloosterling, een dapper strijder en bewonderaar van Gezelle; en verdient door zijn taalkennis en werk zeer groote erkentelijkheid van zijn volk. Hij laat niet enkel letterkundige werken en vertalingen na, onder meer een Nederlandsche der volledige werken van H. Joannes à Cruce, merkwaardig om de zuiverheid der taal en de nauwgezette getrouwheid, waarvan de 2e uitg. verscheen bij De Standaard-boekhandel in 1930-32, maar ook verscheidene geschiedkundige werken, onder meer de *Geschiedenis der Karmelieten te Gent* (1922).

— 19 Mei 1935 is te Elsene overleden de Bruggeling, advocaat **Paul Sheridan**. Werken van oudschriftkunde en tijdrekenkunde hebben we hem te danken, maar vooral studiën over de Vlaamsche mystieke letterkunde der 14^e eeuw.

— Een onherstelbaar verlies was stellig het onverwacht overlijden in 't Brugsch Seminarie van Dom **Donatiaan De Bruyne**, een der meest schitterende figuren der Benedictijnerorde. Geboren te Westnieuwkerke in 1871, was hij, na zijn studiën aan de hoogeschool van Leuven, een tijdje leeraar aan het Brugsch Seminarie, waarna hij binnenging te Maredsous. In 1907 werd hij door den Paus benoemd tot lid der Bijbelcommissie belast met het opzoeken naar den oorspronkelijken tekst der Vulgata en bleef in Rome tot in 1924. Later werd hij bestuurder der zoo gunstig gekende *Revue Bénédictine*. Sinds Mei 11. was hij begonnen aan het catalogeeren van het rijke archief van het Brugsch Seminarie: dit werk, heelemaal in zijn aard, voerde hij uit met ware meesterhand, Jammer genoeg dat de dood een einde kwam stellen aan die rusteloze bedrijvigheid toen hij slechts ongeveer den helft zijner taak had bereikt. Hij werd begraven te Maredsous op 8 Oogst 11.

— Te Oostduinkerke overleed, 15 Oogst 1935, de zoo hoog verdienstelijke als nederige man, ons medelid, Heer **Isidoor Florizoone**. Zijn menigvuldige werkzaamheden opsommen zullen wij niet. Stippen wij alleenlijk aan dat de afgestorvene, tijdens zijn laatste ziekte, nog koortsachtig heeft gewerkt aan zijn geschiedenis van Oostduinkerke, die om zeggens af is. Aan hem ook hebben we het klein maar heel belangwekkend muzeum van Oostduinkerke te danken.

Aangekondigde werken.

M. Fr. Lyna, wiens hoogst verdienstelijk werk over de Vlaamsche miniatuur van 1200 tot 1530 wij vermeld hebben in AnEm. Boeken-schouw, 1934, n° 265, bereidt met zijn dienstoverste, M. C. Gaspar, een diepingaande studie over hetzelfde onderwerp. Mocht het weldra verschijnen.

Sinds lang aangekondigd en, naar het schijnt, nu in 't korte verschijnend is het werk van Dr Lod. Clysters, *Kunst en Mystiek. Naar een Genetische verklaring van de Aanbidding van het Lam der Van Eycken*, waarvan de hoofdthesis is dat een visioen uit Scivias van S. Hildegardis de inspiratiebron zou geweest zijn.

Ons wakker medelid, Maur. Van Coppenolle, waarvan we gewaagden in ons laatste Kroniek (AnEm, 1935, blz. 119-120), is aan 't voorbereiden van een werk over de nog levende kunstenaars en schrijvers van het Brugsche, biographische schets en volledige opgaaf hunner werken. Gegevens dienaangaande zullen door hem met dank aanvaard worden.

Voor de jubileumgave van Gezelle's werk ligt de bundel *Laatste Verzen* ter pers. Hij is bezorgd door Dr. Frank Baur en zal de bekende stukken uit den bundel (uitgezonderd natuurlijk deze die elders in de uitgave hun plaats hebben gevonden) bevatten met nog verscheidene andere die tot nu ongebundeld waren gebleven. Het zal het lijkigste boekdeel zijn der heele uitgave.

Verschenen algemeene werken.

Fasc. XLVII-XLVIII van *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques* bevatten verscheidene bijdragen die voor ons van belang zijn : stippen we enkel aan *Bertrandon de la Broquière*, reiziger en diplomaat in dienst van hertog Philips de Goede (col. 1101-1106) door L. Bréhier en de *Biloke* van Gent (col. 1491-1492) door J. M. Canivez.

Van *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie* verschenen fasc. CXXX-CXXXIII. Daarin stippen we vooral aan *Nationalité Française* (col. 895-905); *Négoce* (col. 1082-1087) en *Noblesse* (col. 1387-1397), alle van de hand van den onvermoeibaren H. Leclercq

Dictionnaire de droit canonique, verschijnend onder de leiding van R. Naz, hoogleeraar te Rijsel, gaf dit jaar zijn fasc. VII. Daarin hebben we een heel belangwekkende bijdrage over *Avouerie, Avoué* (col. 1561-1578) door R. Naz zelf.

De *Katholieke Encyclopedie* gaat goed vooruit: twee deelen zijn nog bijgekomen en Bd. XI verschijnt in de eerste dagen. In de vorige aflevering van AnEm., blz. 114-115, hebben we gewezen op enkele artikelen die te wenschen laten, maar dat zijn bijzonderheden, die niets afnemen van de groote verdienste van het standaardwerk. Hoe meer het werk vordert, hoe meer we fier zijn in eigen taal een dergelijke encyclopedie te bezitten, die veel meer haar plaats verdient bij ons allen dan de zoo opgehemelde *Der grosze Herder*. Ver van mij dit werk, ook een standaardwerk, zijn ware verdienste te ontzeggen, maar het stoot toch tegen de borst als men die partijdige, eenzijdig Duitse, gezegdens te lezen krijgt over Belgische aangelegenheden. Ook zijn er menig onwaarheden in als het onze mannen geldt. Een paar slechts: Gezelle doet men er sterven in Kortrijk en Verschaeve zal er wel zelf om lachen als hij ziet dat hij een volgeling wordt van Gezelle!!!

In de archieven.

Mr. L. Van Werveke is aan het inventorieeren van het stedelijk archief van Nieuport.

Naar wij vernemen wordt door het Brugsche stadsbestuur eerlang een begin gemaakt aan de uitgave der *Poorters boeken*, met de grootste zorg gereed gemaakt door den stadsarchivaris M. R. Parmentier, geholpen door M. Schouteet (zie AnEm. 1935, blz. 117).

In de geschiedkundige genootschappen en tijdschriften.

Vroeger gaven onze *Annales* regelmatig verslag over de vergaderingen van den *Geschiedkundigen kring* van Brugge, onder voorzitterschap van Mgr. Callewaert, stichter. Wij zijn gelukkig zulks te kunnen hervatten.

Op de bijeenkomst van 14 Maart 1935 kregen we drie studiën, die, we hopen het toch, wel eens zullen uitgegeven worden.

Heer archivaris Jos. De Smet gaf ons een diepdoordacht overzicht met veel onbekende bijzonderheden over *De Vloot van Vlaanderen in de XVIe eeuw*.

E. H. Paschier, in zijn lezing over *Het Klooster van Bethanië te Brugge*, betrad een bijna gansch onbewerkt en onbekend terrein.

Hr. Jos. Pollet had het over *St Jorisschuttersgild te Brugge*: nieuws was er ook, maar de groote verdienste lag in het samenbrengen van veel nu verspreide gegevens.

Door toedoen van *Vereeniging voor Wetenschap* moest op 31 Oogst-2 September ll., te Brugge een congres doorgaan gewijd aan de geschiedenis en kunst van Brugge en ommelanden. Ten gevolge der tragische gebeurtenis van Kùsznacht, die aan onze beminde koningin Astrid het

leven kostte en het land in rouw dompelde, werd het verdaagd tot 14-16 September en is op heden nog volop aan gang. Wij komen er in een volgend nummer op terug en drukken reeds nu de hoop uit dat de reeks heel belangwekkende lezingen in boekvorm zullen verschijnen, tot groot nut van allen die Brugge's verleden beter en beter zoeken te kennen.

In *De Standaard* van 1 en 4 Mei 1935 verscheen van de hand van ons medelid, E. H. P. **Allossery**, een bijdrage onder titel: *Gezelle en Bisschop Faict*. De fel verspreide legende, volgens dewelke Bisschop Faict een vervolger zou geweest zijn, wordt hier, vooral door de bewaarde brieven, ten stelligste gelogenstraft.

De Zondagbijlage van het gewezen centrumorgaan in Duitschland, *Germania*, 15 September 1935, is gewijd aan *Das Land der Flamen*. Zonder alles te beamen wat er in staat, moeten we toch bekennen dat het veel goeds bevat. Stippen we hier enkel een paar bijdragen aan : *Der Flämische Mensch* door **H. Ruissel** en *Guido Gezelle* door **H. Wieber**.

De *Vereeniging voor wetenschap* geeft een eigen tijdschrift uit : *Wetenschap in Vlaanderen*. Het eerste nummer is verschenen als voorbode van het Brugsche congres. Het programma is buitengewoon belangwekkend. Inschrijvingen te nemen bij Dr. Goossenaerts, secretaris der Vereeniging, St Amandsberg (Postrekening 94093).

Beter laat dan nooit vermeld! In 1933, door toedoen van enkele voraanstaande Vlaamsche badgasten en onder de stuwkracht en steun van den Vlaamschen Toeristenbond, werd het orgaan *De Badgast* gesticht ter bevordering van het Vlaamsch leven aan de kust. Het verschijnt een twintigtal keeren in 't jaar, meestal 's Zomers en kost 7 fr. (A. Vervaeke, Oostende, Postrekening 69084). Behalve strandleven geeft het af en toe historische bijdragen in verband met de kuststreek, vooral vulgarisatie, maar waar men wel ook bijzonderheden aantreft die men te vergeefs elders zou zoeken. Het heeft iets van *Le Guide du Baigneur*, verschijnend te Blankenberge in de jaren '70, waarin onder meer Em. Van den Bussche geschiedkundige bijdragen gaf, maar het geeft veel gezonder *Vlaamsche* kost.

Hoogeschoolwerken.

Onder de laureaten voor de reisbeurzen komt Mej. **Mad. Schelts** (Brussel), met een studie over Philippe van Cleven, heer van Ravensteyn (1459-1528).

Onder de werken die, met het einde van het schooljaar 1933-1934, als proefschrift voor het licentiaat in wijsbegeerte en letteren werden

voorgelegd, vinden we, bij de Brusselsche hoogeschool, een over de **kontrakten** in het oudste vlaamsch recht door **John Gelissen**; bij die van Gent, een over den vlaamschen graaf Boudewijn van Rijsel door **J. Van Acker** en een ander over de Fransche leenwoorden in een Westvlaamsche dialect door **A. Van Doorne**; bij die van Leuven, een over de makelaars in de middeleeuwen door **J. Van Houtte** en een over de plaatsnamen van Tielt door **Fr. De Vriese**; bij die van Luik, een over Engelsche invloeden op Gezelle's werken door **Yvonne Quareman**. — Onder deze die voor het doctoraat werden voorgelegd vinden we er slechts een hier aan te stippen: een studie over Joannes Despauterus, zijn leven en zijn werk door **Ger. Vander Vorst** (Leuven).

Plaatselijk nieuws.

Beveren aan Leie. Op 8 September ll. had aldaar een welgeslaagde De Bo hulde plaats, met onthulling van een gedenkteeken in zijn geboortehuis. De noeste werker, Hr. Leon Defraeye, gaf er in zijn feestrede een bondige maar goede schets van den grooten priester-dichter en taalgeleerde, Beveren's schoonste zoon lijk hij hem noemt.

Brugge. Het Davidsfonds alhier, afdeling « Volksontwikkeling », kondigt de inrichting aan van den vierden leergang voor kunstvorming en kennis der streek Brugge. Nooit genoeg kunnen we dit gelukkig initiatief toejuichen en steunen, zooveel te meer als we de gevolgen ervan zien: niet alleen schonken die lessen aan Brugge geschoolde gidsen, maar zij geven aan jongeren de noodige vorming waarmede ze dan tot zelfstudie en werking komen.

Te **Brugge** nog, in het weekblad *Burgerwelzijn*, heeft de stadsbibliothecaris, E. H. Alf. **Depoorter**, het bekende handschrift van **P. Ledoux**, berustend in de stadsbibliotheek en handelend over beroemde Bruggelingen, uitgegeven of beter den inhoud ervan in moderne spelling laten verschijnen, wat misschien vulgariseerend goed kan zijn, maar den geschiedkundige, die den waren tekst vraagt, minder kan baten.

Diksmuide. 18 Oogst ll., bij gelegenheid der jaarlijksche IJzerbedevaart, werd aan het IJzerkruis een gedenkteeken onthuld ter eere van Dr. Van de Perre, Cyr. Verschaeve en Dr De Gruyter.

Middelkerke. In *De Toekomst* (Veurne) verschenen een viertal geschiedkundige bijdragen onder titel: *Middelkerke eertijds en nu*. Ze kwamen ook in Bg.: zie verder onder Boekenschouw, nr 408.

Nieuwpoort. In hetzelfde weekblad gaf **R. Dumon**, zijn bijdragen voortzettend over de geschiedenis dier stad, een nieuwe reeks, ditmaal over *De Karthuizers* aldaar en een ander over *Sint Jans Kermis*.

Oostende. Op Zondag, 14 Oogst II., werd het grafgedenkteeken onthuld ter eere van E. H. onderpastoor Leo De Geeter, den wonderen vertolker van Gezelleliederen.

St Andries. 16 Juni 1935 had aldaar de welverdiende herdenking plaats van den roemrijken inboorling, kunstschilder Edw. De Jans (zie verder, onder Boekenschouw, nr 528) gepaard met een tentoonstelling van werken van inboorlingen-kunstenaars.

Westouter. In Juni II., op den « Roodenberg » te Westouter, hebben aardewerkers bij de bouwwerken van een nieuw huis een steenen hapken gevonden: het meet 12 cm. lengte en 6 cm. breedte, werd vervaardigd uit hard grijssteen en is geslepen.

Zwevezele. De aloude maar nu vervallen bedevaart ter eere van S. Aldegondis werd door pastoor N. Nollet wederom ingericht. Bij die gelegenheid schreef de kundige medewerker, onder zijn gewone rubriek (zie boven, in ons vorig nummer, blz. 119), een belangwekkend artikel in *La Patrie* van 14 September 1935.

HANDELINGEN VAN DE "SOCIÉTÉ D'EMULATION"
TE BRUGGE
1935

ALGEMEENE INHOUD

I. BIJDRAGEN

	Blz.
J. De Langhe. — De monding van het Oude Zwijn	121-130
P. de Lichtervelde. — Les Bâtards de Louis de Male	48-58
R. Parmentier. — Een Noordnederlandsch devotieboekje van 't jaar 1557.	1-47
W. Van Hille. — Généalogie de la famille Cadoek en West- Flandre	140-174

II. MEDEDEELINGEN EN OORKONDEN

P. Allossery. — Ne pereant !	108-111
P. Allossery. — Priesterlijke benoemingen.	177-193
L. Ceyskens, O. F. M. — Eenige oorkonden over het Begijnhof van Aardenburg.	59-102
E. Coppieters Stochove. — Essai d'introduction à Bruges de l'industrie des filets de pêche (1766-1769)	102-107
P. Hildebrand. Een Jordaens of een Rubens te Wingene ?	175-177

III. KRONIEK

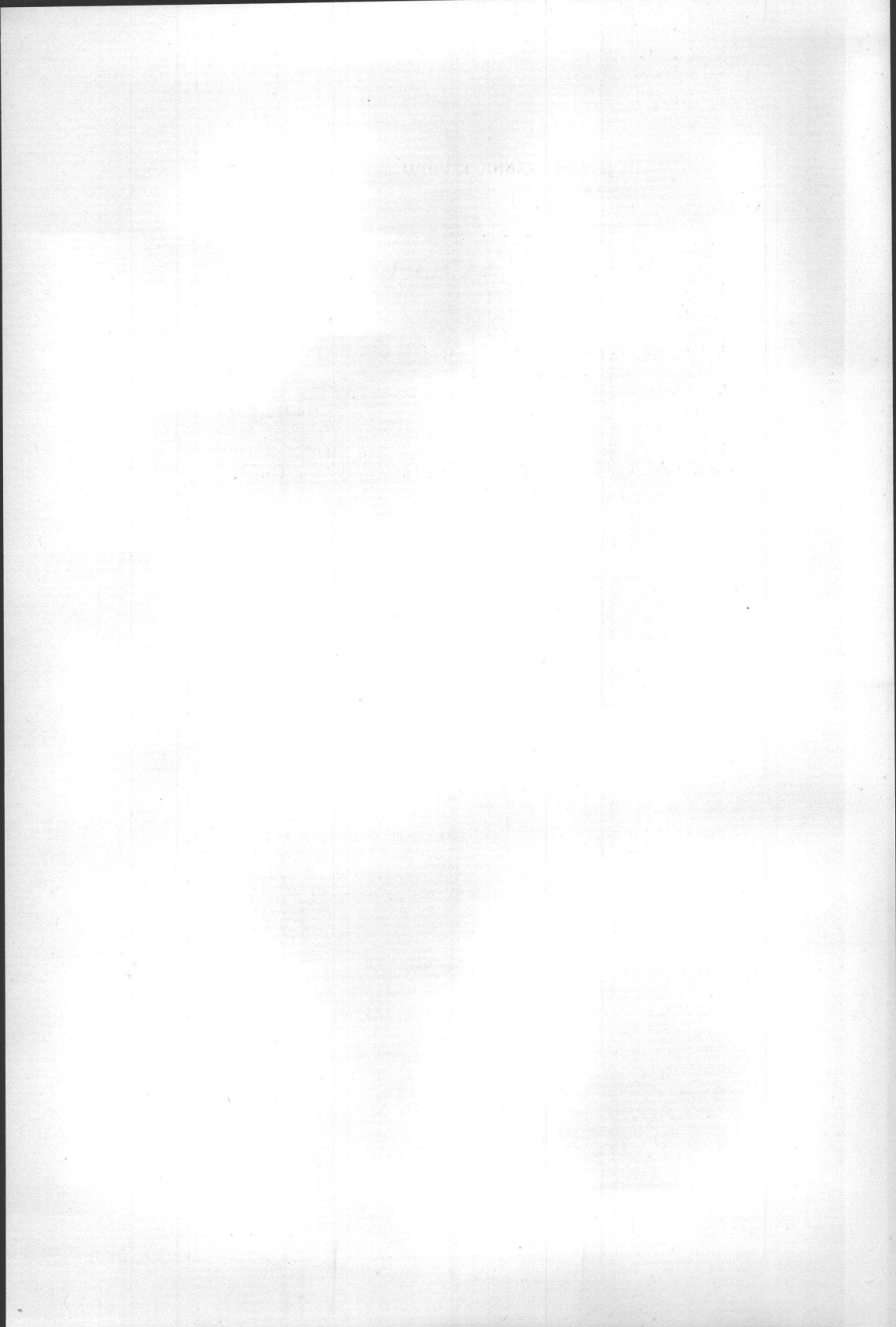
In memoriam.

H. Allaëys.	112
R. Cogghe.	194
Dom Don. Debruyne.	195
J. De Vriendt.	194
Is. Florizoone.	195
K. Nelis.	194
Lod. Scharpé.	194-195
P. Sheridan.	195
F. Van Hove (= P. Hendrik)	195
V. Verougstraete.	112

	Blz.
Aangekondigde werken.	
Art Belgica	113
Bibliothèque historique	113
M. Bocksruith	112
L. Clysters	196
Grand armorial de France	113
Jubileumuitg. Guido Gezelle	196
Fr. Lyna	196
M. Van Coppenolle	196
J. Warichez en St. Leurs	113
In de Archieven.	
Rijksarchief Brugge	117
Stadsarchief Brugge	117, 197
Rijksarchief Gent	117-118
Kortrijk	117
Seminarie Mechelen	117
Namen	117
Nieuwpoort	197
In de geschiedkundige genootschappen en tijdschriften.	
De Badgast	198
Commission royale d'histoire	118
Geschiedkundige kring Brugge	197
Germania : Das Land der Flamen	198
Journées d'histoire du droit	118
Revue bénédictine	119
Société d'histoire du droit des pays flamands, picards et wallons	118
Société pour le progrès des études philologiques et historiques	118
De Standaard : Gezelle en bisschop Faict	198
Vereeniging voor wetenschap	197-198
Wetenschap in Vlaanderen	198
Hoogeschoolkonkoers	119
Hoogeschoolwerken	198-199
Huldebetoon Maur. De Wulf	112
Plaatselijk nieuws :	
Ardooie	120
Beveren aan Leie	199
Brugge	119-120, 199
Diksmuide	199
Knokke aan Zee	120
Kortrijk	120
Middeikerke	199
Nieuwpoort	120, 199
Oostduinkerke	120
Oostende	200
Sint Andries	200
Westoutre	200
Zwevezele	200

Verschenen algemeene werken :

Der Grosze Herder	197
Dictionnaire biographique des sciences, des lettres et des arts en Belgique	116
Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie	114, 196
Dictionnaire de droit canonique	196
Dictoire d'histoire et de géographie ecclésiastiques	113-114, 196
Dictionnaire historique et géographique des communes belges	115-116
P. Geyl, De Groot-Nederlandsche gedachte	116
Katholieke Encyclopedie	114-115, 197
Lectuur-Repertorium	115
Répertoire des maîtres en Théologie de Paris au XIII ^e siècle	116
Un siècle de l'Eglise catholique en Belgique (1830-1930).	116-117

BOEKENSCHOUW

VOOR DE

GESCHIEDENIS VAN HET OUDE GRAAFSCHAP VLAANDEREN EN DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

I. HULPWETENSCHAPPEN.

1. HANDLEIDING, BOEKENSCHOUW.

- 294 **H. Sproemberg.** *Die Nachbargebiete der deutschen Westgrenze.* — JDG. 1932, blz. 528-558.

Heel goed overzicht van wat over onze streken in geschiedkundig oogpunt verscheen, gevolgd door een boekenschouw, 231 nummers behelzend.

- 295 **H. N[elis].** *Note sur la table des actes contenus dans le Trésor des Chartes de Flandre. aux Archives Générales du Royaume.* — ABMB. 1935, p. 25-27.

- 296 **J. Nieuwpoort.** *Het Archief.* — Bg. 1934, n° 11.

Over het inventorieeren door M. L. Van Werveke.

- 297 **A. Leman.** *Un inventaire récent des documents pontificaux antérieurs au XIIIe siècle conservés à Lille.* — CFFBull. 1935, p. 373-380.

Een en ander over het werk van RAMAEKERS vermeld in AnEm. Boekenschouw, 1934, n° 4.

- 298 **L. M. Van Werveke.** *Staatsarchief te Gent. Inventaris van het archief der stad Geeraardsbergen onder het oud Regime, Tongeren, J. Micheels, 1935, 158 blz.*

Opgesteld volgens de thans gangbare regelen van de archiv-economie.

- 299 **A. De Poorter.** *Catalogue des manuscrits de la bibliothèque publique de la ville de Bruges (Catalogue général des manuscrits des bibliothèques de Belgique, t. II).* Gembloux, J. Ducloot, 1934, 761 pp.

Veel verbetering is er in vergelijking bij den catalogus door LAUDE uitgegeven in 1859, schrijft D. Don. De Bruyne in RHE. 1935, blz. 566-568, maar deze nieuwe catalogus „est cependant encore loin de la perfection” en schr. haalt tal van leemten en onnauwkeurigheden aan.

Zie ook Mgr. Peltzer in de Revue Néo-scolastique, Juli 1935.

- 300 **P. Lefrancq.** *Quelques notes sur les manuscrits les plus importants de la Bibliothèque de Valenciennes.* — CFFBull. 1935, p. 349-357.

Verscheidene handschriften zijn van belang voor onze streken en sommige miniaturen zijn stellig het werk van vlaamsche meesters. Onder n° 836 vinden wij de "Horae", die behoord hebben aan den Brugschen Bisschop de Rodoan († 1616): de tekst is geschreven in gouden en zilveren letter op zwarte grond met een omlijsting in bloemen.

- 301 **P. M. Verjans** O. F. M. *Eenige belangrijke Franciscaansche handschriften.* — OGE. 1934, blz. 202-218.

Onder meer over een hs. van P. Cauwe's "Pelgrimagie van het Kindeken Jesus", en die van twee werken van P. Fulgentius Bottens.

2. OUDSCHRIFTKUNDE, OORKONDENLEER, TIJDREKENKUNDE, WAPENKUNDE.

- 302 **R. P. Post.** *Werden er in de Nederlandsche middeleeuwen reeds oorkondenvervalschers ontmaskerd.* — TG. 1934, blz. 477-485.

- 303 **Vic. de Ghellinck-Vaernewyck.** *Sceaux et armoiries de communes, échevinages, châtelainies, métiers et seigneuries de la Flandre ancienne et moderne.* Paris, Desclée, De Brouwer & Cie, 1935, 423 pp. avec pl. Fr. 200.

3. AARDRIJKSKUNDE EN PLAATSNAAMKUNDE, VOORGESCHIEDENIS, VOLKS- EN TAALKUNDE.

- 304 *Studie van den bodem.* — Bg. 1934, n° 14.

Over de reliefkaart van de zee in de Vrije visschersschool te Oostende.

- 305 **Y. Du Jacquier.** *Les Dunes.* — TCB. 1933, p. 135-138.

- 306 *Vuurtorens.* — Bg. 1935, n° 9.

Bondige geschiedkundige schets voor onze kust.

- 307 **R. Vermeirsch.** *Naar 't Zwin.* — Bg. 1934, n° 16.

- 308 **J. De Langhe.** *Klein Reigaarsvliet.* — B. 1935, blz. 94-96.

Wat onder dien naam moet verstaan worden.

- 309 **C. Looten.** *Le Dictionnaire toponymique de la Flandre.* — CFFBull. 1935, p. 369-371.

Over de drie laatst verschenen deelen (tot Bd. XV) van de Flou's standaardwerk met het oog op Fransch Vlaanderen.

- 310 **J. Mansion.** *Topografisch onderzoek van plaatsnamen.* — KCTD Hand. 1934, blz. 25-36.

Onder meer over Zarren en Eessen. Schr. komt tot de bevestiging dat de topografie dikwijls niet toelaat een bevredigende verklaring te geven van den plaatsnaam.

- 311 **E. N[eylants]**. *Loterij en Volksleven*. — B. 1935, blz. 81-83.
Over een loterij van 's Hertogenbosch in 1522, waarvan 656 "brievekens" te Brugge geplaatst werden. Naar een bijdrage van A. HALLEMA in *Nieuwe Rotterdamsche Courant* van 10 Febr. 1935.
- 312 **P. Sterkens - Cieters**. *Volkskleederdrachten in Vlaanderen*. Antwerpen, De Sikkel, 1935. Fr. 28.
Schrijfster noemt haar werk een inventorieering, maar ze biedt ons reeds veel op dit nog onbegane terrein.
- 313 **J. Filliaert**. *Vlaamsche IJslandvaarders*. — B. 1935, blz. 113-123, 145-154.
Op het einde van verleden eeuw waren er veel IJslandvaarders in alle dorpen van Vlaanderen's westkust. Een en ander uit hun leven naar 't geen schr. mocht vernemen uit den mond van visschers, gewezen IJslandvaarders.
- 314 **D.** *De visschers van Heist-aan-Zee*. — Bg. 1933, n^{rs} 3 en 4.
- 315 **Ed. L.** *Bij onze mosselvisschers*. — Bg. 1933, n^r 20.
- 316 **L.** *Folklore der Kust. Over zandloopers, katteiefretters, schelpenrapers en karkoolzoekers*. — Bg. 1933, n^r 6.
- 317 **Junto**. *Over de Blankenbergsche rekeninge*. — Bg. 1933, n^r 12.
-
- 318 **E. N[eylants]**. *De openbaring van Sinte Brigitta*. — B. 1935, blz. 84-86.
Naar een Brugsche Fransche uitgave van 1888.
-
- 319 **B. De Langhe**. *Van den hond die rond de wereld liep*. — B. 1935, blz. 57-62.
Volksvertelling.
- 320 **M. d. l. C.** *Van een Lokersche schaper*. — B. 1935, blz. 169-172.
Bijgeloof opgeteekend te Reninghelst.
- 321 **P. De Keyser**. *De tempeliers van Nieuwpoort*. — Bg. 1935, n^r 12.
Folklore.
- 322 **Em. Andelhof**. *Een onbekende Keizer Karel-legende*. — OZ. Juli-Augustus 1935.
- 323 *Zeispreuken*. — B. 1935, blz. 111, 167-168.
Zie AnEm. Boekenschouw, 1935, n^r 27.
- 324 **D. V.** *Kinderdeuntjes*. — B. 1935, blz. 87.
Uit het Popcringsche.
- 325 *Kinderdeuntjes*. — B. 1935, blz. 199-200.
-
- 326 **M. Valkhoff**. *Argot en Bargoens*. Den Haag, J. B. Wolters, 1935.
Heel degelijke vergelijkende studie over het "Argot" van Parijs en het Bargoens in de Nederlanden.
- 327 **A. E. Van Beughem**. *Bijdrage tot de studie van het geslacht der zelfstandige naamwoorden in de Zuidnederlandsche dialecten*. — KCTDHand. 1934 blz. 67-95.
- 328 **L. Grootaers**, *De rol van het dialectonderzoek in de moderne linguïstiek*. — VKVA. 1935, blz. 187-200.

- 329 **R. S. en V. Vinke-kooden.** — B. 1935, blz. 87-88, coll. blz. 105-107.
Over die vinken of slingers die men in feestelijkheden dikwijls hangt van boom tot boom.
- 330 **J. De Langhe.** *Dodoens over vinkkoorde of maagdenkruid.* — B. 1935, blz. 164-165.
- 331 **J. Filliaert.** *„Pijlsteerten n „Dju n.* — B. 1935, blz. 193-194.
- 332 **J. De Langhe.** *Pijlsteert of djude.* — B. 1935, blz. 166-167.
Over die namen doer onze visschers aan een soort rog gegeven.
- 333 **J. Pauwels.** *Een stervend woord: De Spinde.* — KCTDHand. 1934, p. 37-46.
Dit woord vindt schr. nog enkel in Noordelijk W. Vl. en Zuidelijk Limburg.
- 334 **L. Goemans.** *Westvlaamsch „leite n.* — *Leuvensch „laat n.* — KCTDHand. 1936, blz. 261-266.
-
- 335 **St. Axters.** *Schets van een geschiedenis der Nederlandsche scholastieke vaktaal.* — *Kultuurleven.* 1935, blz. 256-275, 380-405 ('t wordt voortgezet).

4. PENNING-, MUNT- EN ZEGELKUNDE.

- 336 **Ch. Gilleman.** — *Méreau gantois.* — RBN. t. 84 (1933), p. 103-113 avec pl.
Deuxième série (la première a paru en 1930 au t. LXXXII). Hospice Wenemaer; disette de 1557; famille van der Haeghen; chanoine J. M. De Block; chanoine J. A. de Crombrugge.
A. V. d. B.
- 337 **Ch. Gilleman.** *Documents sur les jetons de l'inauguration de François d'Alençon à Gand en 1582.* — RBN. t. 84 (1933), p. 97-101.
- 338 **J. de Beer.** *Une enseigne de pèlerinage de l'abbaye de Baudeloo à Sinay (Waes).* — RBN. t. 84 (1933), p. 83-88.
- 339 **J. de Beer.** *Un insigne des portefaix de Courtrai, 1567.* — RBN. t. 84 (1933), p. 115-122.
- 340 **J. de Beer.** *Plombs et enseignes de pèlerinage de Sainte-Gertrude à Wetteren.* — RBN. t. 84 (1933), p. 89-96.
-
- 341 **A. Visart de Bocarmé.** *Les différents monétaires belges.* — RBAA. Avril-Juin 1935, avec pl.
Schr. behandelt dit ingewikkeld vraagstuk met de beslagenheid van den waren vakman. Hij besluit dat weinig of geen reglementering bestaat, dat de verschillen enkel dienen om de verantwoordelijkheid van den muntmeester vast te stellen en dat er geen de minste voeling bestaat tusschen de verscheidene werkplaatsen.
- 342 **G. Boes.** *Monnaies inédites de la collection du petit séminaire de Saint Trond.* — RBN. t. 84 (1933), p. 5-12, avec pl.
Le Petit Séminaire de Saint-Trond possède un médaillier d'une

grande richesse. Entre autres pièces, l'auteur signale un briquet de Philippe le Beau, un souverain, un demi-patagon et un quart de patagon de Philippe IV et un ducaton de Charles II frappés à Bruges et inédits. A. V. d. B.

- 343 **A. Dieudonné.** *Les doubles cornus de Philippe le Bel et les origines de la mite flamande.* — RBN. t. 84 (1933), p. 23-41.

- 344 **M. Hoc.** *La monnaie de Flandre pendant la minorité de Charles Quint (1506-1515).* — RBN. t. 84 (1933), p. 151 ss.

L'auteur complète les renseignements donnés par Deschamps de Pas, à l'aide des comptes de la monnaie de Bruges de 1506, 1508, 1510, 1512 et 1516. A. V. d. B.

- 345 **M. Hoc.** *Le monnayage des Etats de Flandre.* — RBN. t. 84 (1933), p. 114.

Note complémentaire à un article paru dans la Revue en 1925 (cf. AnEm. Bibliogr. 1925, n° 84).

5. GESLACHTKUNDE, LEVENSBERICHTEN.

- 346 **J. De Smet.** *De Familie Adornes en de Jeruzalemkerk te Brugge.* — T. 1935, blz. 361-364 (met platen).

Goede vulgarisatie.

- 347 **J. De Smet.** *De reis van Anselmus Adornes naar het H. Land.* — T. 1935, blz. 511-512, 591-592.

- 348 **K. De Wolf.** *Eentje van den zwarten Busschere.* — B. 1935, blz. 100-104.

Gebeurtenis uit het leven van Karel De Busschere, gewezen pazelijk zouaaf en overleden 6 Juni 1933.

- 349 **J. De Smet.** *In memoriam Werner De Haerne.* — ABMB. 1934, p. 156.

Hulparchivaris te Brugge.

- 350 **M. L.** *In memoriam Is. Florizoone.* — Bg. 1935, n° 14.

Bondige nota over het werk van ons afgestorven medelid van Oostduinkerke.

- 351 *De plechtige uitvaart van Isidoor Florizoone.* — Bg. 1935, n° 15.

- 352 **A. Delvoys.** *Une curieuse figure courtraisienne. Joseph Jaspin. Notes complémentaires.* — GOKHand. 1934, blz. 142-146.

Zie onze Boekensch. 1935, n° 77.

- 353 **Edg. Leroy.** *Tartarin de "Rumescure".* — LdF. 1935, blz. 18-25.

Een en ander over die oude vlaamsche gemeente en haren beroemden inboorling.

II. ALGEMEENE GESCHIEDENIS.

1. GESCHIEDENIS VAN VLAANDEREN.

- 354 **E. Lemberg.** *Wege und Wandlungen des Nationalbewusstseins. Studien zur Geschichte der Volkwerdung in den Niederlanden und Böhmen.* Münster i/W., Aschendorff. 1934, Pr. 8 Rm

Een groot deel van het boek is gewijd aan het Vlaamsch nationaal bewustzijn in de Middeleeuwen, een staatsnationalisme

- eenerzijds, t. t. z. aanhankelijkheid aan den staat Vlaanderen en aan de Vlaamsche dynastie en anderzijds het Vlaamsch volksbewustzijn, gehechtheid aan eigen taal, stam, cultuur en land-aard.
P. A.
- 355 **K. Jonckheere.** *De psychologie van den kustbewoner.* — Bg. 1933, n°s 4 en 5.
- 356 **A. Mabile de Poncheville.** *Histoire d'Artois.* Paris, Boivin, 1934. Fr. 20.
- 357 **E. Loontjens.** *De oorsprong van den roem onzer zeebaden.* — Bg. 1934, n° 17, coll. n° 14.
- 358 **P. Allossery.** *Ne percant!* — AnEm. 1935, blz. 108-111.
Stukken betreffende een Jordaens (?) te Wingene, de H. Mis op het kasteel te Bellegem, de aanneming eener zuster in het hospitaal ten Bundere te Moorslede.
- 359 **F. L. Ganshof.** *Coup d'œil sur l'évolution territoriale comparée de la Flandre et du Brabant.* — Ann. soc. roy. d'Arch. de Bruxelles, 1934.
- 360 **M. M. Gorce.** *Clovis, 465-511.* Paris, Payot, 1935, 366 pp. avec pl. Fr. 25.
- 361 **E. Perels.** *Pippins' Erhebung zum König.* — Zeitschr. f. Kirchengeschichte, 1934, blz. 400-416.
- 362 **D. Woodruff.** *Charlemagne.* London, Davies, 1934, 179 pp.
- 363 **A. Viscardi.** *Sulla legenda liturgica de Carlo Magno.* — Rendiconti di R. Accademia dei Lincei (Roma), 1933, t. IX, p. 500-562.
- 364 **P. Kehr.** *Die Urkunden Karlmanns und Ludwigs d. Jüngeren* (Mon. Germ. hist. Dipl. reg. germ. Die Urkunden d. dt. Karolingern t. I, 3^e p.). Berlin, Weidmann, 1934, XXXV-IL, 285-434. Rm. 24.
- 365 **M. d[e] M[aere d'Aertrycke].** *De la Colme au Boulennieu (1302-1304).* Namur, Ad. Wesmael, 1935, 65 pp. avec cartes.
Een nieuwe degelijke bijdrage bij de reeds talrijke reeks door schr. met zooveel kunde gewijd aan den Guldensporenslag: zie AnEm. Boekenschouw 1934, n° 93. Na een overzicht van Vlaanderen zuidelijke verdedigingspunten — van daar de titel der bijdrage — herneemt schr. zijn vorige uiteenzetting, nu en dan nader bepalend en ditmaal uitvoeriglijk Van Velthem volgend.
P. A.
- 366 **Is. Florizoone.** *Veurne-Ambacht in den slag der Guldensporen.* — Bg. 1935, n° 13.
Deel uit het groot werk dat de betreunde afgestorvene aan zijn Oostduinkerke wilde wijden.
- 367 **Fl Prims.** *Geschiedenis van Antwerpen. V. Onder Vlaanderen (1356-1405).* Bd. I, II en III. Antwerpen, Standaardboekhandel, 1935, xv-195, xii 279 en x-208 blz.
- 368 **P. de Lichtervelde.** *Les bâtards de Louis de Male.* — AnEm. 1935, p. 48-58.
Door zijn grondige opzoekingen brengt schr. licht in die tot nu duistere zaak.

- 369 **B. A. Pocquet du Haut-Jussé.** *Deux féodaux: Bourjogne et Bretagne (1363-1491). Jean sans Peur et Jean V (1404-1419).* — Revue des cours et conférences (Paris), 1934, t. XXXVI, 1e série, p. 53-67, 96 ss. (à suivre).
- 370 **B. A. Pocquet du Haut-Jussé.** *Philippe le Hardi, régent de Bretagne (1402-1404).* Dijon, Bergnigaud et Privat, 26 pp.
- 371 **P. A. Meilink.** *Holland en het conflict tusschen Philip de Goede en zijn zoon van 1463-1466.* — BVGO. 1934, blz. 129 vgd.
- 372 **J. R. de Chevanne.** *Les guerres de Bourgogne de 1470 à 1475. Etudes sur les interventions armées des français sous Charles le Téméraire.* Paris, A. Picard, 1934, 345 pp. et cartes.
- 373 **H. Vander Linden.** *Itinéraires de Marie de Bourgogne et de Maximilien d'Autriche (1477-1482).* Bruxelles, 1934, xiv-125 pp.
Ofschoon Maria van Burgondie om zeggens hare staten niet niet verliet, was zij bijna gedurig op reis: zoo vinden we haar te Gent, Brugge, Dendermonde, Ieper, Sluis, Aardenburg, Aalst, Ursel, Zeveneeken, Zijseele, Aarsele, Oudenburg, Diksmuide, Duinkerke, Kortrijk, Torhout. Geeraardsbergen, Oudenaarde, Eekloo, Brussel, Antwerpen, Namen, 's Hertogenbosch, Rijsel, Turnhout, Leuven, Luik, Bergen, Valenciennes, enz.
- 374 **A. C. J. de Vrankrijker.** *Voorboden van oproer in de zuidelijke Nederlanden in de jaren 1561-1562.* — BVGO. 1934, blz. 153-168 ('t wordt voortgezet).
- 375 **A. Hodüm.** *Het oproer der Nederlanden tegen Philips II.* — CB. 1935, blz. 180-136.
Bondige samenvatting.
- 376 **M. Yeo.** *Don John of Austria.* London, Sheed and W., 1934, viii-345 pp.
- 377 **A. Hodüm.** *Alexander Farnèse.* — CB. 1935, blz. 303-307.
Bondige schets over den hoogst verdienstelijken landvoogd onzer provincien.
- 378 **A. Viaene.** *De Vrijbuiters van Sluis in de kastelenij van Kortrijk, 1585-1586.* — GOKHand. 1934, blz. 277-292.
Belangrijke bijzonderheden gesteund vooral op de "criminele sententien" uitgesproken tegen aangehouden vrijbuiters.
- 379 **G. Callebaut.** *Een regeling van oorlogsschade in 1684.* — Bijdr. gesch. Deinze, 1934, blz. 33 vgd.
- 380 **S. Padover.** *The revolutionary emperor: Joseph the Second, 1741-1790.* London, Cape [1934], 414 pp.
- 381 **P. Thomas.** *Textes historiques sur Lille et le Nord de la France avant 1789.* — RN. 1935, p. 48-63, 233-248, 315-330 (à suivre).
Zie onze Boekensch. 1934, n° 108.
- 382 **L. Maes.** *L'affaire de Risquons-tout.* Mouscron, 1935, 206 pp. Fr. 15.

2. PLAATSELIJKE GESCHIEDENIS.

- 383 **F. Matthyssens.** *Oude hoekjes van de Lei.* — Natuur- e steden-schoon, 1933, blz. 87-89.

- 384 **R. Buokinx.** *Uit het hinterland van de Vlaamsche kust. Twee vissers: Dikkebusch en Zillebeke.* — Bg. 1935, n° 16.
Goede vulgarisatie.
- 385 **J. Claeys.** *Adinkerke.* — Bg. 1934, n° 17.
Bondige nota: goede vulgarisatie evenals de volgende van dezelfde hand.
- 386 *Onze wandeling door Blankenberge.* — Bg. 1934, n°s 10, 13 en 16.
- 387 *Blankenberge. Enkele wetenswaardigheden over den Dijk.* — Bg. 1933, n° 4.
- 388 **J. Claeys.** *Breedene.* — Bg. 1935, n° 1.
- 389 *Brugge kunsstad.* Geïllustreerde Gids uitgegeven door den Gidsenbond van Brugge. 2^e uitg. 1935. Fr. 6.
De 1^e uitg. genoot veel bijval. Deze 2^e zal er nog meer hebben uit reden der talrijke verbeteringen en vermeerderingen die aangebracht zijn. Stellig het beste gebruikbare gidsboek dat we hebben.
- 390 **K. de Flou.** † *Promenades autour de Bruges.* Brugge, 1935, 52 blz. met pl. Fr. 4.50. Uitg. door Gidsenbond, Brugge.
Hier hebben we, gebundeld door de zorgen van rijksarchivaris J. De Smet, de Flou's onvoltooid werk, dat in *La Patrie* verscheen en waarvan spraak is in AnEm. 1935. blz. 119.
- 391 **P. P. Debbaudt.** *Doodschuldenboek ou « Livre des dettes mortuaires » des membres de la confrérie des Arquebusiers de Sainte-Barbe de la ville de Bruges: 1656.* — GOKHand. 1934, blz. 38-44.
Beschrijving van het boekje, waar ook een werk van deken Valcke in voorkomt. Voor wat den doodschuld aangaat, schijnt het enkel gediend te hebben voor koninklijke en prinselijke leden. Het behoort tot de rijke verzameling van pastoor Slosse, « heureusement acquise par la ville de Courtrai », zegt schr. Wij durven dien « heureusement » betwijfelen, want Slosse's schatten liggen sedert meer dan 10 jaar onbruikbaar in de kelders, om niet meer te zeggen: zullen zij er onverminkt uitkomen?
- 392 **E. Pilon.** *Les traces de la guerre à Bruges.* — Revue des deux mondes, 1934, p. 632 ss.
- 393 **R. Vandenberghe.** *Damme. Geïllustreerde gids met navoord over Jacob van Maerlant door O. V[AN]R[IX].* Brugge, D. Walleyn [1935] met pl. Uitgaaf van den Gidsenbond, Brugge.
Heel degelijk werkje dat stellig veel diensten zal bewijzen aan deze die Damme willen bezoeken.
- 394 **J. Claeys.** *De Panne.* — Bg. 1934, n° 15.
- 395 **E. Rahier et E. Devadder.** *Excursion aux dunes de la Panne.* — SBEGBull. 1933, p. 91-108.
- 396 **L. Cooreman.** *La création de Duinbergen.* — TCB. 1933, p. 56-59.
- 397 **J. de Béthune.** *Iets over Heule.* — GOKHand. 1934, blz. 227-232 (met platen).
Enkele nota's over den Vlasmolen, kerktoren en graf van Gezelle's ouders.
- 398 **J. Claeys.** *Koksijde.* — Bg. 1934, n° 13.

- 399 **E. L.** *Kustmerkwaardigheden. De Hooge Blekker.* — Bg. 1933, n^r 1.
- 400 **J. Claeys.** *De Hooge Blekker nabij Koksijde-dorp.* — Bg. 1934, n^r 14.
- 401 **D. Lelou.** *Halte du Godhuis à Comines.* — TCB. 1933, p. 246.
- 402 **P. P. D[ebbaudt]** en **A. Viaene.** *Varia Cortracensia.* — GOK Hand. 1934, blz. 315-321.
 Allerlei snipperlingen het Kortrijksche aanbelangd. Vooral aan te stippen enkele teksten betreffende St Maartens kerk.
- 403 **Em. Huys.** *La prise de Courtrai en 1646 par les Français.* — GOK Hand. 1934, blz. 177-199.
 Verhaal der gebeurtenissen naardien gekenden kroniekschrijver Jean Antoine Vincart (wiens werk te veel is verwaarloosd, zegt schr.) aangevuld of gestaafd door handschriften uit het fonds Goethals te Kortrijk.
- 404 **V.** *De heerlijkheid van Gavere (Kortrijk).* — B. 1935, blz. 198-199.
 Korte nota over de inkomsten.
- 405 **J. Claeys.** *Lombardsijde.* — Bg. 1934, n^r 10.
- 406 **J. Claeys.** *Onze plages. Mariakerke.* — Bg. 1934, n^r 3, met pl.
- 407 **J. Claeys.** *Middelkerke.* — Bg. 1934, n^r 7.
- 408 *Middelkerke eertijds en nu.* — Bg. 1935, n^{rs} 5, 6 en 7.
 Enkele belangwekkende gegevens. Verscheen ook in het weekblad van Veurne, *De Toekomst*, 16/6, 7, 14, 21/7 1935.
- 409 **D. T.** *Het oorlogsmuseum te Middelkerke.* — Bg. 1933, n^r 17, coll. 1934, n^r 7.
- 410 **J. Claeys.** *Nieuwpoort.* — Bg. 1934, n^r 11.
- 411 **F. A.** *Het ontstaan van Nieuwpoort.* — Bg. 1933, n^r 16.
- 412 **J. De Smet.** *De Oranjemolen en de Plaatsmolen te Oedelem in de 18^e eeuw.* — B. 1935, blz. 135-142.
 Na enkele bijzonderheden, aan de hand van stukken uit het Brugsche Rijksarchief, drukt schr. twee heel belangwekkende schattingen over: eene van 1706 voor den Oranjemolen en eene van 1711 voor den Plaatsmolen.
- 413 **J. Claeys.** *Oostduinkerke.* — Bg. 1934, n^r 12.
- 414 **M. Cloet.** *Het Museum voor Zeekunde te Oostduinkerke.* — T. 1935, blz. 551-553.
 Bondige beschrijving van die alleszins goede inrichting, die drie afdelingen heeft: zeekunde, oudheidkunde en bibliotheek.
- 415 *Oostduinkerke's badplaatsen.* — Bg. 1933, n^{rs} 12 en 13.
- 416 **A. V.** *De "Spelleplekke" te Oostduinkerke.* — Bg. 1935, n^r 14.
- 417 **Ed. Vlietynck.** *Nieuweryde.* — Bg. 1935, n^r 17.
 Enkele gegevens over dit sinds lang verdwenen dorp op het huidige grondgebied van Oostduinkerke.
- 418 **J. Claeys.** *Oostende 1601-1604.* — Bg. 1934, n^r 19.
- 419 **K. Jonckheere.** *Een getuigenis over Oostende in 1849.* — Bg. 1933, n^r 18.
- 420 *De officiële inhuldiging van de nieuwe Oostendische badinstellingen.* — Bg. 1935, n^{rs} 10 en 11.

- 421 **J. Claeys.** *Raversyde.* — Bg. 1934, n° 5.
- 422 **M. Van Coppenolle.** *Geschiedenes der St. Baafsparochie onder St. Andries bij Brugge.* Brugge [1935], 32 blz. met platen. Fr. 3.
 Uitgave van den Brugschen Gidsenbond. Enkele aanteekeningen uit de kerkrekeningen der oude S. Baafsparochie, waarna, in een tweede deel, schr. handelt over de nieuwe parochie gesticht in 1912. Belangwekkende bijzonderheden, verdienstelijke schets.
- 423 **J. Claeys.** *Sint Katharina.* — Bg. 1934, n° 18.
 Over de verdwenen parochie bij Oostende: S Katharina west.
- 424 **J. Danlos.** *Gids doorheen Sluis.* S. Andries, 1935, 24 blz. Fr. 2.
 Benevens een korte beschrijving der merkwaardigheden — enkele zijn toch jammerlijk vergeten — geeft schr. een geschiedkundig overzicht der aloude vlaamsche stad en tot slot een 6tal bladz. over Damme.
- 425 **J. De Vriendt.** *Schetsen voor de geschiedenis van Thielt.* — GOKHand. 1934, blz. 200-226.
 Nota's aangaande het stadswapen van Thielt, de eedaflegging van den Hoogbaljuw der kasselrij Kortrijk te Tielt en het Begijnhof van Sinte Margriete in Betlehem te Tielt. De laatste bijdrage vooral is hier in 't bijzonder op te merken.
- 426 **J. Claeys.** *Wenduine.* — Bg. 1935, n° 2.
- 427 **J. Claeys.** *Westende.* — Bg. 1934, n° 8.
- 428 **J. Van Caenegem.** *De aanslibbing der reede te Zeebrugge.* — WiV. 1935, jg. 1, blz. 7-9.
 Benevens technische gegevens, ook een geschiedkundig overzicht.
- 429 **R. Buckinx.** *Zillebeke.* — T. 1935, blz. 685-687.
 Over den bekenden vijver.

III. BIJZONDERE GESCHIEDENIS.

1. RECHT EN INSTELLINGEN.

- 430 *Société d'histoire du droit des pays flamands picards et wallons*
Compte-rendu des journées tenues à Middelbourg du 5 au 8 avril
 1934. — RN. 1934, p. 192-222.
- 431 **B. Krusch.** *Die Lex Salica, das älteste deutsche Gesetzbuch. Zeit und Umstände ihrer Abfassung.* Berlin, Weidmann, 1934.
- 432 **J. Pétrau-Gay.** *La « Laghsaga » salienne et l'intérêt de ses survivances historiques en vue d'une classification juridique des capitulaires des rois francs.* — Rev. hist. de droit français et étranger, 1935, p. 54-85 (à suivre).
- 433 **K. A. Eckhardt.** *Rechtbücherstudien. Die Textentwicklung des Sacherspiegels von 1220 bis 1270.* Berlin, Weidmann, 1933, 110 blz. Pr. 8 Rm.

Men weet welke eene verbreiding dat boek ten onzent had: van de 23 gekende handschriften zijn er 5 met vlaamsche teksten.

- 434 **K. A. Eckhardt**. *Gesetze der Merovinger und Karolinger*. — Zeitschr. der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Germanistische Abteilung, 1935, blz. 232-236.
-
- 435 **O. Oppermann**. *De onechtheid van het Middelburgsche Stadsrecht van 1254*. — TRG. 1934, blz. 382-394.
- 436 **E. M. Meyers** et **J. J. Salverda de Grave**. *Lois et coutumes de S^e Amand*. Haarlem, Tjeenk Willink, 1934. Tekstuitgave met inleiding.
- 437 **E. I. Strubbe**. *De Costume van Tiel (1547)*. — GOKHand. 1934, blz. 248-276.
Na enkele gepaste aantekeningen die, in breede trekken, de de stadsinrichting schetsen in het begin der 16e eeuw, geeft schr. de costume uit naar een handschrift te Deinze bewaard.
-
- 438 **A. Dumas**. *Le serment de fidélité à l'époque Franque*. — RBPPh. p. 405-426.
Schr. antwoordt aan de kritiek tegen hem in de bijdrage van F. Lot onder zelfden titel verschenen in 't zelfde tijdschrift. (Zie AnEm. Boekenschouw, 1934, n° 144).
- 439 **P. E. Schramm**. *Die Krönung bei den Westfranken und Angelsachsen von 878 bis um 1000*. — Zeitsch. der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte. Kanonistische Abteilung, 1934, blz. 117 vgd.
- 440 **H. Sproemberg**. *Die Entstehung der Grafschaft Flandrens*. Berlin, Eberling, 1935.
-
- 441 *Le livre des ordonnances de l'Ordre de la Toison d'or*. Edité et annoté par A. GERSTINGER. Traduction en français par A. ROBERT. Vienne, Impr. d'état autrichienne, 1934, 2 vol. avec pl.
- 442 **J. Jolles**. *De schuttersgilden en schutterijen in Zeeland*. Middelburg, Altorffer, 1934, 140 blz. Pr. 2 gd.
- 443 **P. Denis de Péage**. *A propos du tournoi de l'Épinette à Lille*. — RN. 1935, p. 34-47.

2. ECONOMISCHE EN MAATSCHAPPELIJKE GESCHIEDENIS.

- 444 **H. Laurent**. *Choix de documents inédits pour servir à l'histoire de l'expansion commerciale des Pays-Bas en France au moyen âge (XIIe-XVe s.)*. — CRHBull. 1934, p. 335-416.
- 445 **Ch. Verlinden**. *Rapports économiques entre la Flandre et la Crète à la fin du moyen âge*. — RBPPh. 1935, p. 448-456.
Weinig of niets was bekend over de handelsbetrekkingen van Vlaanderen met Venetië en hare bezittingen in het Oosten. Schr. geeft ons hier belangrijke gegevens: 't Vlaamsche laken ging insgelijks naar Creta.
- 446 **K. Verhees**. *Niederländische Handels- und Finanzpolitik unter Karl V.* — Economisch-historisch jaarboek (Den Haag). 1934, blz. 154-228.
-

- 447 **J. De Smet.** *Le dénombrement des foyers en Flandre en 1469.* — CRHBull. 1935, p. 105-150.
- 448 **P. Bonenfant.** *Histoire du paupérisme en Belgique à la fin de l'Ancien Régime.* Bruxelles, 1934, 578 pp. (ARBMém.).
Uitstekend algemeen werk.
- 449 **E. Coppieters Stoochove.** *Essai d'introduction à Bruges de l'industrie des filets de pêche.* — AnEm. 1935, p. 102-107.
Schr. drukt hier enkele nota's over uit de 18e eeuw in verband met de poging alsdan gedaan het "nette-breyen" te Brugge in te brengen.
- 450 **Ed. L.** *De industrialisatie van Oostende.* — Bg. 1933, n^r 17.
- 451 *De baan Maldegem-Knokke.* — Bg. 1933, n^r 19.
- 452 **Junto.** *Een brokje geschiedenis.* — Bg. 1934, n° 4, 5, 6, 9 en 17.
Nota's over Vlaamsche zeelieden van weleer.
- 453 **Rousselare.** *Jubelfeest van den Bakkersbond.* — De Bakkersbaas, 26 Mei 1935, blz. 9-13.
- 454 **M. Vermeire.** *Geschiedkundige schets van West-Vlaanderen's landbouw en van den Eigenaars- en landbouwersbond van Brugge.* Brugge, 640 blz. met talrijke platen. Fr. 40.
Korte inleiding over de geschiedenis met uitvoerige behandeling van de ontwikkeling in de 19^e eeuw.
- 455 **J. Cumps.** *Bloembollenteelt in West-Vlaanderen.* — T. 1935, blz. 330-331.
Wielsbeke, Desselgem, Markegem, Meulebeke, Wakken, Beveren aan Leie.

3. GESCHIEDENIS DER WETENSCHAPPEN, LETTEREN EN VLAAMSCHE BEWEGING.

- 456 *La vie scientifique aux Pays-Bas. Savants d'autrefois et d'aujourd'hui.* — LdF. 1935, blz. 27-35.
Bondige schetsen onder meer over Kan. Van Hoonacker, Simon Stevin en Dr J. Verhaeghe van Brugge, C. Ramaers afkomstig van Hondschoote.
- 457 **J. De Wachter.** *Explorateurs et Géographes de Flandre Française.* — LdF. 1935, blz. 10-17.
Goed overzicht van de oudste tijden tot nu.
- 458 **A. Leman.** *Une édition inconnue du "Manuel du chevalier chrétien" d'Erasmus, traduit par Louis de Berquin.* — CFFBull. 1935, p. 325-329.
Erasmus stelde dit werk op tijdens zijn verblijf te Sint Omaars en de vermoedelijke vertaler, een der eerste verspreiders van het Lutheranisme in Frankrijk, was de heer van Berquin in de destijdsige kasselrij van Cassel.

- 459 **G. Heidel.** *La langue et le style de Philippe de Commines* (Leipziger romanistische Studien I, 8). Paris, Droz, 1934, viii-182 pp. Rm. 8.
-
- 460 **H. De Vocht.** *Monumenta Humanistica Lovaniensia. Texts and Studies.* t. IV. Louvain, Ch Uystpruyt, 1934, 753 pp.
Onder andere over Vives.
- 461 **Et. Daxhelet.** *Adrien Barlandus et les débuts de l'humanisme belge.* — IHBRBull. 1935, p. 99-106.
Barlandus, de Leuvense hoogleeraar, was van Goes in Zeeuwsch Vlaanderen.
-
- 462 **J. Kuypers, Th. De Ronde, J. Mooremann en D. Wouters.** *Onze literatuur in beeld. Antwerpen, De Sikkel, [1934].*
780 afbeeldingen voor Noord- als Zuidnederland.
- 463 **K. Proost.** *De Bijbel in de Nederlandsche letterkunde als spiegel der cultuur.* Assen, van Gorcum, 1932-1933, 2 Bd., 178 en 214 blz. Pr. 4,75 gd.
Jammer krijgen de Zuidelijke Nederlanden niet de plaats die hun toekomt.
- 464 **K. Van Acker.** *Nederlandsche schrijvers en hun lichaamsbouw,* — Vlaamsch geneeskundig tijdschrift, 1935.
Schr. is nu wel geen blinde volgeling van Kretschmer's leerstelsels, maar wat we zegden van zijn studie over Gezelle (AnEm. Boekenschouw, 1935, n° 146) komt hier nog beter te pas: gevaarlijk is het te oordeelen over menschen die men nooit zag!
- 465 **G. Walschap.** *Nederlandsche schrijvers en hun lichaamsbouw.* — HL. 1935, blz. 710-711.
Kantteekeningen bij de studie van Dr. Van Acker. Zie voorg. nummer.
- 466 **J. Van Mierlo, S. J.** *Het Roelantslied met inleiding en aantekeningen.* — VKVA. 1935, blz. 31-166.
- 467 **L. Willems.** *Reinardiana.* — VKVA. 1935, blz. 167-185.
- 468 **W. Friedrich.** *Der lateinische Hintergrund zu Maerlants "Disputacie".* Leipzig, Werkgemeinschaft, 1934, 103-xvi pp.
- 469 **R. Verhulst.** *Jacob van Maerlant herdacht.* — HL. 1935, blz. 809-810.
- 470 **W. Van Eeghem.** *Brusselsche rhetores (15^e-16^e eeuw).* — RBPhH. 1935, blz. 427-448.
Daarin een en ander betreffende werk van den Brugschen rederijker Anthonis De Roovere, (blz. 437-441).
- 471 **K. De Wolf.** *Testament rhetoricael van Eduard De Dene.* — B. 1935, blz. 123-131, 172-180 ('t wordt voortgezet).
Na een inleidend woord over den Brugschen rederijker en het merkwaardig handschrift van het "Testament" dat nooit volledig afgedrukt werd en waarvan schr. de gelukkige eigenaar is, begint hij hier "eene uitgebreide bloemlezing met nauwkeurige tekstuitgave te laten verschijnen; daarbij voegende, waar het

pas geeft, een zeer kort hoogst noodig aanwijs om het stuk; zooveel mogelijk, voor iedereen verstaanbaar en genietbaar te maken. »

- 472 *Jubileumuitgave van GUIDO GEZELLE's volledige werken.* Brussel, De Standaard.

Goddelijke Beschouwingen, ingeleid en uitgegeven door P. ALLOSSERY, 1935.

Zie onze Boekensch. 1934, n° 191.

- 473 **J. De Smet.** *Brieven van Guido Gezelle aan Karel de Flou.* — B. 1935, blz. 67-72.

De 4 brieven, hier afgedrukt, zijn gevonden in de nagelaten papieren van de Flou. Er moeten er nog veel meer zijn — want de Flou bewaarde zorgvuldig alles — : immers in 't Gezelle-museum zijn er voor nu 50 kaarten en brieven voorhanden van de Flou aan Gezelle : de eerste is van 13 Oogst 1873 en de laatste van 19 Maart 1897. Veel onder hen zeggen duidelijk dat het een antwoord is op een schrijven van G.

P. A.

- 474 **G. Walschap.** *Het temperament van Guido Gezelle.* — HL. 1935, blz. 566-567, 614-615.

Kantteekeningen bij de studie van Dr. Van Acker (zie AnEm. Boekenschouw, 1935, n° 146) waardoor schr. hoopt Gezelle's beeld door Van Acker « eenigszins aangevuld te hebben en meer gelijkend gemaakt ».

- 475 **Dirk Coster.** *Noord- en Zuid-Nederlandsche geest.* — De Stem, 1935, blz. 590-595.

Onder meer over Gezelle.

- 476 **Jean Molinet.** « *ce flamand presque génial...* » — LdF. 1935, p. 113-114.

Nota's uit een dagbladartikel over de beide werken van N. DUPIRE betreffende dien 15e eeuw'schen kanunnik-rederijker, geboren te Desvres bij Boulogne.

- 477 *In memoriam Prof. Scharpé.* — De Blauwvoet, Mei 1935.

- 478 **P. Sobry.** *Academische herdenkingsrede van prof. Scharpé.* — DWB. 1935, blz. 552-575.

- 479 **A. H. Cornette.** *Urbain Vande Voorde en zijn essay over Karel Van De Woestyne.* — VKVA. 1935, blz. 201-208.

- 480 **K. Elebaers.** *Cyriel Verschaeve « de pelgrim naar het Absolute ».* Brussel, De Standaard, 1935.

Heel degelijke studie verschenen onder de Verhandelingen der Kath. Vl. Hoogeschooluitbreiding. Schr. handelt er over Verschaeve's levensinzicht, zijn lyriek, zijn dramatiek, zijn essay's over kunst, zijn mystieke studies. « De kunst van V., zegt hij, is geen specifiek product der westelijke beschaving, ze heeft een klank van algemeen-menschelijkheid, want ze beroert een vraag, waarvoor elk denkend wezen met stomheid wordt geslagen en waarop maar één het antwoord geven kan : de « Heel andere », die begin is en einde van al wat bestaat » (blz. 45).

P. A.

- 481 **Dirk van Sina.** *Cyriel Verschaeve*. Brussel, De Standaard, 1935, 118 blz. Fr. 18.
- 482 **J. Uytendewegh.** *E. H. Cyriel Verschaeve*. — HL. 1935, blz. 1460-1461.
Bij gelegenheid der hulde aan het IJzerkruis te Diksmuide, 18 Oogst 1935.
- 483 **Verschaeve, Vande Perre, De Gruyter, een driemanschap van de voorlinie gehuldigd in het Heldenhuldekruis te Diksmuide.** Diksmuide, 1935.
Daarin komt van de hand van Dr FRANS DAELS een schets over Verschaeve's werk onder den oorlog.
-
- 484 **H. W. Röhrig.** *Flanders Kampf um seine Freiheit*. — Die Schwarzburger Hochschulmonatschrift, Dec. 1934.
Een bondige samenvatting van hetzelfde onderwerp staat in *Junge Front*, 3 Febr. 1935: *Flanders Freiheitskampf*.
- 485 **C. Ennesch.** *Le mouvement flamingant*. — La Revue mondiale, 1 Juin 1934.
- 486 **Fl. Prims.** *Het ontstaan van de " Vlaamsche Leeuw "*. — VKVA. 1935, blz. 227-244.
-
- 487 **S. Stokman.** *De organisatie van het lager onderwijs in de Zuidelijke Nederlanden (1814-1830)*. — Annuaire univ. de Louvain, 1930-1933, blz. 452 vgd.
Beknopte inhoud van zijn proefschrift zie ons volgend n^r.
- 488 *Plechtige wijding der nieuwe jongensschool te Steenbrugge*. — S. Benedictusbode (Bijblad aan LP.) 1935, blz. 95.

4. KUNSTGESCHIEDENIS EN OUDHEIDKUNDE.

- 489 **J. Van Overstraeten.** *Kunst der Nederlanden in den vreemde*. — T. 1935, blz. 439-441, 473-475, 513-516, 594-599, 630-635 ('t wordt voortgezet).
Korte heel belangwekkende nota's. De plaatsen zijn alphabetisch geschikt en zoo krijgen we hier een soort Lexicon eenig in zijn soort.
- 490 **Gh. De Boom.** *Marguerite d'Autriche-Savoie et la Pré-Renaissance*. Bruxelles, 1935.
- 491 **G. J. Hoogewerff.** *Vlaamsche kunst en Italiaansche Renaissance*. Mechelen, Het Kompas, 1935. Fr. 30.
-
- 492 **J. De Jong.** *Architectuur bij de Nederlandsche schilders vóór de Hervorming*. Mechelen; Het Kompas, 1934, 248 blz. met pl.
- 493 *Kerkenbouw*. Gent, A. Vyncke, 1935. Fr. 20.
Verschenen in de reeks speciale nummers van *Kunst*. Het behelst bijdragen door verscheidene specialisten geschreven.
- 494 **H. Hoste.** *Moderne kerken bouwen!* — *Kultuurleven*, Maart 1935.
- 495 **P. Van Nuffel.** *Het kasteel van Overhamme te Aalst*. — T. 1935, blz. 672-676, met pl.
Een en ander over dit eeuwenoud kasteel.

- 496 *S. Rochuskerk (Blanckenberge)*. — Bg. 1933, n° 17.
- 497 *Een juweeltje te Blanckenberge (S. Antoniuskerkje)*. — Bg. 1933, n° 14.
- 498 **A. V[iaene]**. *Het stadhuis van Damme*. — B. 1935, blz. 191-192.
Enkele aanvullende nota's getrokken uit de rekeningen. Zie AnEm. Boekenschouw, 1935, n° 168.
- 499 **O. Petitjean**. *Le château de Gysegem lez Alost*. — TCB. 1933, p. 337-341.
- 500 **R. Vermeirsch**. *Een moderne kerk op het platteland*. — Bg. 1934, n° 8.
Over de kerk van Koekelare-Mokker.
- 501 **K. J.** *De molen op den Hoogen Blekker*. — Bg. 1933, n° 10.
Op Koksijde.
- 502 **O. Petitjean**. *Le château féodal de Laerne*. — TCB. 1933, p. 289-294.
- 503 *Le moulin du Belcaen à Linselles*. — LdF. 1935, p. 83-84.
Uittreksel uit Almanak van *Journal de Roubaix* voor 1933.
De molen draagt het jaartal: 1407.
- 504 **R. Dumon**. *De Halle van Nieuwpoort*. — Bg. 1934, n° 17.
Korte schets over de Halle door de eeuwen.
- 505 **J. Claeys**. *De hoofdkerk van Oostende*. — Bg. 1934, n° 19.
- 506 **J. Claeys**. *Oostende's stadhuis*. — Bg. 1934, n° 20.
- 507 **O. Petitjean**. *Le château de Pouches*. — TCB. 1933, p. 369-373.
- 508 **M. English**. *Losse aanteekeningen over Sint-Andries*. — B. 1935, blz. 73-81, 89-96, met pl.
Enkele merkwaardige bijzonderheden door schr., met zijn gewone kunde van Vlaanderen's oude kerken en kunstschaten, hier bijeengebracht over de verdwenen kerk.
- 509 **M. C. Veurne**. — Bg. 1934, n°s 10 en 12.
Over de verscheidene kunstschaten.
- 510 **V. Wenduine**. *Gemeentehuis*. — Bg. 1935, n° 2 coll. n° 4
-
- 511 **A. Maertens**. *Fragmenta*. — LP. 1934 (vervolg van AnEm. Boekenschouw, 1935, n° 176).
- IX. De relikwiekast der Potterie, blz. 93-94.
- X. Een relikwieschrijn der Potterie (met plaat), blz. 104-105.
- XI. Zilveren borstschakel der Potterie, blz. 124-126.
- XII. Zilveren schild der confrerie van O. L. Vr. der Potterie, (met plaat), blz. 139-141.
- XIII-XIV. Pixis van het einde XIVe eeuw. Monstransciborie der XVe eeuw, beide in de Potterie (met platen), blz. 147-150.
- XV. Een gothiek wierookvat (met plaat), blz. 171-173.
Het dagteekent uit de 15^e eeuw, was de eigendom der apostolische zondagscholen te Brugge en is nu bewaard in de Potterie.
- XVI-XVII. Rond een paar wijwatervaten (met platen), blz. 203-205.
- XVIII. Een hoekje der sacristie ter Potterie (met platen), blz. 237-239.
- XIX. Een mooie paaschkandelaar (met platen), blz. 281-283.

- XX. Twee prachtbanden van oude missalen (met plaat), blz. 298-300.
- 512 **P. Davide M. da Portogruaro.** *Una gemma della Laguna, l'isola de San Clemente in Venezia.* — Rivista di Venezia, Nov.-Dec. 1934.
Onder meer over de twee monumenten Morosini, werk van den Ieperschen beeldhouwer Joos De Corte.
- 513 **Th. Siczka.** *Kult obrazu N. Marji Panny Ostrobramskiej w dziejowym rozwoju.* Wilna, 1934, 93 pp.
Dit boek onder titel: De eeredienst van het beeld van O. L. Vrouw van Ostra Brama en zijn geschiedkundige ontwikkeling, handelt over het welgekende Poolsch beeld van Ostra Brama (= de scherpe poort) in Wilna. Het is waarschijnlijk een werk der vlaamsche school.
- 514 **P. P. Debbaudt.** *Sainte Cathérine d'Alexandrie et le tableau de Gérard David à Rouen. Notes complémentaires.* — GOKHand. 1934, blz. 35-37.
Cf. AnEm. Boekenschouw, 1934, n^{rs} 235-236. Het klooster van Sion was niet in "rue des Arbalétriers", die niet bestaat in Brugge, maar in de S. Jorisstraat.
- 515 **A. L. Mayer.** *Un reablito en boj. flamenco-espanol.* — Archivo espanol de arte y arqueologia (Madrid), t. XXX, 1934, p. 255-256, avec pl.
-
- 516 **J. Boes.** *Gentsche tinnenpotgieterij.* — OZ. 1935, n^{rs} 1 en 2.
-
- 517 **E. V. H.** *De Brugsche beiaard.* — Bg. 1933, n^r 10.
- 518 **A. V[iaene].** *Een vlaamsche klok in Denemarken.* — B. 1935, blz. 194-197.
Te Marne in Zuid-Ditmarsken. Te vergelijken met AnEm. Boekenschouw, 1935, n^r 198.
-
- 519 **J. Muls.** *Oude Meesters.* Averbode, 1935. Fr. 30.
Hierin heeft schr. verscheidene bijdragen, in bladen en tijdschriften verschenen, gebundeld.
- 520 **N. Catonuto.** *Contributo alla pittura napoletana del Rinascimento. Influsso ispano-flammingo.* Reggio-Calabria, 1934, 33 pp. avec pl.
- 521 **Ed. Lauwers.** *Kunst te Oostende.* — Bg. 1933, n^r 14.
Over een tentoonstelling van schilderwerken.
- 522 *Deinsche portrettengalerij, XVIIIe eeuw.* — Bijdr. gesch. Deinze, 1934, blz. 45 vgd.
-
- 523 **F. Lyna.** *Een laatste woord over het Grafschrift van Hubrecht van Eyck en over het Gentsche Kwatrijn.* — Verz. opstellen Gesch. en oudh. kring, Hasselt, 1934, blz. 131 vgd.
- 524 **P. Winkler.** *Der Streit um Hubert van Eyck.* — ZKGesch. 1934, p. 283-290.

- 525 **G. Marlier.** *Memlinc.* Bruxelles, Nouv. soc. d'Édition, 1934, 68 pp. avec ill.
Schets over leven en werk. Prachtig uitgegeven.
- 526 **Ed. Michel.** *Le maître de Francfort.* — GBA. t. XII, 1934, p. 236-244, avec pl.
Schr. schrijft aan den meester toe het triptiek bewaard in de kerk van Watervliet. Het middenpaneel, een kruisafdoening, zou beïnvloed zijn door een verloren werk van van der Weyden en een der luiken herneemt een teekening van Dürer: bewijs van den uitkiezenden geest der vlaamsche schilderkunst van 't begin der 16^e eeuw en tevens van het voortduren van den diepen invloed der grootmeesters der 15^e eeuw.
- 527 **J. Muls.** *Cornelis De Vos, schilder van Hulst.* Antwerpen, Standaardboekhandel, 97 blz. met pl.
- 528 **M. Van Coppenolle.** *Eduard De Jans herdacht, 16 Juni 1935.* Woord vooraf van E. M. GEIRNAERT, onderwijzer. N. pl. n. j., 40 blz. (met platen). Fr. 2.
Heel degelijke schets over werk en leven van den verdienstlijken kunstenaar, gevolgd door catalogus der werken bij gelegenheid der hulde tentoongesteld, met kort woord over de verscheidene lokale kunstenaars. Verzorgde uitgave.
- 529 **K. Jonckheere.** *Jan De Clerck, de stille meester van Oostende.* — Bg. 1933, n° 10 (met plaat) coll. n° 13.
- 530 **C. Eeckels.** *Kunstschilder John Michaux.* — HL. 1935, blz. 519-520.
Woonde verscheidene jaren te Nieuwpoort.
- 531 **N. Schyrgens.** *Kunst.* — Bg. 1934, n° 1.
Over schilder Ryckoort van Lombartzijde.
- 532 **Junto.** *Schilderij van Blankenberge. Willem Van Hecke.* — Bg. 1933, n° 17 (met pl).
-
- 533 **A. Pettorelli.** *Gli arazzi del collegio Alberoni.* — Boll. storico Piacentino. 1933, p. 145-156, met pl.
Over het merkwaardig vlaamsch tapijtwerk van Plaisance.
- 534 **Enr. Possenti.** *Due arazzi flamminghi nel Palazzo ducale di Urbino.* — Rassegna Marchigiana per le Arti e le Belleze naturali, 1933, p. 428-438.
Een ervan is te vergelijken met het werk van Justus van Gent.
- 535 **Enr. Possenti.** *Un Arazzo flammingo alla Mostra d'Arte Antica a Valle Giulia.* — Boll. d'Arte, 1933-1934, p. 173-177.
Gemaakt in Vlaanderen naar italiaansche teekening, tweede helft der 16e eeuw.
- 536 **Enr. Possenti.** *Un arazzo flammingo della Reggia di Caserta.* — IHBRBull. 1935, p. 145-147 (avec photo).
-
- 537 **A. J. J. Delen.** *Histoire de la gravure dans les anciens Pays-Bas et dans les Provinces belges des origines jusqu'à la fin du XVIIIe siècle. Deuxième partie. Le XVIe siècle. Les graveurs illustrateurs.* Paris, Les Editeurs d'Art et d'Histoire, 1934.

- 538 **J. Poortenaar.** *Boekkunst en graphiek.* Amsterdam-Antwerpen, De Sikkell, [1934], XII-202 blz. met pl.
Daarin komt een hoofdstuk over de drukkunst in Zuid-Neder-
nederland door prof. MAUR. SABBE.
- 539 **R. F. Apers.** *De betrekkingen tusschen een Antwerpsch drukker; H. Eckert Van Homberck, en een Gentsch boekbinder, Joris Van Gavere.* — De gulden passer, 1934, blz. 1-13.
- 540 **P. Denis du Peage.** *Ex libris des Flandres et d'Artois.* Lille, E. Raoust, 1934, 2 vol.
-
- 541 **R. Lenaerts.** *Het Nederlandsche polyfonisch lied in de XVIe eeuw.* Mechelen, Het Kompas.
Buitengewoon merkwaardig werk dat bekroond werd met den
Letterkundigen Prijs der Vlaamsche provinciën voor 1931-1933.
- 542 **Eug. Van de Velde** *Het Nederlandsch polyfonisch lied in de XVIe eeuw.* — LdF. 1935, p. 106-109.
Overdruk van de bijdrage verschenen in *De Standaard*,
16 Maart 1935, over het standaardwerk van Dr LENAERTS: zie
voorgaande nummer.
- 543 **R. Lenaerts.** *Notes sur Adrien Willaert, maitre de chapelle de Saint Marc à Venise de 1527 à 1562.* — IHBRBull. 1935, p. 107-117 (avec photo).
Samenvatting van 't geen geweten is met bijvoeg van enkele
bijzonderheden door schr. in Italie opgezant, waar hij uitge-
breide opzoekingen doet in verband met onzen grooten kunste-
naar.
- 544 **Fl. Van der Mueren.** *Benoit, man van zijn volk.* Leuven, Davids-
fonds, 1935.
- 545 **Edw. De Vynck.** *Henry Waelput.* Gent. M. Hayez, 1935. Fr. 15.
Werk bekroond door de Kon. Vl. Academie. Tot nu waren
weinig bijzonderheden over den grooten toondichter bekend.
Deze studie voorziet in een ware leemte over het leven en het
werk van Waelput. Wat Brugge betreft waar hij uit het
bestuurschap der muziekschool verwijderd werd is schr.'s rekwi-
sitorium vernietigend voor het destijdsige gemeentebestuur.
Voegen wij er aan toe dat het huidige stadsbestuur eenigerwijze
den misstap hersteld heeft met Waelput's naam aan een straat
te geven. P. A.
-
- 546 **R. Dumon.** *Nieuwe ontdekkingen te Steendam bij Nieuwpoort.* —
B. 1935, blz. 63-67 (slot).
Men vond er onder meer, bij de laatste ontdekkingen, talrijke
oude baksteen en moeffen, een keurig afgewerkte spiesteent, als-
ook overblijfsels van een standbeeld uit krijt dat deerlijk ver-
morzeld was. Schr. meent dat hier een Heerengood stond dat
vernield werd tijdens den vloed van 1116 en dat de bewoners
alleenlijk wat verder gaan wonen zijn, waar nu de Allaertshuizen
bekend zijn. Vgl. onze Boekensch. 1935, n° 206. P. A.

5. KERKGESCHIEDENIS.

A. ALGEMEENE GESCHIEDENIS.

- 547 **L. Jadin.** *Les Actes de la Congrégation Consistoriale concernant les Pays-Bas, la principauté de Liège et la Franche-Comté, 1593-1793.* — IHBRBull. 1935, fasc. XVI, p. 5-622.
Benevens de bisdommen Brugge, Ieper, S. Omaars en Gept, vinden we er onder meer het kapittel van S. Baafs bij Gent en de abdijen van S. Pieters bij Gent, Affligem, S. Berten en S. Winnoksbergen.
- 548 **A. Joly-Goethals.** *Corneille Jansen, curé de Saint-Martin à Courtrai.* — GOKHand. 1934, blz. 233-247 (met platen).
Goede levensbeschrijving van den lateren eersten bisschop van Gent.
- 549 **H. Van den Abeele.** *De bewogen levensdagen van Pastoor Laridon, 18e-19e eeuw.* — Bijdr. Gesch. Deinze, 1934, blz. 67 vgd.
Josephus-Jacobus L. was van Oostroosebeke en overleed in 1823.
- 550 **W. Kanunnik Van Haecke en de chanoine Docre.** — HL. 1935, blz. 1116.
Hoe ook Joris Karl Huysmans tot aan zijn dood Van Haecke heeft willen doen doorgaan als "cette canaille de Docre", hoe ook de oude rommel in *Nouvelles littéraires* van 25 Mei II. wederom wordt opgerakeld, wijst schr. — beter antwoord kan men niet geven op den rondgeventen laster — hier bondig op het feit dat Huysmans zijn inlichtingen heeft gekregen van de beruchte Berthe de Courrières, — die tweemaal in een krankzinnigengesticht werd opgesloten en alles behalve geloofswaardig was, — en dezelve lichtzinnig heeft aanvaard. P. A.
-
- 551 **H. R. Bittermann.** *The influence of Irish monks on Merovingian diocesan organisation.* — AHR. 1935, p. 232 ss.
- 552 **Gr. De Clerck.** *Kloosters naar den regel van S. Benedictus in West-Vlaanderen.* — S. Benedictusbode (Bijblad aan LP.), 1935, blz. 52-56, 68-71, 84-86, 133-135.
Zie onze Boekensch. 1935, n° 225.
- 553 **Pr. Scheppens S. J.** *Le manuscrit de la chronique de l'abbaye de Tronchiennes-lez-Gand.* — CRHBull. 1935, p. 1-7.
Onder de opstellers noemt schr. den Brugschen Norbert Lammens, prior te Drongen en overleden in 1641.
- 554 **Et. Sabbe.** *Deux points concernant l'histoire de l'abbaye de Saint-Pierre du Mont-Blandin (X^e-XIe siècles).* — RB. 1935, p. 52-71.
In een eerste bijdrage geeft schr. een tot nu onbekende zinsnede uit het diploma van graaf Arnold I van 8 Juli 941, zinsnede die door een zware inktvlek was verdwenen en die schr. heeft kunnen herstellen. In een tweede toont hij dat geen bewijs kan gevonden worden dat toelaat te zeggen dat S. Pieter een kanunniken kapittel was van 1059 tot 1088.

- 555 **A. Heysse.** *Ordinationes pro reformatione Conventualium provinciae Franciae a Fr. Angelo Perusino Ministro gen. publicatæ Brugis, 25 aprilis 1452.* — AFH. t. XXVII, 1934, p. 76-94.
- 556 **L. Ceyskens.** O. F. M. *Eenige oorkonden over het Begijnhof van Aardenburg.* — AnEm. 1935, blz. 59-102.
Na degelijke inleiding geeft schr. 27 stukken uit het Provinciaal archief der Minderbroeders, 1307-1534.
- 557 **L. Joos.** *Begijnhof O. L. V. ter Hoye. Geschiedenis en gids.* Wetteren, R. Bracke, 1935.
Schets over het Gentsche Begijnhof: voor wat de geschiedenis betreft is het hoogstens gewone vulgarisatie.
- 558 **A. Cassiman.** *Het begijnhof te Deinze.* — Bijdr. gesch. Deinze. 1934, blz. 9 vgd.
- 559 *Grootsche plechtigheid in de abdij van Zevenkerken.* — S. Benedictusbode (Bijvoegsel aan LP.), 1935, blz. 137-139 met plaat.
Consecratie der abdijkerk.
- 560 *Gistel: wijding der abdis.* — S. Benedictusbode (Bijblad van LP.), 1935, blz. 93-94.
-
- 561 **O. Huysman.** *Histoire d'une fondation.* Louvain, Aucam, 1934, 240 pp. Fr. 22.
Over de stichting en de 10 eerste jaren van de zoo gunstig gekende missiecongregatie der Kanunnikessen van den H. Augustinus. De stichteres is, lijk men weet, Dame M. Louise (= Maria De Meester van Roeselare) geholpen door hare medezuster Dame M. Ursule (= Germ. De Jonckheere van Staden). Schr. zelf, die van Kuurne is, had er ook zijn deel in.
- 562 **L. Dumoulin S. J.** en **V. Goemé S. J.** *Onder Jesus' kruisbanier.* Brussel, Missieprocuur der Jezuiten, 1935, 2e uitg. Fr. 6.50.
Zie onze Boekenschouw, 1928, n° 448.
- 563 **C. Van Houtte S. J.** *Het gouden jubelfeest van de Lievensmissie.* — Bode van het H. Hart, 1935, blz. 321-323.
- 564 **C. Lievens S. J.** *Een Missieheld herdacht.* — Bode van het H. Hart, 1935, blz. 293-298.
Een en ander over den grooten baanbreker, den stoeren Pater Lievens.
- 565 **Maur. De Bie.** *Op interview bij Monseigneur Roelens.* — Maandschr. Witte Paters, 1935, blz. 261-266 (met photo's).
- 566 *Mgr. Roelens op 't college te Tielt.* — Maandschr. Witte Paters, 1935, blz. 296.
- 567 **P. Clemens O. C. D.** *De groote pater.* — Missiealmanak der H. Kl. Theresia, 8^e jg. (1936), blz. 37-42 (met photo).
Goede levensschets van P. Ildefons, Jozef Verhalle, van Beveren bij Roeselare.
- 568 **D. Truyen S. J.** *In memoriam Pater Hendrik Hosten, S. J.* — Bode van het H. Hart, 1935, blz. 327-328.
Bondige schets van het leven en werk van den zoo verdienstelijken afgestorvene: P. Hosten van Ramscapelle bij Nieuwpoort was niet enkel een voorbeeldig zendeling, maar tevens een

buitengewoon beslagen geschiedkundige. Zijn laatste jaren was hij aan 't voorbereiden van een werk over de Belgische Jezuiten zendelingen: reeds had hij nota's verzameld over meer dan 10.000.

B. BIJZONDERE GESCHIEDENIS.

a. RECHT EN INSTELLINGEN.

- 569 **A. Pasture.** *Les dimes paroissiales.* I. *La suppression des dimes.* II. *La querelle des cinq-points.* — Coll. Tornacenses, 1935, p. 69-81, 160-174.
- 570 **A. Pasture.** *Les dimes paroissiales.* III. *La détresse des églises rurales.* IV. *Les cimetières ruraux.* — Coll. Tornacenses, 1935, p. 228-243, 318-333.

b. GELOOFSWAARHEDEN EN KETTERIJEN.

- 571 **Em. Huys.** *Het Jansenisme in het Kortrijksche.* — GOKHand. 1934, blz. 147-170.

Na een algemeen inleidend woord over Jansenisme, goede samenvatting van wat hier en daar verspreid ligt over het onderwerp.

c. KERKGEBRUIKEN EN GODSDIENSTOEFENINGEN.

- 572 **L. Verwilt** O. P. *Geschiedenis en praktijk van de Hernieuwing der Doopbeloften.* Averbode, 1935.
- 573 **A. V[iaene].** *Vertraagd vormsel in den Franschen tijd.* — B. 1935, blz. 86-87.
- Hoe in het Kortrijksche het vormsel niet toegediend werd durende ongeveer 20 jaar.
- 574 **A. Coelho.** *Le mouvement liturgique au Portugal et la Belgique.* — Questions liturgiques, 1934, p. 273-275.
- 575 *Liturgische eeredienst en Volkseeredienst in Fransch-Vlaanderen.* — Brabantsche folklore, Mei-Juli 1935.
- 576 *Kerkmuziek in O. L. Vrouw ten Bunderen.* — S. Gregoriusbode (Bijblad aan LP.), 1935, blz. 12-14.
- 577 **K.** *De zeewijding te Oostende.* — Bg. 1935, n° 8.
- Schets over wat geschiedde door de eeuwen heen
- 578 **M. C. Veurne's** *boetprocessie.* — Bg. 1934, n° 13.
- 579 **J. Belle.** *Le Pèlerinage de Bourbourg à Roosebeke ou la tradition renouée.* — CFFBull. 1935, p. 317-324.
- 580 **E. N.** *Onze Lieve Vrouw van Wynendale.* — B. 1935, blz. 197-198.
- Wat over den oorsprong dier devotie verteld wordt.

d. HEILIGENLEVENS, GEESTELIJK LEVEN.

- 581 *Une sainte missionnaire, sainte Walburge, abbesse, 710-779, patronne des malades.* Bar-le-Duc, Impr. Saint Paul, 1934, 24 pp.

- 582 **P. Nerée**, Cap. *St Idesbald*. 1935.
Kleine brochure uitgegeven ten bate der Idesbalduskapel te Koksijde.
- 583 **G. van der Leeuw**. *Volkskunde en volksvroomheid* (S. Wilgefortis). — *Stemmen des tijds*. (Zeist), 1934, blz. 438-442.
- 584 **P. Valdelièvre**. *Le miracle de la Treille*. Paris, La Caravelle, ● 1934. Fr. 15.
- 585 **R. A. Parmentier**. *Een Noordnederlandsch devotieboekje van 't jaar 1557*. — *AnEm*. 1935, blz. 1-47.
Het boekje berust in de stadsbibliotheek te Brugge. Beschrijving en ontleding met die nauwgezetheid waaraan schr. ons heeft gewoon gemaakt. In Bijlagen geeft hij uittreksels: een paraphrase van het vaderons, een biechtformulier, een gebed tot God om vernieuwing van zieleleven en een aanroeping van alle heiligen.
- 586 **P. Ghyssaert**. *Maddy*. Averbode, 1934.
Leven van een apostel van het lijden, geb. te Berchem (Antwerpen), † te Sijssle in het Sanatorium.

KERKELIJKE WETENSCHAPPEN.

- 587 **J. B. Monnoyeur**. *La doctrine de Gerson, augustinienne et bon-aventurienne*. — *Etudes franciscaines* (Paris), 1934, p. 690-697.
- 588 **A. V[iaene]**. "Brylofts-liedt" van *P. Matthias Pauli*. — *B*. 1935, blz. 183-186.
Hoe de prior der Brugsche Augustijnen zijn boekje minstens aan drie personen heeft opgedragen.
- 589 **Em. Huys**. *Pastoor Sterck te Bissegem, tijdgenoot en bestrijder van Jean-Jacques Rousseau*. — *GOKHand*. 1935, blz. 171-176.
Een en ander over dien zeer verdienstelijken man met gepaste uittreksels uit zijn werk tegen Rousseau. Mogen we doen opmerken dat pastor Slosse, in zijn merkwaardig *Rond Kortrijk*, Bd. I, blz. 104-106, ook van dien man spreekt en dat zijn *Démonstration de la foi catholique* voorhanden is in Slosse's verzameling, dus dat schr.'s wensch, dit werk in Kortrijk's stadsboekerij te zien, vervuld is sedert lang, maar het ligt er gewis... nog begraven in de kelders!
P. A.
- 590 **A. Monin**. *Hommage à M. A. Van Hove, professeur à la faculté de droit canonique*. — *Ephemerides theologicæ Lovanienses*, 1934, p. 765-769.
- 591 *Liste des publications de M. A. Vanhove*. — *Ephemerides theologicæ Lovanienses*, 1934, p. 770-773.

I. — Afkortingen.

- AB. = *Analecta Bollandiana*. Bruxelles.
ABMB. = *Archives, Bibliothèques et Musées de Belgique*. Bruxelles.
AFH. = *Archivum franciscanum historicum*. Quaracchi (Florence).
AHES. = *Annales d'Histoire Economique et Sociale*. Paris.
AHR. = *American Historical Review*. Washington.
AHRF. = *Annales de l'Histoire de la Révolution Française*. Paris.
AnEm. = *Annales de la Société d'Emulation*. Bruges.
ARBAnn. = *Annuaire de l'Académie Royale de Belgique*. Bruxelles.
ARBMém. = *Mémoires de l'Académie Royale de Belgique*. Bruxelles.
B. = *Biekorf*. Brugge.
BG. = *Bijdragen tot de Geschiedenis*. Antwerpen.
Bg. = *De Badgast*. Oostende.
BVGO. = *Bijdragen tot de Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheden*.
 's Gravenhage.
CB. = *Collationes Brugenses*. Brugge.
CFFAnn. = *Annales du Comité Flamand de France*. Lille.
CFFBull. = *Bulletin du Comité Flamand de France*, Lille.
CHNBull. = *Bulletin de la Commission Historique du Nord*. Lille.
CRHBull. = *Bulletin de la Commission royale d'histoire*. Bruxelles.
DWB. = *Dietsche Warande en Belfort*. Antwerpen.
GBA. = *Gazette des Beaux-Arts*. Paris.
GOGBull. = *Bulletijn van den Geschied- en Oudheidkundige Kring*.
 Gent.
GOKHand. = *Handelingen van den Geschied- en Oudheidkundigen*
 Kring. Kortrijk.
GOOHand. = *Handelingen van den Geschied- en Oudheidkundigen*
 Kring. Oudenaarde.
HL. = *Hooger Leven*. Averbode.
IHBRBull. = *Bulletin de l'Institut Historique Belge à Rome*.
 Bruxelles.
JDG. = *Jahresberichte für Deutsche Geschichte*. Leipzig.
KCTDHand. = *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor*
 Toponymie en Dialectologie. Brussel.
LdF. = *Lion de Flandre*. Bailleul.
LP. = *Liturgisch Parochieblad*. Steenbrugge-bij-Brugge.
OG. = *Ons Geloof*. Antwerpen.
OGE. = *Ons geestelijk erf*. Antwerpen.
OZ. = *Oostvlaamsche zanten*.
RA. = *Revue archéologique*. Paris.
RB. = *Revue Bénédictine*. Maredsous.
RBAA. = *Revue Belge d'Art et d'Archéologie*. Bruxelles.
RBN. = *Revue Belge de Numismatique et de Sigillographie*. Bruxelles.
RBPhH. = *Revue Belge de Philologie et d'Histoire*. Bruxelles.
RG. = *Revue Générale*. Bruxelles.

- RHE. = Revue d'Histoire Ecclésiastique. Louvain.
RIS. = Revue de l'Institut Solvay. Bruxelles.
RN. = Revue du Nord. Lille.
RUB. = Revue de l'Université de Bruxelles. Bruxelles.
SAFMém. = Mémoires de la Société des Antiquaires de France.
Paris.
SAMBull. = Bulletin de la Société des Antiquaires de la Morinie.
Saint-Omer.
SBEBull. = Bulletin de la Société Belge d'Etudes Géographiques.
Bruxelles.
SEPCBull. = Bulletin de la Société d'Etudes pour la Province de
Cambrai. Lille.
T. = Toerisme. Antwerpen.
TCB. = Touring club de Belgique. Bulletin. Bruxelles.
TG. = Tijdschrift voor geschiedenis. Groningen.
TNTL. = Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde.
Leiden.
TRG. = Tijdschrift voor Rechtsgeschiedenis. Haarlem.
UF. = Bulletin de l'Union Faulconnier. Dunkerque.
VG. = De Vlaamsche Gids. Antwerpen.
VKVA. = Verslagen en Mededeelingen van de Koninklijke
Vlaamsche Academie. Gent.
WiV. = Wetenschap in Vlaanderen. Gent.
ZKGesch. = Zeitschrift für Kunstgeschichte. Leipzig.
-

II. — Namenlijst (*).

A

Adriaense, J., 80.
 Allossery, P., 358, 472.
 Alvarez Cubanas, A., 184.
 Andelhof, E., 322.
 Apers, R., 48, 49, 68, 107, 266, 539.
 Axters, St., 59, 281, 335.

B

Belle, J., 579.
 Belpaire, M. E., 168.
 Bergmans, P., 47, 66, 99, 110, 124, 125,
 132, 172, 173, 178, 186, 187, 189, 190,
 192, 193, 195, 236, 263.
 Berlière, U., 46, 291.
 Bittermann, H. R., 551.
 Boes, G., 342.
 Boes, J., 516.
 Bonenfant, P., 1, 448.
 Bossier, W., 214.
 Braet, M., 120.
 Broms, G., 145.
 Brunin, G., 196.
 Buckinx, R., 11, 384, 429.

C

Callebaut, G., 379.
 Callewaert, C., 288.
 Callewaert, J. L., 154.
 Calvin, J., 265.
 Carolus, P., 287.
 Cassiman, A., 558.
 Catonuto, N., 520.
 Celen, V., 141.
 Cerepin, L., 92.
 Ceyskens, L., 556.
 Claeys, J. G., 75.
 Claeys, Jos., 86, 385, 388, 394, 398, 400,
 405, 406, 407, 410, 413, 418, 421, 423,
 426, 427, 505, 506.
 Clemens, P., 567.

Cloet, M., 414.
 Coelho, A., 574.
 Coninckx, H., 171.
 Cooreman, L., 396.
 Coppeters Gibson, D., 44.
 Coppeters Stochove, E., 449.
 Cornette, A., 207, 479.
 Cosemans, A., 84.
 Coster, D., 475.
 Crick, J., 165.
 Crick, L., 197.
 Croco, B., 64.
 Cruysberghs, K., 180.
 Cumps, J., 455.

D

Daels, Fr., 488.
 Danlos, J., 424.
 Dassonneville, J., 199.
 David, J., 269.
 Davide M. da Portogruaro, P., 512.
 Daxhelet, Et., 461.
 Debaive, C., 134, 139, 223, 264, 268.
 Debbaudt, P. P., 391, 402, 514.
 de Beer, J., 338, 339, 340.
 de Béthune, J., 397.
 De Bie, M., 565.
 De Boom, Gh., 490.
 De Brabandere, P., 18.
 De Bruyne, D., 299.
 Debusschère, C., 148.
 de Chevanne, J. R., 372.
 De Clerck, Gr., 225, 552.
 De Clercq, C., 131.
 de Flou, K., 13, 117, 390.
 de Ghellinck-Vaernewyck, 303.
 De Jong, J., 492.
 De Jonghe, A., 76.
 De Keyser, P., 166, 321.
 De Langhe, B., 319.
 De Langhe, J., 9, 81, 308, 330, 332.

(*) De cijfers verwijzen naar het volgnummer. De voorzetsels *de, du, des, van, von, enz.* worden bij de rangschikking in acht genomen.

Delen, A. J. J., 188, 587.
 de Lichtervelde, P., 368,
 Delvoeye, A., 352.
 de Maere d'Aertrycke, M., 365.
 De Meyere, V., 26, 175.
 de Moreau, Ed., 245.
 Denis du Péage, P., 24, 448, 540.
 De Poorter, A., 299.
 Dept, G. G., 58, 60, 70.
 de Ridder, A., 7, 8.
 De Ronde, Th., 462.
 De Roover, R., 118, 115.
 Des Cressonières, 34.
 De Schrevel, A. C., 215, 219, 221, 222,
 289, 290.
 De Smet, J., 2, 13, 16, 17, 19, 95, 346,
 347, 349, 390, 412, 447, 473.
 De Swaen, M., 141.
 Devadder, E., 395.
 Devigne, M., 177.
 De Vocht, H., 213, 460.
 de Vrankrijker, A. C. J., 374.
 De Vriendt, J., 425.
 De Vynck, E., 545.
 De Wachter, J., 457.
 De Wolf, J., 21, 29.
 De Wolf, K., 348, 471.
 Dieudonné, A., 348.
 Dosfel, L., 158.
 Duffou, R., 20, 88.
 Du Jacquier, Y., 305.
 Dumas, A., 438.
 Dumon, R., 29, 208, 504, 546.
 Dumoulin, L., 562.
 Dupire, N., 476.
 d'Ydewalle, Ch., 147, 148.

E

Eckhardt, K. A., 433, 434.
 Eeckels, C., 530.
 Eeckhoud, G., 202.
 Elebaers, K., 480.
 English, M., 228, 288, 508.
 Ennesch, C., 485.

F

Fawtier, R., 226.
 Filliaert, J., 169, 313, 331.
 Fiumi, L., 77.

Florizoone, Is., 366.
 Fosseyeux, M., 102.
 Fourez, L., 5.
 Francon, M., 130.
 Fredericq, L., 51, 128.
 Friccius, W., 114.
 Friedrich, W., 468.
 Fris, V., 63, 65, 67, 69, 104, 105, 108,
 128, 233, 267.
 Fruntyer, J., 248.

G

Galle, L., 160.
 Ganshof, F. L., 59, 91, 359.
 Geirnaert, E. M., 528.
 Gerstinger, A., 441.
 Gessler, J., 275.
 Gezelle, G., 28, 472.
 Gbesquiere, J., 224.
 Ghyssaert, P., 586.
 Gilleman, Ch., 386, 337.
 Goemans, L., 97, 334.
 Goemé, V., 562.
 Goffin, L., 100, 109, 282.
 Goffin, M. R., 43.
 Gorce, M. M., 360.
 Goyens, J., 285.
 Grauls, J., 39.
 Grootaers, L., 328.

H

Hallema, A., 811.
 Heidel, G., 459.
 Helsen, J., 14.
 Henrion, A., 244.
 Heysse, A., 555.
 Hildebrand, P., 242, 261.
 Hoc, M., 344, 345.
 Hodüm, A., 209, 210, 211, 212, 288, 375,
 377.
 Hoogewerff, G. J., 491.
 Hoste H., 494.
 Houtart, M., 41.
 Huart, A., 5.
 Huisman, G., 181.
 Huys, E., 408, 571, 589.
 Huysman, O., 561.
 Huysmans, C., 141.

- I**
- Imelda, Z., 276.
- J**
- Jadin, L., 547.
 Joannes Maria, P., 254.
 Jolles, J., 442.
 Joly-Goethals, A., 548.
 Jonckheere, K., 355, 419, 529.
 Joos, L., 232, 557.
 Junto, 317, 452, 532.
- K**
- Karg, F., 31.
 Kehr, P., 364.
 Klein, Dor., 183.
 Krusch, B., 431.
 Kuypers, J., 462.
- L**
- Labyn, R., 273.
 Lamalle, E., 239, 240, 241.
 Lambotte, P., 191.
 Lancien, E., 96.
 Laurent, H., 444.
 Lauwers, E., 521.
 Leemans, P., 250.
 Lefrancq, P., 300.
 Lehmann, P., 56.
 Leleu, D., 401.
 Lemman, A., 297, 458.
 Lemberg, E., 354.
 Lenaerts, R., 541, 543.
 Leroy, E., 853.
 Lescouhier, D., 12.
 Lesne, E., 101.
 Lietzmann, H., 4.
 Lievens, C., 564.
 Lindeman, H., 277.
 Lintzel, M., 55.
 Loontjens, E., 357.
 Lot, F., 262, 438.
 Lyna, F., 523.
- M**
- Mabille de Poncheville, A., 356.
 Maerten, C., 149.
 Maertens, A., 176, 511.
 Maes, L., 382.
- Mansion, J., 310.**
 Mansion, P., 50, 127.
 Marlier, G., 525.
 Mayer, A. I., 515.
 Meertens, M., 276.
 Meilink, P. A., 371.
 Meyers, E. M., 436.
 Michel, E., 526.
 Molkenboer, B. H., 143.
 Monin, A., 590.
 Monnoyeur, J. B., 587.
 Monteyne, I., 150.
 Mooreman, J., 462.
 Muller, J. W., 137.
 Muis, J., 140, 519, 527.
- N**
- Nelis, H., 295.
 Nerée, P., 582.
 Neylants, E., 22, 185, 311, 318.
 Nowé, H., 167.
- O**
- Obreen, H., 33, 35.
 Ontrop, L., 203, 205.
 Opdedrinck, J., 168.
 Oppermann, O., 435.
- P**
- Padover, S., 380.
 Parmentier, R. A., 585.
 Pasture, A., 569, 570.
 Pauwels, J., 333.
 Peeters, H., 54.
 Peeters, P. J., 259.
 Pelzer, A., 121, 299.
 Perels, E., 361.
 Petitjean, O., 499, 502, 507.
 Pettorelli, A., 533.
 Petrau-Gay, J., 432.
 Pilon, E., 392.
 Pirenne, H., 34.
 Pocquet du Haut-Jussé, B. A., 369, 370.
 Pollet, J., 83.
 Poncelet, A., 234, 283, 284, 292.
 Poortenaar, J., 538.
 Possenti, Enr., 534, 535, 536.
 Post, R. P., 302.
 Prims, Fl., 61, 62, 367, 486.

Proost, K., 463.
Prunières, H., 207.

R

Rahier, E., 395.
Ramaekers, 297.
Renders, E., 179.
Risch, F., 238.
Robert, A., 441.
Rodenbach, A., 142.
Roemans, R., 151.
Roersch, A., 45, 98, 133.
Röhrig, A. W., 484.
Ronse, A., 117.
Rubruk, W. v., 238.
Ryelandt, L., 76.

S

Sabbe, Et., 554.
Sabbe, M., 72, 73, 141, 206, 538.
Saintenoy, P., 174.
St^e Thérèse, L. de, 256.
Salverda de Grave, J. J., 436.
Sartou, G., 126.
Scheeuwe, L., 182.
Schepens, J., 77, 149.
Scheppens, Pr., 553.
Schmitz, Ph., 274.
Schönfeld, 30.
Schramm, P. E., 439.
Schukking, W. H., 79.
Schyrgens, N., 531.
Sieczka, Th., 513.
Simons, C., 77.
Sobry, P., 478.
Sproemberg, H., 294, 440.
Sterkens-Cieters, P., 312.
Stokman, S., 487.
Streuveld, St., 87.
Strubbe, E. I., 3, 23, 94, 112, 437.
Stütz, U., 90.

T

Tassier, S., 74.
Thomas, P., 381.
Tourneur-Nicoméde, M., 40.
Truyen, D., 568.

U

Uytdewegh, J., 482.

V

Valdelièvre, P., 584.
Valkhoff, M., 326.
Van Acker, K., 146, 464.
Van Beughem, A. E., 327.
Van Caenegem, J., 428.
Van Coppennolle, M., 85, 422, 528.
Van Damme, P., 118.
Van den Abeele, H., 549.
Vandenbergh, R., 398.
Van den Bossche, E., 164.
Van den Brande, F. L., 278.
Van den Gheyn, G., 235.
Van der Essen, L., 71.
Vanderheyden, J. F., 39.
Van der Leeuw, G., 583.
Van der Linden, H., 129, 243, 373.
Van der Mueren, F., 207, 544.
Van de Velde, A. J., 122.
Van de Velde, E., 542.
Van Eeghem, W., 470.
Van Empel, M., 54.
Van Hille, W., 103.
Van Houtte, C., 563.
Van Hove, A., 220.
Van Keep, P. P., 255.
Van Loey, A., 30, 32, 33, 36.
Van Mierlo, J., 466.
Van Nuffel, J., 204.
Van Nuffel, P., 495.
Van Ortrof, F., 194.
Van Overstraeten, J., 489.
Van Rie, O., 393.
Van Ryckevorsel, F., 117.
van Sina, D., 481.
Van Steenberghe, E., 286.
Van Werveke, H., 78.
Van Werveke, L., 296, 298.
van Zuylen van Nyevelt, A., 10, 106.
Vercauteren, F., 78, 111.
Vercoullie, J., 138.
Verhees, K., 446.
Verhulst, R., 469.
Verjans, M., 301.
Verlende, G., 116.
Verlinden, Ch., 445.
Vermeire, M., 454.
Vermeirsch, R., 307, 500,
Verschaeve, C., 152, 162.

Verschuere, A., 231.

Verwilt, L., 572.

Viaene, A., 37, 38, 93, 198, 229, 230, 287,
378, 402, 498, 518, 573, 588.

Visart de Bocarmé, A., 341.

Viscardi, A., 363.

Vlietinck, E., 15, 84, 417.

W

Wagenaar, J., 207.

Wahl, R., 57.

Walschap, G., 465, 474.

Warichez, J., 216, 217.

Willems, E., 279.

Willems, L., 136, 200, 467.

Winkler, P., 524.

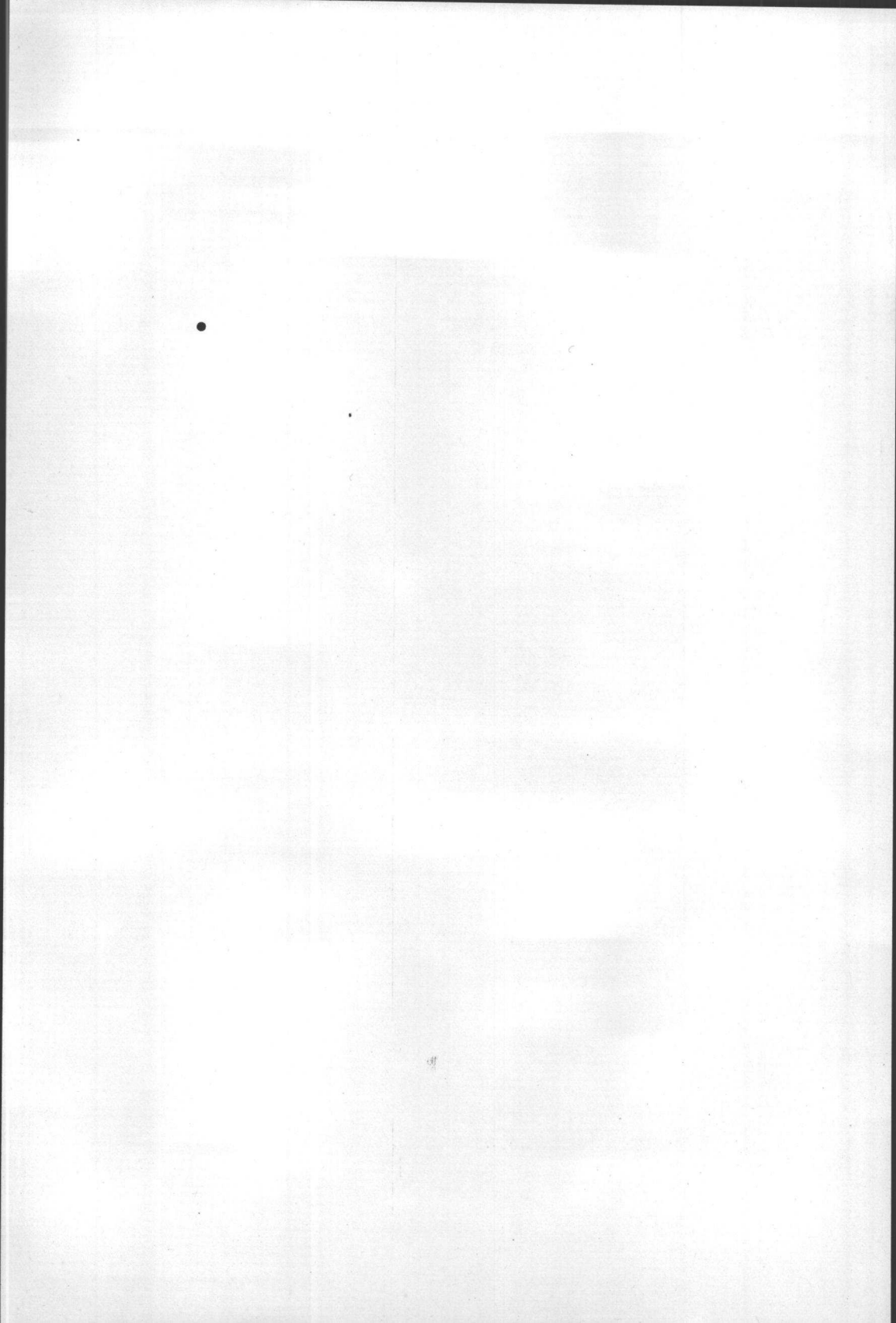
Wolters, E., 253.

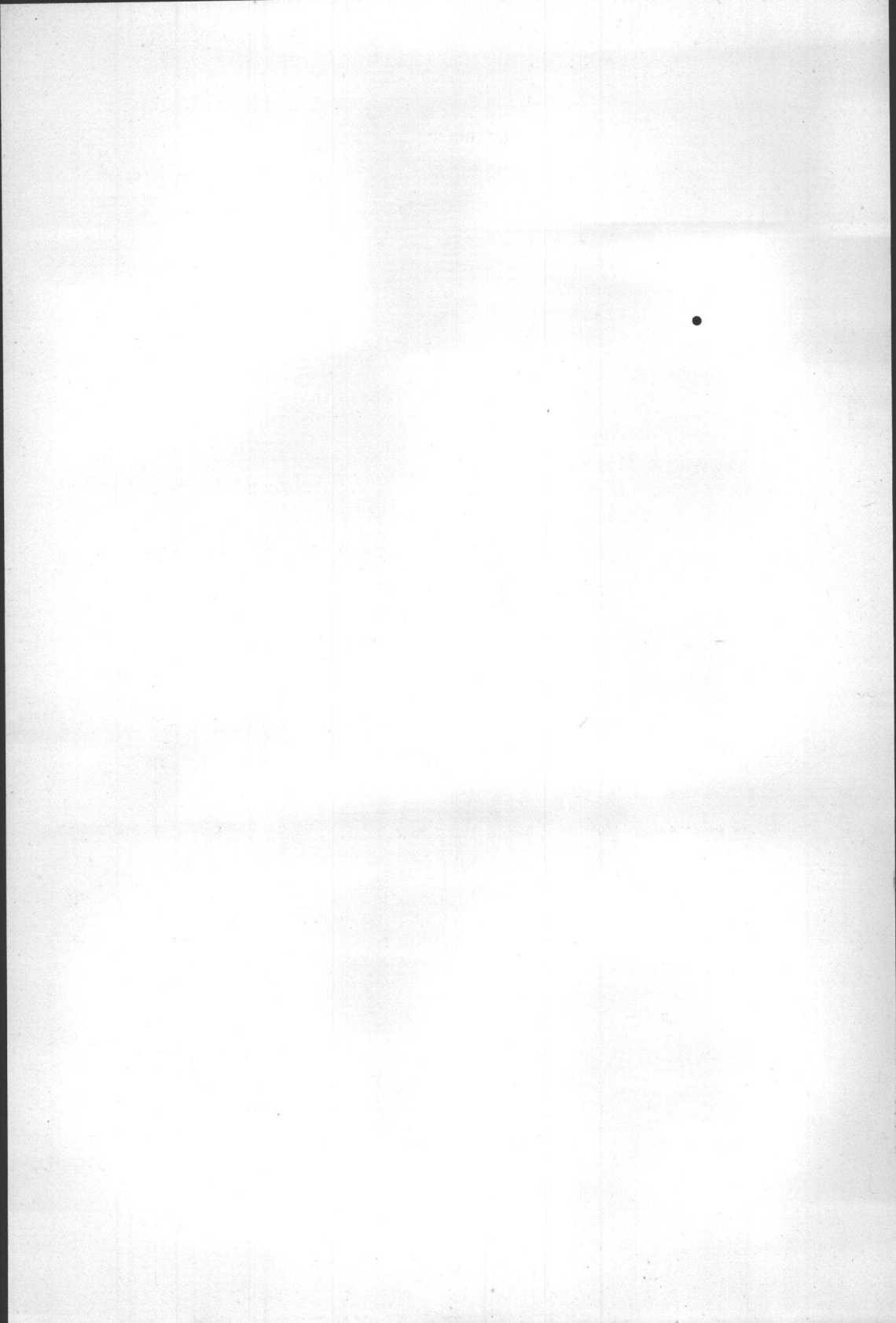
Woodruff, D., 362.

Wouters, D., 462.

Y

Yeo, M., 376.

Vragen tot lidmaatschap hoeven gestuurd te worden aan HOOG EERW. MGR. C. CALLEWAERT, voorzitter van het genootschap, Annuntiatenstraat, 47, Brugge.

•Geldverrichtingen hoeven te geschieden met Z. E. H. A. HODÛM, penningmeester van het genootschap, Groot Seminarie te Brugge. — Stortingen worden gedaan op postcheckrekening n° 107939 op adres : *Annales de la Société d'Emulation, Brugge.*

Sekretariaat en redaktie zijn gevestigd : S. Janplaats, n° 17, te Brugge.

Le président de la société, Mgr. le chan. C. CALLEWAERT, rue des Annonciades, 47, à Bruges, reçoit les demandes d'admission de nouveaux membres.

Le trésorier de la société, le rév. M. A. HODÛM, Séminaire épiscopal à Bruges, reçoit les cotisations des membres : compte de chèques postaux n° 107939, au nom des Annales de la Société d'Emulation à Bruges.

La correspondance pour le secrétariat et la rédaction doit être adressée à la Société d'Emulation place S. Jean, 17, à Bruges.

